

รายงานผลการขับเคลื่อน มาตรฐานการศึกษาของชาติ ประจำปี ๒๕๖๒

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

รายงานผลการขับเคลื่อน
มาตรฐานการศึกษาของชาติ
ประจำปี ๒๕๖๒

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

๓๗๑.๒

๙๖๙๑ ร

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

รายงานผลการขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติ ประจำปี ๒๕๖๒

กรุงเทพฯ : ๒๕๖๒

๑๑๐ หน้า

ISBN : 978-616-270-228-0

๑. การขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติ ๒. ชื่อเรื่อง

รายงานผลการขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติ ประจำปี ๒๕๖๒

สิ่งพิมพ์ สกศ.

อันดับที่ ๕๒ /๒๕๖๒

ISBN

978-616-270-228-0

พิมพ์ครั้งที่ ๑

ตุลาคม ๒๕๖๒

จำนวน

๑,๐๐๐ เล่ม

ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่

กลุ่มมาตรฐานการศึกษา

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

๙๙/๒๐ ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๒๕๒๘

โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๑๑๒๙

Website : www.onec.go.th

พิมพ์ที่

บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี จำกัด

เลขที่ ๑๙/๒๕ หมู่ ๘ ถนนเต็มรัก-หนองกวางเขน

ตำบลบางคูวัด อำเภอบางบัวทอง

จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๑๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๕๐ ๙๖๗๖-๘

โทรสาร ๐ ๒๑๕๐ ๙๖๗๙

www.21century.co.th

คำนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งตามมติคณะรัฐมนตรีข้อ ๒ กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา) เร่งดำเนินการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจน ถูกต้องตรงกัน และสามารถแปลงกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาไปสู่การปฏิบัติได้อย่างสอดคล้อง เชื่อมโยงและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้ดำเนินการขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ ในช่วงปี ๒๕๖๒ ทั้งการจัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่ในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย การบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่องมาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา ในรูปแบบของคณะทำงาน การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติและการจัดสัมมนาวิชาการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ในการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา ตลอดจนแนวทางปฏิบัติใหม่เกี่ยวกับระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาทุกสังกัด ทุกระดับ และประเภทการศึกษา ซึ่งรายละเอียดปรากฏในเอกสารฉบับนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารฉบับนี้จะช่วยให้เห็นภาพรวมของการดำเนินงานระดับชาติในการขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ และช่วยสร้างความกระจ่างให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ เป็นกรอบในการดำเนินงานเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่ประเทศไทย

(นายสุภัทร จำปาทอง)
เลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

หน้า

คำนำ	ก
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ค
บทนำ	ฐ
ส่วนที่ ๑ การจัดทำสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	๑
ส่วนที่ ๒ คณะทำงานจัดทำแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ และการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ	๔
ส่วนที่ ๓ การวางแผนการติดตามการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ	๙
ส่วนที่ ๔ การจัดสัมมนาวิชาการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับ คุณภาพคนไทย ๔.๐	๑๑
ส่วนที่ ๕ หน่วยงานต้นสังกัดร่วมขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ	๕๘
บทสรุปและข้อเสนอแนะ	๖๐
ภาคผนวก	๖๔

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ ให้ความเห็นชอบในหลักการของมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์ของคนไทย เพื่อให้เกิดคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ขึ้นกับผู้เรียนทั้งในระหว่างกำลังศึกษาและหลังสำเร็จการศึกษา ๓ ด้าน คือ เป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์ นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง ซึ่งเป็นกรอบสำหรับสร้างคนไทย ๔.๐ เพื่อให้ธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ ในเวทีโลก โดยกำหนดคุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ ซึ่งมีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงกัน และมีระดับความลึกที่ต่างกัน สำหรับแต่ละระดับการศึกษาตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษาเร่งดำเนินการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของชาติให้ทุกหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจน ถูกต้องตรงกัน และสามารถแปลงกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ไปสู่การปฏิบัติ ได้อย่างสอดคล้อง เชื่อมโยง และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาโดยสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้จึงได้ดำเนินการ ขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี ข้อ ๒ ให้กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา) เร่งดำเนินการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของชาติให้ทุกหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจน ถูกต้องตรงกัน และสามารถแปลงกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ไปสู่การปฏิบัติ ได้อย่างสอดคล้อง เชื่อมโยง และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น ๔ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โดยการจัดทำสื่อเผยแพร่ ได้แก่

- หนังสือมาตรฐานการศึกษาของชาติ ฉบับภาษาไทย จำนวน ๔๐,๐๐๐ เล่ม
- หนังสือมาตรฐานการศึกษาของชาติ ฉบับภาษาอังกฤษ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม
- เอกสารการบรรยายพิเศษมาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐ โดยศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์อุดม คชินทร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม
- นิทรรศการเคลื่อนที่ จำนวน ๑ ชุด
- โปสเตอร์มาตรฐานการศึกษาของชาติ จำนวน ๓๐,๐๐๐ แผ่น
- แผ่นพับมาตรฐานการศึกษาของชาติ จำนวน ๔๐,๐๐๐ แผ่น
- คลิปวีดิทัศน์มาตรฐานการศึกษาของชาติ จำนวน ๓ คลิป
- คลิปวีดิทัศน์การประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่ จำนวน ๑ คลิป

ส่วนที่ ๒ ดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ และการศึกษาวิจัยร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เรื่อง แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติโดยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี การนำมาตรฐานสู่ การปฏิบัติในระดับนโยบาย ระดับการกำกับติดตาม การสนับสนุน ส่งเสริม และระดับปฏิบัติ รวมทั้งศึกษาไกล การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติจากกรณีศึกษาโรงเรียนจากต่างประเทศที่มีการจัดการศึกษา มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับ มีแนวปฏิบัติที่สามารถนำมาจัดทำเป็นข้อเสนอที่มีประสิทธิภาพได้ เพื่อจัดทำข้อเสนอ สิ่งที่ต้องปฏิบัติ ตลอดจนกระบวนการขับเคลื่อนให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education : DOE Thailand)

ส่วนที่ ๓ วางแผนการติดตามการนำมาตราฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ ตามมติคณะรัฐมนตรี ข้อ ๕ ให้กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา) กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินการให้เหมาะสมและสามารถยกระดับการศึกษาของไทยได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งในช่วงปีแรกวางแผนการดำเนินการติดตามประเมินใน ๒ ประเด็น คือ ๑) การรับรู้ของผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่เกี่ยวข้องนำมาตราฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ไปสู่การปฏิบัติ และ ๒) ผลของการนำมาตราฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ไปปฏิบัติ

ส่วนที่ ๔ ดำเนินการจัดสัมมนาวิชาการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐ จำนวน ๖ ครั้ง ใน ๔ ภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร ได้แก่ จังหวัดชลบุรี กรุงเทพมหานคร อุบลราชธานี เชียงราย อุดรธานี และสุราษฎร์ธานี เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำมาตราฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา ตลอดจนแนวปฏิบัติใหม่เกี่ยวกับระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาทุกสังกัด ทุกระดับ และประเภทการศึกษา

การจัดประชุมสัมมนาวิชาการเรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำมาตราฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาทุกสังกัด ทุกระดับ และประเภทการศึกษา ตลอดจนแนวปฏิบัติใหม่เกี่ยวกับระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ รวมทั้งทราบข้อจำกัด ปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษาของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายของการดำเนินงานคือ ผู้บริหารการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในแต่ละจังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานเรื่องมาตรฐานการศึกษา หลักสูตรการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา การส่งเสริม สนับสนุนการนำมาตราฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ ทุกสังกัด ทุกระดับ และประเภทการศึกษา (การศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย และการอุดมศึกษา) ใน ๖ จังหวัด ๔ ภูมิภาคทั่วประเทศ จำนวนรวมกว่า ๒,๐๐๐ คน

การจัดสัมมนาวิชาการครั้งนี้ ดำเนินการเป็น ๒ ช่วง คือ

การสัมมนาช่วงเช้า เป็นการบรรยายพิเศษเรื่องมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การยกระดับคนไทย ๔.๐ และการเสวนา เรื่อง การนำมาตราฐานการศึกษาของชาติและการประกันคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ : การดำเนินงานระดับชาติ โดย

ครั้งที่ ๑ วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ณ โรงแรมเฮลท์แลนด์ รีสอร์ท แอนด์ สปา พัทยา จังหวัดชลบุรี และครั้งที่ ๓ วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมสุนีย์แกรนด์ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงศึกษาธิการ (รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ไศภณ นภาธร) เป็นผู้กล่าวเปิดการสัมมนาและบรรยายพิเศษ ได้กล่าวถึง สาเหตุสำคัญที่ประเทศไทยจะต้องเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาเพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจาก ความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี อาทิ ICT 5G การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร การขยายตัวของเมือง ไทยแลนด์ ๔.๐ ซึ่งความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะต้อง

สร้างทักษะที่จำเป็นเพื่อเตรียมคนให้ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยแนวคิดเรื่องไทยแลนด์ ๔.๐ ถือเป็นวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน คนไทย ๔.๐ จะต้องธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก เป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดค่านิยมร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาตนให้เป็นบุคคลที่มีลักษณะ ๓ ด้าน คือ ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑

ครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์อุดม คชินทร) เป็นผู้กล่าวเปิดการสัมมนาและบรรยายพิเศษ ได้กล่าวถึงความแตกต่างของมาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับเดิมและมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.๒๕๖๑ ว่า มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นกรอบในการจัดการศึกษาที่มุ่งสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ไม่ใช่เป็นกฎ ระเบียบที่บังคับให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องปฏิบัติตาม หากแต่มุ่งเน้นผลลัพธ์ของการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ โดยผลลัพธ์นั้นจะต้องมีความเหมาะสมกับการศึกษาทุกระดับ ทุกช่วงวัย และประเภทของการศึกษา รวมทั้งสอดคล้องกับบริบทและอัตลักษณ์ของสถานศึกษานั้น ๆ มีความเชื่อมโยงกันทั้งระบบ ตั้งแต่การศึกษาปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา จนถึงอุดมศึกษา และให้แนวคิดเรื่อง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ในอนาคตที่ส่งผลกระทบต่อปรับเปลี่ยนการศึกษาเพราะการรับรู้ของคนเปลี่ยนวิธีการคิดเปลี่ยน การดำเนินชีวิตเปลี่ยน กระบวนการทำงานเปลี่ยน ที่สำคัญคือความเปลี่ยนแปลงรูปแบบของธุรกิจ การค้าหรือการศึกษา vision model ต่าง ๆ เปลี่ยนไป การศึกษาออนไลน์ หรือ Online Education เข้ามามีบทบาทอย่างมาก ถือเป็น platform สำคัญที่จะต้องทำให้เด็กไทยกลายเป็นคนไทย ๔.๐ ที่มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะสูง ทันสมัย ทันโลก ทันเทคโนโลยี มีขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับนานาชาติ รวมทั้งเป็นพลเมืองไทย และพลโลกที่เข้มแข็ง โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดทักษะการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งรวม Digital skill และ English competency skill และสมรรถนะที่จำเป็น ได้แก่ Critical thinking & problem solving คือ การคิดวิเคราะห์เป็น แก้ปัญหาได้ Creativity คือ การสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ Communication คือ การสื่อสารกับคนอื่นได้ ให้คนอื่นเข้าใจ สามารถถ่ายทอดความรู้ ถ่ายทอดการทำงานต่าง ๆ ให้คนอื่นองค์กรได้ และ Collaboration คือ ความสามารถในการทำงานกับคนอื่นได้ ทำงานเป็นทีมได้ และเน้นย้ำว่า ในอนาคตการเรียนในระบบไม่สำคัญ สำคัญว่าผู้เรียนต้องพัฒนาตนเองให้ได้ ต้อง entrepreneur ตัวเองให้ได้ ซึ่งเป็นแนวคิดของ competency-based ฉะนั้น สถานศึกษาจึงต้องปรับตัว เพื่อตอบโจทย์คนรุ่นใหม่และโลกที่เปลี่ยนแปลง

ครั้งที่ ๔ วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๒ ณ โรงแรมลักซัวร์ ริสอร์ท อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และครั้งที่ ๕ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๒ ณ โรงแรมเจริญโฮเต็ล อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี เลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สุภัทรา จำปาทอง) เป็นผู้กล่าวเปิดการสัมมนาและบรรยายพิเศษ ได้กล่าวถึง ความเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยในปัจจุบันที่สังคมไทยจะกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุรวมถึงสภาพความเป็นเมือง และการที่ประเทศไทยติดกับดักประเทศรายได้ปานกลางมาอย่างยาวนาน ความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ทำให้รัฐบาลพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงประเทศให้ก้าวหน้า โดยการใช้อยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เป็นแผนหลักในการพัฒนาประเทศ จากนั้นได้กล่าวถึงมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ว่ามีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ โดยสถานศึกษาสามารถออกแบบระบบมาตรฐานการผลิตของผู้เรียนได้เอง และให้ความสำคัญกับนวัตกรรมหรือนักประดิษฐ์ เพื่อให้สอดคล้องกับยุค ๔.๐ และ ๕.๐ โดยทักษะที่จำเป็นคือ ทักษะการคิดวิเคราะห์

การแก้ปัญหา การประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรม ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะภาษา ทักษะชีวิต ทักษะการทำงานเป็นทีม แนวคิดที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติที่สำคัญ คือ อารงความเป็นไทย และแข่งขันได้ในเวทีโลก ซึ่งตอนนี้ประเทศไทยได้พัฒนาคนให้มีความสามารถหลากหลายให้สามารถแข่งขันได้ สามารถทำงานในอนาคตได้

ครั้งที่ ๖ วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมบวรจบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี รองเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์) เป็นผู้กล่าวเปิดการสัมมนาและบรรยายพิเศษ โดยกล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทางการศึกษา ได้แก่ ๑) พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ มีสาระสำคัญคือ เป็นกฎหมายที่คุ้มครองตั้งแต่แม่ที่ตั้งครรภ์ เด็กปฐมวัยจะต้องได้รับการดูแล บ่มเพาะ ปลูกฝัง ได้รับการดูแลถูกต้อง เหมาะสมตามวัย ๒) พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ทำให้เกิดการพัฒนากิจการจัดการเรียนการสอน พรบ.นี้จะช่วยให้สามารถปรับหลักสูตรแกนกลางเพิ่มเติม และมีระบบเทียบโอนต่าง ๆ ขึ้นมากมาย และ ๓) พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นการดำเนินการตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา โดยการให้ทุนสำหรับเด็กผู้ยากไร้ เด็กที่ขาดแคลนต่าง ๆ ซึ่งสำรวจแล้วประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ ราย กองทุนนี้จะช่วยให้ผู้ที่ขาดโอกาสที่จะเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพนั้นจะได้มีโอกาสทัดเทียมกับคนที่มีความพร้อมทางด้านทุนทรัพย์ จากนั้นได้กล่าวถึงภารกิจสำคัญของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาคือ ดำเนินการเป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งได้มีการเสนอแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาต่อคณะรัฐมนตรี มีประเด็นการปฏิรูป ๗ เรื่อง ได้แก่ (๑) การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (๒) การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน (๓) การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (๔) การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ (๕) การปฏิรูประบบการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ (๖) การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และ (๗) การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล

สำหรับการเสวนาช่วงเช้าเรื่อง การนำมาตราฐานการศึกษาของชาติและการประกันคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ : การดำเนินงานระดับชาติ นั้น ผู้แทนหน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มานำเสนอมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานตน รวมทั้งการดำเนินการเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ

ความสอดคล้อง เชื่อมโยงของมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด สรุปได้ดังนี้

มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ (ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑) จัดทำขึ้นเนื่องจากสถานการณ์และบริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป อาทิ การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ การประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) การปฏิรูปการศึกษา ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง

สิ่งแวดล้อม สังคมไทย และสังคมโลก ทักษะและการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ฯลฯ ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับใหม่ที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศเพื่อให้หลุดพ้นกับดักประเทศรายได้ปานกลาง เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และพัฒนาประเทศไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ โดยมีหลักการดังนี้ ๑) เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง ๒) เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา โดยได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ในรูปแบบของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education : DOE) ซึ่งหมายถึง คุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยคนไทย ๔.๐ จะต้องดำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก นั่นคือ เป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดค่านิยมร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาตนให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ ๓ ด้าน คือ ๑. **ผู้เรียนรู้** เพื่อสร้างงานและคุณภาพชีวิตที่ดี ๒. **ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม** เพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และ ๓. **พลเมืองที่เข้มแข็ง** เพื่อสันติสุข สำหรับแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ จะดำเนินการใน ๓ ระดับ กล่าวคือ มาตรฐานการศึกษาของชาติ เป็นกรอบสำหรับให้ต้นสังกัดไปดำเนินการกำหนดมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ (ปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา) และประเภทการศึกษา (การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย) จากนั้น สถานศึกษาจะใช้มาตรฐานที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ความก้าวหน้าการดำเนินงานมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ นั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เร่งดำเนินการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของชาติให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจน ถูกต้อง ตรงกัน และสามารถแปลงกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างสอดคล้อง เชื่อมโยง และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยได้ดำเนินการส่งหนังสือแจ้งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๘ หน่วยงาน เพื่อรับทราบมติคณะรัฐมนตรี รวมทั้งแนวทางและประเด็นการขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติ ส่งหนังสือแจ้งไปยังหน่วยงานต้นสังกัด ให้วิเคราะห์ความสอดคล้องของมาตรฐานการศึกษาของชาติกับมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา จัดประชุม “การขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติ สู่การปฏิบัติ” แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแนวทางการนำมาตรฐานฯ สู่การปฏิบัติ ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจน ด้วยการจัดพิมพ์แผ่นพับและโปสเตอร์ มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๓๐,๐๐๐ ชุด จัดทำนิทรรศการเคลื่อนที่ จัดทำวีดิทัศน์ ดำเนินการแปลเอกสารมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นภาษาอังกฤษ ตลอดจนกำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๒) จัดทำขึ้นเนื่องจากตระหนักถึงความสำคัญของเด็กปฐมวัยว่า เป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและพัฒนาการในทุกด้าน เป็นช่วงวัยที่พัฒนาการทางด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุด และเป็นฐานรากที่สำคัญสำหรับการพัฒนาในช่วงวัยต่อ ๆ ไป ซึ่งมีผลต่อคุณภาพและประสิทธิผลของคนตลอดชีวิตรวมทั้งเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุดของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้นการกำหนดมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงมีความจำเป็นเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของการพัฒนาเด็กปฐมวัยในด้านคุณภาพการจัดบริการ การดูแลและพัฒนา มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยครอบคลุมการดำเนินงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด ช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง

อายุ ๖ ปีบริบูรณ์ หรือก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ประกอบด้วยมาตรฐาน ๓ ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านที่ ๑ การบริหารจัดการ เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ อาทิ บุคลากร สภาพแวดล้อม ของเล่น อาคารสถานที่ การจัดการส่งเสริมสุขภาพ การเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นต้น มาตรฐานด้านที่ ๒ กระบวนการดูแลจัดประสบการณ์เรียนรู้และเล่น ส่งเสริมให้เด็กได้มีประสบการณ์ในเรื่องต่าง ๆ ผ่านการเรียนรู้และผ่านการเล่น มาตรฐานด้านที่ ๓ คุณภาพของเด็กปฐมวัย สำหรับเด็กแรกเกิด - อายุ ๒ ปี เน้นการเจริญเติบโตสมวัย และพัฒนาการสมวัย สำหรับเด็กอายุ ๓ ปี - อายุ ๖ ปี (ก่อนเข้า ป.๑) จะต้องมีพัฒนาการในมิติต่าง ๆ ที่มีความสมดุลรอบด้าน

เมื่อเปรียบเทียบมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยกับมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เป็นผู้กำหนดขึ้นแต่เดิม ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดการศึกษาปฐมวัย ให้เป็นกรอบในการดำเนินการ จะเห็นว่า มีความคล้ายคลึงกัน แต่อาจจะมีรายละเอียดตัวชี้วัดบางเรื่องที่แตกต่างกัน ขณะนี้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการจัดส่งมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกหน่วย

มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ซึ่งจัดทำโดย สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) นั้น มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของเด็ก มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ มาตรฐานที่ ๓ การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ส่วนมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบด้วย มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัด ใช้มาตรฐานการศึกษาของ สพฐ. เป็นกรอบหรือแนวทางในการจัดทำและพัฒนาคุณภาพ สถานศึกษาต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาของตนเพื่อการพัฒนาหรือการยกระดับคุณภาพการศึกษาและผลลัพธ์ของผู้เรียน ซึ่งกระบวนการพัฒนา การบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนที่นำไปสู่คุณภาพต้องเกิดขึ้นที่โรงเรียน โดย สพฐ. ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน ประสาน กำกับ ติดตาม การขับเคลื่อนให้มาตรฐานการศึกษาลงสู่การปฏิบัติ ต้องอาศัยกระบวนการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ โดยหน่วยสนับสนุน คือ หน่วยงานระดับเขตลงไปกำกับ การสร้างความเข้าใจกับเขตพื้นที่ทั้งหมด ๒๒๕ เขต ในมิติของหลักสูตร มิติของการทำแผนการสร้างมาตรฐาน หน่วยขับเคลื่อนคือ หน่วยงานระดับพื้นที่ ศึกษาพื้นที่ที่รับผิดชอบงานประกันในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาต้องไปกำกับหรือลงไปเป็นพี่เลี้ยงให้แก่สถานศึกษา หน่วยติดตามและตรวจสอบคุณภาพโรงเรียนต้องประสานและทำงานร่วมกับ สมศ. ในการดูระบบการประกันคุณภาพภายในที่โรงเรียนประกันตัวเอง สมศ. จะลงไปตรวจสอบคุณภาพและผลลัพธ์ว่าเกิดขึ้นตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ ถ้าคุณภาพไม่เป็นไปตามเป้าหมาย กระบวนการยกระดับ การแก้ไข การปรับปรุง จะเกิดขึ้นตามมา

มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ จัดทำขึ้นโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) โดยนำมาตรฐานการศึกษาชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ แผนการศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี มาใช้เป็นกรอบในการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน ๙ ประเด็นการประเมิน คือ มาตรฐานที่ ๑

คุณลักษณะของผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ มีประเด็นการประเมินอยู่ ๓ ประเด็น คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการคือมาตรฐาน การจัดการอาชีวศึกษา มีประเด็นการประเมิน ๔ ประเด็น คือ การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ การจัดการเรียน การสอน การบริหารจัดการ การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และมาตรฐานที่ ๓ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีประเด็นการประเมิน ๒ ประเด็น คือ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา การพัฒนานวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย งานสร้างสรรค์ อย่างไรก็ตามเมื่อสถานศึกษาอาชีวศึกษาไปจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษา พบปัญหาของการกำหนดเกณฑ์การประเมิน สอศ. จึงได้จัดทำเกณฑ์การประเมิน ๕ ข้อ ๒๕ ประเด็น การประเมิน และได้ดำเนินการชี้แจงให้กับสถานศึกษาในสังกัดทั่วประเทศ เรื่องมาตรฐานอาชีวศึกษา ระบบการประกันคุณภาพหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับ ปวช.ปี ๒๕๖๒ เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับสถานศึกษา

มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) โดยนำ มาตรฐานชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่กำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา หรือ Desired Outcomes of Education: DOE ซึ่งเป็นคุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ ได้แก่ ผู้เรียนรู้ (Learner) ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Co-creator) และพลเมืองที่เข้มแข็ง (Active Citizen) มาพิจารณาเพื่อกำหนด DOE ของอุดมศึกษาโดยนำ กฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาพิจารณาร่วมด้วย ซึ่งได้กำหนดให้สถาบัน การศึกษาแต่ละแห่งสามารถทำมาตรฐานการศึกษาของตนเองให้สอดคล้องกับมาตรฐานของแต่ละระดับและเป็นไปตามนั้น อย่างไรก็ตาม อุดมศึกษายังมีพันธกิจหลักอื่น ๆ ประกอบด้วย วิจัยและนวัตกรรม บริการวิชาการ ศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย และด้านบริหารจัดการ ซึ่งด้านผลลัพธ์ผู้เรียนจะเป็นตัวเดียวที่ตอบ DOE ของชาติ ส่วนด้านอื่น ๆ จะตอบโจทย์พันธกิจของอุดมศึกษา ขณะนี้ สกอ. ได้ชี้แจงให้สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งแล้ว โดยภายในปีการศึกษา ๒๕๖๒ มาตรฐานนี้จะถูกปรับเข้าไปในกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยไม่ต้อง ไปปรับหลักสูตร สำหรับแนวทางการนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติ สกอ. ได้กำหนดนโยบาย วางกลยุทธ์ วางระบบ การทำงาน การกำกับติดตาม และการประเมิน การทำประกันคุณภาพภายใน สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งจะเลือก ระบบประกันอะไรก็ได้ซึ่งมีความหลากหลายเหมาะสมตามบริบทของสถาบัน สมศ.ต้องไปเตรียมผู้ประเมิน ให้หลากหลายตามที่สถาบันอุดมศึกษาเลือกใช้ โดยต้องตอบ ๔ พันธกิจ และ ๑ การบริหารจัดการ SAR ก็ะรายงาน ตามกรอบนี้ จากนั้น สกอ. ก็จะมาวิเคราะห์ว่าตอบวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาหรือไม่ อย่างไร ถ้าไม่ใช่ ก็ให้ทาง สมศ. ติดตามไปดู ซึ่ง สมศ. ก็จะต้องมีผู้ประเมินที่เข้าใจมหาวิทยาลัยแต่ละประเภทด้วย สกอ. จะทำหน้าที่ supporter อย่างแท้จริง โดยเป็นผู้กำหนดกรอบ มหาวิทยาลัยจะเป็นผู้กำหนดตัวบ่งชี้ เลือกระบบประเมิน ระบบประกัน และกำหนดนโยบาย จัดทำหลักสูตร จัดทำ SAR และส่ง SAR โดยใช้ระบบออนไลน์ เมื่อมหาวิทยาลัยทำ SAR ก็จะสามารถใส่เข้าไปในระบบ common data set ที่ สมศ. จะเข้าไปดูในระบบได้ทันที

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้พัฒนาระบบการประเมิน แนวใหม่ โดยลดจำนวนมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ลดภาระจากการประเมินที่สร้างความยุ่งยากให้กับสถานศึกษา ลดการจัดทำเอกสารการประเมิน ปรับปรุงกระบวนการประเมินและมาตรฐานของผู้ประเมินภายนอก ซึ่ง สมศ. ได้ดำเนินการพัฒนาระบบการประเมินภายนอกให้เชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพภายใน โดยเน้นที่ การสะท้อนผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามความเป็นจริง ทั้งนี้ สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ ตามมาตรฐานการศึกษาที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด และกำหนดตัวบ่งชี้จะเน้นเป้าหมายการพัฒนา ที่เรื่องใด สมศ. จะเป็นผู้ไปสะท้อนผลการดำเนินงานดังกล่าวว่าสถานศึกษาสามารถดำเนินการตามเป้าหมาย

ที่กำหนดไว้ได้หรือไม่ อย่างไรก็ตามมีอะไรที่ควรพัฒนาเพื่อจะยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้บ้าง เป็นการยืนยันว่าผลของการดำเนินงานที่สถานศึกษาดำเนินการอยู่มีคุณภาพจริง ๆ หรือต้องเติมเต็มในเรื่องใดบ้าง เพื่อให้คุณภาพเกิดขึ้น โดย สมศ. จะทำงานร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาระบบในแต่ละระดับ ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา

การสัมมนาช่วงปลาย เป็นการอภิปรายกลุ่มย่อยในประเด็นการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติและการประกันคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ : การดำเนินงานระดับสถานศึกษา เพื่ออภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมทั้งเสนอปัญหาและให้ข้อเสนอแนะในมุมมองของผู้ปฏิบัติ ผู้สนับสนุน และผู้กำกับติดตาม สรุปได้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนศึกษานิเทศก์และผู้อำนวยการสถานศึกษา นำเสนอวิธีการสร้างความเข้าใจในมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด ไปสู่หน่วยงานสถานศึกษา และการจัดทำมาตรฐานสถานศึกษาของสถานศึกษา ตลอดจนปัญหา และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งยังพบปัญหาในเรื่องสถานศึกษา ยังไม่สามารถจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษาได้ด้วยตนเอง เนื่องจากไม่สามารถวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค ของสถานศึกษาตนเอง ทำให้การเขียนรายงานการประเมินตนเองประจำปีหรือ SAR ไม่สะท้อนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา รวมถึงปัญหาการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายบุคลากรผู้รับผิดชอบงานด้านประกันคุณภาพทั้งศึกษานิเทศก์หรือครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ ทำให้การดำเนินงานเรื่องการประกันคุณภาพของสถานศึกษาไม่ต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้แทนหน่วยศึกษานิเทศก์ และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาค นำเสนอความเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาในสังกัดให้ข้อมูลการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติในระดับนโยบาย หน่วยงานสนับสนุน หน่วยงานปฏิบัติ หน่วยงานกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ซึ่งมีเสียงสะท้อนมาจากผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ว่า ในเรื่องนโยบายควรมีความเป็นเอกภาพ ต่อเนื่องและวัดผลได้ มีความชัดเจน ไม่ควรเปลี่ยนแปลง ซึ่งทำให้ครูผู้ปฏิบัติเกิดความสับสนไม่ชัดเจน ควรสร้างความเข้าใจในเรื่องมาตรฐานการศึกษาว่ามีความสำคัญอย่างไร เสนอให้วิทยาลัยภาคเอกชนร่วมกำหนดแนวทางการนำแผนการพัฒนาระดับชาติ การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติตามบริบทของสถานศึกษา สำหรับการประกันคุณภาพการศึกษานั้น มีความเห็นว่า สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคดำเนินการดีแล้ว แต่ปัญหาที่ควรแก้ไขคือ การติดตามตรวจสอบข้อมูลระดับผู้ปฏิบัติ และมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา และรักษาการที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการอุดมศึกษา นำเสนอมาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติพ.ศ. ๒๕๖๑ ในด้านผลลัพธ์ผู้เรียน และจัดทำเพิ่มขึ้นอีก ๔ ด้านตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา คือ ด้านการวิจัยและนวัตกรรม ด้านการบริการวิชาการ ด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย และด้านการบริหารจัดการ โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถาบัน จะพิจารณาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการอุดมศึกษาและกำหนด KPI ที่จะวัดผลลัพธ์ว่าเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถาบันและสอดคล้องตามมาตรฐานการอุดมศึกษาซึ่งเป็นเพียงข้อกำหนดขั้นต่ำเท่านั้น การกำกับดูแลผลลัพธ์ผู้เรียนให้เป็นไปตามที่คาดหวัง ก็คือการประกันคุณภาพระดับหลักสูตร ส่วนการประกันคุณภาพระดับสถาบัน ก็คือการประกันคุณภาพตามมาตรฐานการอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษาจะใช้ระบบประกันใด ๆ ก็ได้ แต่มาตรฐานการศึกษาของสถาบันต้องตอบ

มาตรฐานการอุดมศึกษา และการรายงานผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการอุดมศึกษาก็ให้รายงานผ่านระบบ CHE QA Online สำหรับประเด็นพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งได้มีผลบังคับใช้แล้วนั้น สถาบันอุดมศึกษาสามารถเลือกใช้ระบบใดในการประกันคุณภาพก็ได้ เป็นการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา แต่ต้องพร้อมรับการประเมินจากหน่วยงานภายนอก ทั้งนี้ บทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ยังกำหนดให้มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ยังมีผลบังคับใช้อยู่จนกว่าจะมีการประกาศมาตรฐานการอุดมศึกษาฉบับใหม่

ส่วนที่ ๕ การขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติโดยหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งหน่วยงานต้นสังกัดได้นำมาตรฐานการศึกษาของชาติไปเป็นกรอบในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสังกัดตน รวมทั้งมีแผนการปรับหลักสูตรการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา การส่งเสริม กำกับ ดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เน้นการสื่อสารสร้างความเข้าใจกับหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัด รวมทั้งวางแผนการพัฒนาหลักสูตรร่วมกับองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Co-operation and Development : OECD) ที่มุ่งเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เน้นการสื่อสาร สร้างความเข้าใจกับหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัด เช่นเดียวกับ สพฐ. และได้ใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นกรอบในการปรับหลักสูตร ปวช.๑ และจะใช้เป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตรอื่นๆ ต่อไป ส่วนการประกันคุณภาพการศึกษาได้จัดทำระบบ SAR Online เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่สถานศึกษา ซึ่งจะมีการปรับปรุงให้เหมาะสมรองรับความแตกต่างตามบริบทและอัตลักษณ์ของสถานศึกษาแต่ละแห่ง สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) นำมาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นกรอบในการกำหนดมาตรฐานการอุดมศึกษา มาตรฐานที่ ๑ ด้านผลลัพธ์ของผู้เรียน และกำหนดแผนการดำเนินงานเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจน ให้แก่สถาบันการศึกษาและดำเนินการเป็นไปตามแผนงาน ในการกำหนดหลักสูตรนั้นสถาบันการศึกษาจะดำเนินการตามมาตรฐานการอุดมศึกษาตามบริบทและอัตลักษณ์ในแต่ละสถาบันต่อไป

บทนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีภารกิจในการเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติ จัดทำและเสนอมาตรฐานการศึกษา ตามมาตรา ๓๓ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบมาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับใหม่ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ โดยให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ นำมาตรฐานการศึกษาของชาติไปเป็นกรอบในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา การส่งเสริม กำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ เน้นการพัฒนาผู้เรียนไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (DOE: Desired Outcomes of Education) โดยกำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่เหมาะสมตามช่วงวัยแต่ละระดับและประเภทการศึกษา จัดทำเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการศึกษา ๓ ด้าน ประกอบด้วย ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์ นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง คุณลักษณะของบุคคลดังกล่าวถือเป็นคุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ ที่ตอบสนองต่อวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เพื่อธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก นอกจากนี้ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เร่งชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเข้าใจมาตรฐานการศึกษาของชาติได้อย่างชัดเจน ถูกต้องตรงกัน สามารถแปลงกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ไปสู่การปฏิบัติที่สอดคล้อง เชื่อมโยงและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน การขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติไปสู่การปฏิบัติจึงมีความสำคัญ และหลักสำคัญของการดำเนินงานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทยได้อย่างเป็นรูปธรรม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้ดำเนินการขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ ด้วยการจัดทำสื่อเผยแพร่ในรูปแบบที่หลากหลาย ได้แก่ หนังสือมาตรฐานการศึกษาของชาติ ฉบับภาษาไทย และฉบับภาษาอังกฤษ ไปสเตอร์มาตรฐานการศึกษาของชาติ แผ่นพับมาตรฐานการศึกษาของชาติ คลิปวีดิทัศน์ มาตรฐานการศึกษาของชาติ และการประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่ ส่งหนังสือแจ้งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับทราบแนวทาง และประเด็นขับเคลื่อนตามมติคณะรัฐมนตรี ส่งผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขับเคลื่อนมาตรฐานตามบทบาทและภารกิจของตน การแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษา การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ฯ และการวางแผนการติดตามการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ ตามมติคณะรัฐมนตรีข้อ ๕ ที่กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา) กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินการให้เหมาะสมและสามารถยกระดับการศึกษาของไทยได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งในช่วงปีแรกวางแผนการดำเนินการติดตามประเมินใน ๒ ประเด็น คือ ๑) การรับรู้ของผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่เกี่ยวข้องนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ไปสู่การปฏิบัติ และ ๒) ผลของการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ไปปฏิบัติ

นอกจากนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษายังได้จัดสัมมนาวิชาการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษา ผู้การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำมาตรฐานการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาทุกสังกัด ทุกระดับ และประเภทการศึกษาที่ถูกต้อง ชัดเจน เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ในแนวปฏิบัติใหม่ เกี่ยวกับระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพ การศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพการศึกษาที่ให้อิสระแก่สถานศึกษาเป็นผู้กำหนดมาตรฐาน สถานศึกษาของตนเองที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดในแต่ละสังกัด ระดับ และประเภท การศึกษา สอดคล้องกับอัตลักษณ์ ภูมิสังคม ความต้องการของชุมชน ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ในสถานศึกษาแต่ละแห่ง รวมทั้งมีการประกันคุณภาพภายใน สรุปรายงานผลการประเมินตนเองของ สถานศึกษา (Self Assessment Report : SAR) ที่ตรงตามสภาพจริง ก่อนการรับการประเมินจากหน่วยงานภายนอก ที่ประเมินแบบมุ่งพัฒนาคุณภาพ การมีส่วนร่วมให้คำแนะนำและสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งนี้สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการจัดสัมมนาวิชาการเรื่อง มาตรฐานการศึกษาผู้การยกระดับคุณภาพ คนไทย ๔.๐ ใน ๔ ภูมิภาค ๖ จังหวัด ดังนี้

ครั้งที่ ๑ วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ณ โรงแรมเฮลท์แลนด์ รีสอร์ท แอนด์ สปา พัทยา จังหวัดชลบุรี

ครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร

ครั้งที่ ๓ วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมสุเนียร์แกรนด์ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ครั้งที่ ๔ วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๒ ณ โรงแรมลักษวรรณ รีสอร์ท อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ครั้งที่ ๕ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๒ ณ โรงแรมเจริญโฮเต็ล อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ครั้งที่ ๖ วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมบรจบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผู้เข้าร่วมสัมมนาวิชาการในแต่ละจังหวัดประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในแต่ละจังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้รับผิดชอบ การดำเนินงานเรื่องมาตรฐานการศึกษา หลักสูตรการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา การส่งเสริม สนับสนุน การนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ ทุกสังกัด ทุกระดับ และประเภทการศึกษา (การศึกษาปฐมวัย การศึกษา ขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย และการอุดมศึกษา) และสื่อมวลชน จำนวน รวมกว่า ๒,๐๐๐ คน การสัมมนาวิชาการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษาผู้การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐ แบ่งเป็น ๒ ช่วง ได้แก่

- การสัมมนาช่วงเช้า ประกอบไปด้วยการบรรยายพิเศษ เรื่อง มาตรฐานการศึกษา ผู้การยกระดับคนไทย ๔.๐ และการเสวนา เรื่อง การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติและการประกันคุณภาพ การศึกษาสู่การปฏิบัติ: การดำเนินงานระดับชาติ โดยผู้บริหาร หรือผู้แทนจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

- การสัมมนาช่วงบ่าย เป็นการอภิปรายกลุ่มย่อย โดยแบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ ๑. กลุ่มการศึกษา ขั้นพื้นฐานและกลุ่มการศึกษาปฐมวัย ๒. กลุ่มการอาชีวศึกษา และ ๓. กลุ่มการอุดมศึกษา โดยผู้เข้าร่วมประชุม ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ หลักสูตรการศึกษา และการประกันคุณภาพ การศึกษาแนวใหม่สู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษา

การจัดสัมมนาวิชาการทั้ง ๔ ภูมิภาค ๒ พื้นที่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้รับฟังข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมและนำข้อมูลที่ได้ประกอบการนำเสนอแนวทางปรับปรุงการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งผู้เข้าร่วมสัมมนาวิชาการเกิดความรู้ ความเข้าใจมาตรฐานการศึกษาของชาติในรูปของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (DOE) สามารถนำมาตรฐานของชาติไปเป็นกรอบในการจัดทำมาตรฐาน หลักสูตรการศึกษาของสถานศึกษา ตลอดจนเข้าใจแนวปฏิบัติใหม่เกี่ยวกับระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ และสามารถแปลงกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างสอดคล้อง เชื่อมโยง และเป็นไปในแนวทางเดียวกันเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติในแต่ระดับและประเภทการศึกษา อันจะนำไปสู่การยกระดับคนไทย ๔.๐ ต่อไป

ส่วนที่ ๑

การจัดทำสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบในมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ และมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเร่งดำเนินการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของชาติให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจน ถูกต้องตรงกัน และสามารถแปลงกรองผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างสอดคล้อง เชื่อมโยงและเป็นไปในแนวททางรวมทั้งประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจนแก่ประชาชนเกี่ยวกับผลลัพธ์ของการดำเนินการและประโยชน์ที่จะได้รับ

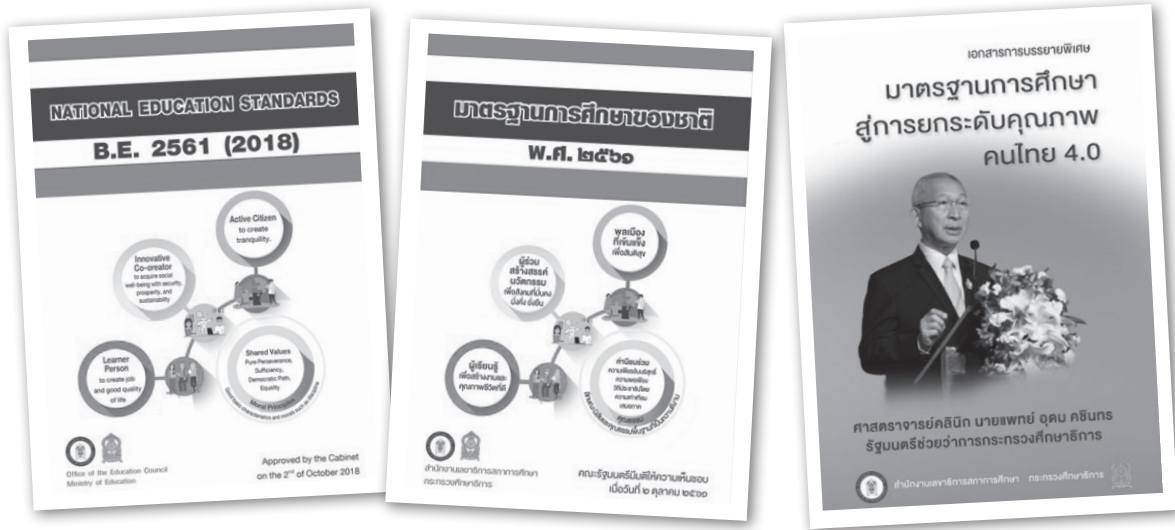
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้ส่งหนังสือแจ้งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จำนวน ๑๘ หน่วยงาน เพื่อรับทราบมติคณะรัฐมนตรี รับทราบแนวทาง และประเด็นการขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติ และจัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ สู่การปฏิบัติ เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เพื่อรับทราบแนวทางและประเด็นการขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติ อันจะเป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกัน ให้เป็นแนวทางเดียวกัน

จากนั้นสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดทำสื่อในรูปแบบที่หลากหลายสำหรับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาของชาติหลายช่องทาง ได้แก่

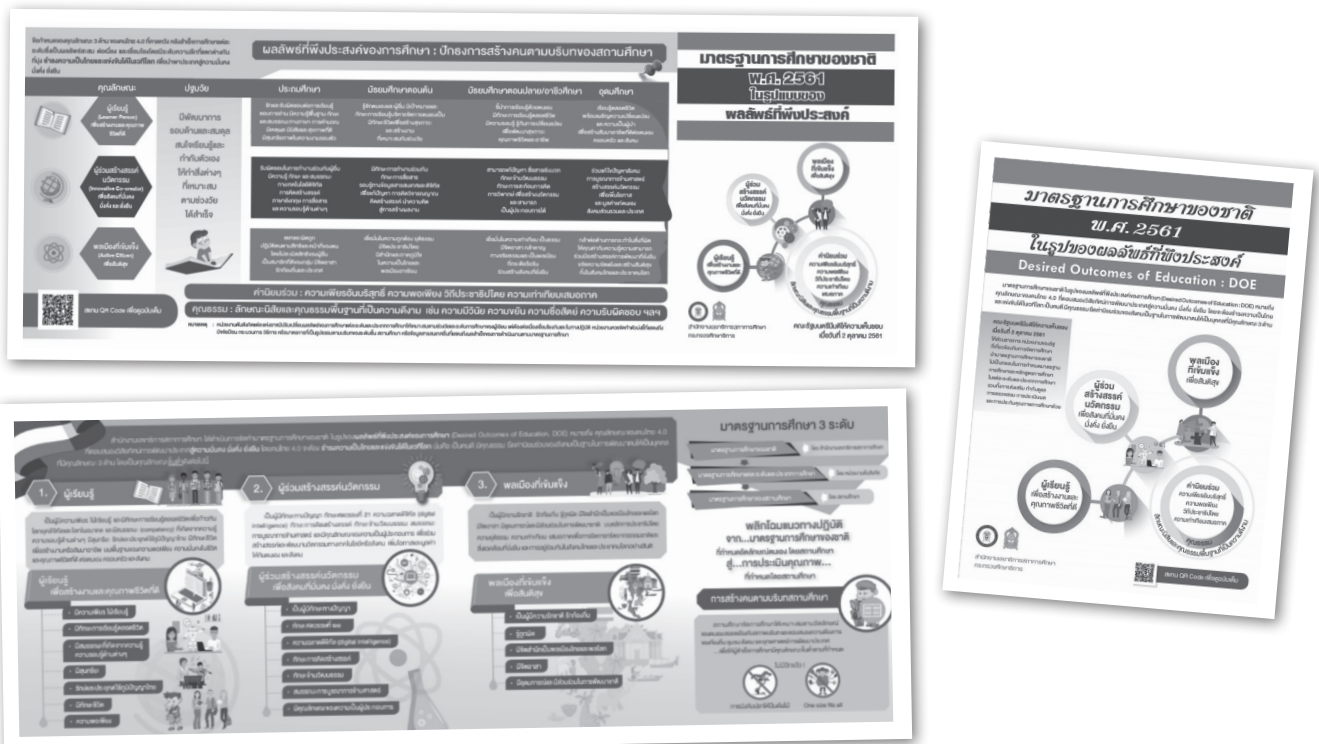
๑. หนังสือมาตรฐานการศึกษาของชาติ ฉบับภาษาไทย โดยจัดพิมพ์ ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ จำนวน ๓๐,๐๐๐ เล่ม ครั้งที่ ๒ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม
๒. หนังสือมาตรฐานการฉบับภาษาอังกฤษ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม
๓. เอกสารการบรรยายพิเศษมาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐ โดยศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์อุดม คชินทร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม
๔. ไปสเตอร์มาตรฐานการศึกษาของชาติ จำนวน ๓๐,๐๐๐ ใบ
๕. แผ่นพับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยจัดพิมพ์ ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ จำนวน ๓๐,๐๐๐ แผ่น ครั้งที่ ๒ จำนวน ๑๐,๐๐๐ แผ่น
๖. นิทรรศการเคลื่อนที่ จำนวน ๑ ชุด
๗. คลิปวีดิทัศน์มาตรฐานการศึกษาของชาติ จำนวน ๓ คลิป
๘. คลิปวีดิทัศน์การประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่ จำนวน ๑ คลิป

◆ หนังสือและเอกสารมาตรฐานการศึกษาของชาติ ◆

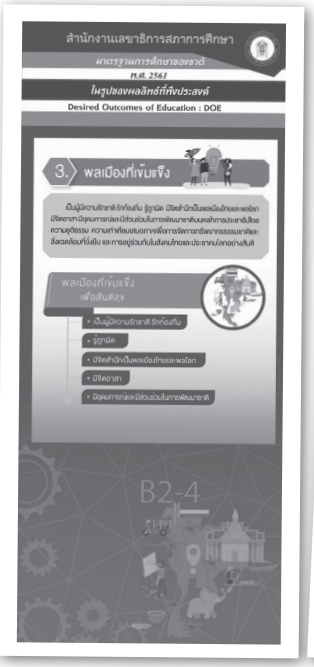
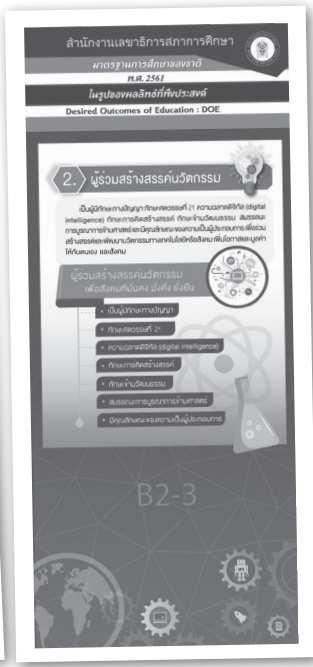
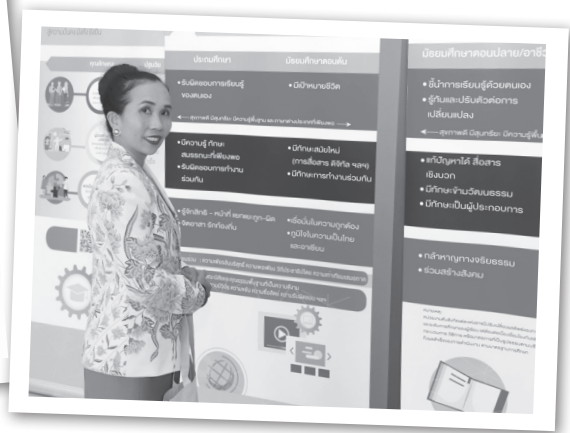
◆ แผ่นพับและโปสเตอร์มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ในรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่พึงประสงค์ ◆

◆ คลิปวีดิทัศน์มาตรฐานการศึกษาของชาติและการประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่ ◆

◆ นิทรรศการเคลื่อนที่ ◆

ส่วนที่ ๒

คณะทำงานจัดทำแนวทาง

การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ และการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ

◇ คณะทำงานจัดทำแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ กลุ่มมาตรฐานการศึกษา ได้แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ องค์ประกอบของคณะทำงานประกอบด้วยผู้แทนจากกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด และการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ จำนวน ๒๖ คน โดยมี ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ เป็นประธาน ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์ เป็นรองประธาน คณะทำงานคือผู้แทนจากหน่วยงานต้นสังกัด ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) และกลุ่มมาตรฐานการศึกษา สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

คณะทำงานจัดทำแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ มีการประชุมจำนวน ๓ ครั้ง คือ

◇ ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ (ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑) ผลการประชุมสำคัญคือ การแจ้งคำสั่งคณะทำงานจัดทำแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ แจกมติคณะรัฐมนตรี ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ๕ ข้อ พิจารณากรอบการดำเนินงานของคณะทำงานจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ และการรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ หลักสูตรการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา ของหน่วยงานต้นสังกัด สรุปได้ดังนี้

๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการปรับหลักสูตรในบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกระจายอำนาจการบริหารหลักสูตรให้กับทางโรงเรียน ให้โรงเรียนมีอิสระในการบริหารงานด้านต่าง ๆ มากขึ้น โดยมีการพัฒนาหลักสูตรร่วมกับองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Co-operation and Development : OECD) เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ นอกจากนี้ได้ดำเนินการเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งสำนักทดสอบทางการศึกษาร่วมกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) วางแนวทางการประกันคุณภาพแนวใหม่ ดำเนินการประสานงานไปยังเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต เพื่อสำรวจหาโรงเรียนที่มีความพร้อมรับการประเมินรอบที่ ๔ โดยจำนวนโรงเรียนที่พร้อมรับการประเมินรอบที่ ๔ แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๔๐๐ โรงเรียน

จะเริ่มการประเมินในปีการศึกษา ๒๕๖๒ เดือนมกราคมเป็นต้นไป และกลุ่มที่ ๒ จำนวน ๒๐ โรงเรียน เป็นกลุ่มนำร่องในพื้นที่บริเวณกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง และได้มีการจัดฝึกอบรมการเขียนรายงาน การประเมินตนเอง (SAR) แนวใหม่

๒) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีการดำเนินงาน ใน ๒ ส่วนหลัก คือ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ในส่วนของการศึกษาตามอัธยาศัย นั้น ได้นำมาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นกรอบในการกำหนดมาตรฐานการจัดการการศึกษาตามอัธยาศัย อาทิ นวัตกรรมในศตวรรษที่ ๒๑ การเรียนรู้ในห้องสมุดประชาชน ทักษะที่จำเป็นในโลกศตวรรษที่ ๒๑ ส่วนทางการศึกษานอกระบบ สำนักงาน กศน. ได้มีการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติในรูปแบบของผลลัพธ์ ที่พึงประสงค์ (DOE) มาใช้เป็นกรอบแนวทางการจัดทำมาตรฐาน กศน. เช่นกัน

๓) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้มีการดำเนินงานในเรื่องของการประกัน คุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยได้แจ้งให้ทางโรงเรียน เอกชนในสังกัดทราบและได้จัดทำแนวทางการดำเนินการตามกฎกระทรวงฯ รวมถึงจัดอบรมการทำ SAR รองรับ การประเมินภายนอกให้กับทางโรงเรียนแล้ว เรื่องการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้ดำเนินการ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ได้ยึดแนวทางตามสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๔) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จัดทำมาตรฐานการศึกษาและการดำเนินการตามเกณฑ์ การประกันคุณภาพแนวใหม่ โดยใช้มาตรฐานของทาง สพฐ. และได้แจ้งให้ทางโรงเรียนทราบถึงแนวทาง การปฏิบัติ ขณะนี้กำลังดำเนินการจัดทำคู่มือเพื่อให้สถานศึกษาใช้กำหนดค่าเป้าหมายต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งจะนำผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ (DOE) เข้าไปสอดแทรกในการจัดทำมาตรฐานสถานศึกษา สำหรับการสำรวจ โรงเรียนที่มีความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก อยู่ในขั้นตอนการสรุปจำนวนโรงเรียนที่เข้ารับการประเมิน ให้ทาง สผศ. ทราบ จำนวน ๒ รอบ คือ รอบปี ๒๕๖๒ และ ปี ๒๕๖๓

๕) สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ดำเนินการเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ แนวทางเดียวกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานการศึกษาได้ดำเนินการชี้แจง ให้โรงเรียนจำนวน ๔๓๗ แห่ง ทราบถึงการปรับมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานและได้เตรียมความพร้อมให้สถานศึกษาเข้ารับการประเมินภายนอก ในระยะที่ ๑ จำนวน ๖๐ แห่ง สำหรับเรื่องหลักสูตรการศึกษา ใช้หลักสูตรเดียวกันกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีการประกาศเปลี่ยนแปลงในบางกลุ่มสาระวิชาและได้ดำเนินการ จัดประชุมชี้แจงแนวทางการปฏิบัติให้สถานศึกษาทราบ

๖) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้มีการแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อวิเคราะห์ความ สอดคล้องของมาตรฐานการศึกษาของชาติกับมาตรฐานการอาชีวศึกษา และได้จัดส่งผลการวิเคราะห์ให้สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษาแล้ว ได้จัดประชุมชี้แจงเกณฑ์การประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ให้แก่สถานศึกษานำร่องการประเมิน จำนวน ๓๐ แห่ง โดยเชิญสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (องค์การมหาชน) เข้าร่วมการประชุมด้วย ได้จัดทำระบบการเขียนรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ในรูปแบบออนไลน์ ให้กับสถานศึกษาในสังกัด และได้จัดทำคู่มือแนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาตาม มาตรฐานการอาชีวศึกษา ส่วนงานการปรับปรุงหลักสูตรอาชีวศึกษาอยู่ระหว่างดำเนินการ

๗) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้จัดทำแนวทางการนำมาตรฐานการอุดมศึกษาสู่การปฏิบัติ มีการจัดประชุมและทำหนังสือชี้แจงแนวทางให้สถานศึกษานำไปปฏิบัติใน Website ของสำนักงานฯ จัดทำร่างรายงานการประเมินตนเอง ที่สะท้อนให้เห็นถึงผลลัพธ์ของมาตรฐานการอุดมศึกษา โดยเฉพาะในส่วนของผลลัพธ์ด้านผู้เรียน สำหรับการประกันคุณภาพภายในและประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นสถาบันการศึกษาเพียงแห่งเดียวที่เข้ารับการตรวจประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ.

◇ ครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๒ (ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒) ผลการประชุมสำคัญคือ การเตรียมการจัดสัมมนาวิชาการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐ ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - พฤษภาคม ๒๕๖๒ โดยครั้งที่ ๑ ในวันที่ ๓ - ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ณ โรงแรมเฮลท์แลนด์รีสอร์ท แอนด์ สปา จังหวัดชลบุรี ครั้งที่ ๒ ในวันที่ ๑๒ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชัน กรุงเทพมหานคร ครั้งที่ ๓ ในวันที่ ๒๐ - ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมสุโขทัย แกรนด์ จังหวัดอุบลราชธานี ครั้งที่ ๔ ในวันที่ ๓ - ๕ เมษายน ๒๕๖๒ ณ โรงแรมลักซัวร์วัน จังหวัดเชียงราย ครั้งที่ ๕ ในวันที่ ๒๔ - ๒๖ เมษายน ๒๕๖๒ ณ โรงแรมเจริญ ไฮเต็ล จังหวัดอุดรธานี และครั้งที่ ๖ ในวันที่ ๑ - ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมบวรจบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในแต่ละจังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานเรื่องมาตรฐานการศึกษา หลักสูตรการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา การส่งเสริม สนับสนุนการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ ทุกสังกัด ทุกระดับ และประเภทการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวนประมาณ ๖๐๐ คน และต่างจังหวัดอีก ๕ จังหวัด ๆ ละประมาณ ๒๗๐ คน รวมจำนวนประมาณ ๒,๐๐๐ คน

ประเด็นการสัมมนายึดตามแนวทางมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ ที่ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเร่งดำเนินการชี้แจง แนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของชาติให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกสังกัดมีความเข้าใจอย่างชัดเจน ถูกต้องตรงกันและสามารถแปลงกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างสอดคล้อง เชื่อมโยงและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งจะเป็นการเพิ่มโอกาสในการสร้างความเข้าใจในเรื่องมาตรฐานการศึกษาของชาติ เชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและสังกัด อีกทั้งมติคณะรัฐมนตรีได้กำหนดว่ามาตรฐานการศึกษาของชาติต้องนำไปสู่การปรับหลักสูตร ปรับการเรียนการสอน ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดต้องเชื่อมโยงมาตรฐานการศึกษาของชาติ กับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการอาชีวศึกษา และมาตรฐานการอุดมศึกษา

◇ ครั้งที่ ๓ วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๒ (ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒) ผลการประชุมสำคัญคือ การรับทราบรายงานผลการสัมมนาวิชาการเรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐ การรับทราบความก้าวหน้าการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ปรับหลักสูตร ปวช. ๑ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ระหว่างการดำเนินการปรับหลักสูตรเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา ๓ ด้าน ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเตรียมการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑

◇ การศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ เพื่อศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี การนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติในระดับนโยบาย ระดับการกำกับติดตาม การสนับสนุน ส่งเสริม และระดับปฏิบัติ รวมทั้งศึกษากลไกการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติจากการวิเคราะห์บทเรียนจากต่างประเทศ ที่มีการจัดการศึกษามีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับ มีแนวปฏิบัติที่สามารถนำมาจัดทำเป็นข้อเสนอที่มีประสิทธิภาพได้ เพื่อจัดทำข้อเสนอสิ่งที่ควรปฏิบัติ ตลอดจนกระบวนการขับเคลื่อนให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education : DOE Thailand) โดยมีขอบเขตการดำเนินงาน ดังนี้

๑) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี การนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติในระดับนโยบาย ระดับการกำกับติดตาม การสนับสนุน ส่งเสริม และระดับปฏิบัติ

๒) ศึกษากลไกการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติจากการวิเคราะห์บทเรียนจากต่างประเทศ ที่มีการจัดการศึกษามีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับ มีแนวปฏิบัติที่สามารถนำมาจัดทำเป็นข้อเสนอที่มีประสิทธิภาพ ใน ๔ ด้าน คือ ๑) แนวทางการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของแต่ละระดับ ๒) แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติแต่ละระดับสู่การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาและการประเมินผล ๓) แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา และ ๔) แนวทางการกำกับติดตามการประเมินเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐาน

๓) นำข้อมูลที่ได้จากข้อ ๑ - ๒ มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เป็นแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education ; DOE) ของหน่วยงานที่นำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ใน ๔ ประเด็น ได้แก่ ๑) แนวทางการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของแต่ละระดับ ๒) แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติแต่ละระดับสู่การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาและการประเมินผล ๓) แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา และ ๔) แนวทางการกำกับติดตามการประเมินเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐาน

ผลการศึกษาวิจัย ได้แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติในระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา และแนวทางการนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติ ในภาพรวม โดยแต่ละระดับแบ่งแนวทางการดำเนินงานออกเป็น

ช่วงที่ ๑ ช่วงเปลี่ยนผ่านและหาแนวทางที่เหมาะสม ประกอบด้วย

๑) การบริหารจัดการเพื่อการขับเคลื่อนงาน จะต้องดำเนินการประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ ความเข้าใจ สร้างความตระหนัก วิเคราะห์งาน/กำหนดเป้าหมาย แผนกลยุทธ์ และระบบประกันคุณภาพ สร้างระบบการสนับสนุนและการกำกับ ติดตาม ประเมินผล สร้างระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอก จัดตั้งหรือผนวกภาระงานหน่วยงานปกติ ประสานงานและถอดบทเรียน และเตรียมความพร้อมบุคลากร

๒) การปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล จะต้องดำเนินการปรับเปลี่ยนเป็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฐานสมรรถนะโดยใช้หลักสูตรเดิม ปรับแนวทางการวัดและประเมินผล สร้างพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการตามเป้าหมาย และผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ DOE ของหน่วยงานจัดการศึกษา ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุน นำผลการประเมิน มาวิเคราะห์และวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ตรวจสอบ ทบทวน ปรับปรุง มาตรฐานการศึกษาของชาติ การประกันคุณภาพระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ช่วงที่ ๒ ช่วงปรับมาตรฐานการศึกษาของชาติใหม่ และจัดระบบงาน ประกอบด้วย

๑) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติชุดใหม่ โดยการทบทวนมาตรฐานการศึกษาของชาติที่ประกาศใช้และปรับปรุงใหม่

๒) การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนงาน โดยจัดตั้งคณะทำงานที่ดูแลช่วยเหลือ สนับสนุน และประเมินผล ในภาพรวม การประชาสัมพันธ์เชิงรุก การพัฒนาบุคลากร การกำกับ ติดตาม ประเมินผล และการสนับสนุน การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา

๓) การพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล โดยการพัฒนาหลักสูตร การปรับการเรียนการสอน ปรับการวัดประเมินผล การจัดสื่อแหล่งเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้และงบประมาณสนับสนุนการเรียนรู้

ทั้งนี้ในแต่ละภารกิจที่ต้องดำเนินการจะมีจุดประสงค์และแนวทางการดำเนินการกำกับอย่างละเอียดด้วย

◆ รายงานผลการวิจัย แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ ◆

ส่วนที่ ๓

การวางแผนการติดตาม

การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ

ตามมติคณะรัฐมนตรีข้อ ๕ ให้กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา) กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินการให้เหมาะสมและสามารถยกระดับการศึกษาของไทยได้อย่างเป็นรูปธรรม ประธานคณะทำงานจัดทำแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ (ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์) จึงได้มอบหมายให้สำนักประเมินผลการจัดการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบในการติดตามและประเมินผลการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา ในฐานะฝ่ายเลขานุการ คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการประเมินผลการศึกษา ได้จัดประชุมปรึกษาหารือแนวทางการดำเนินการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ สู่การปฏิบัติ ร่วมกันระหว่างประธานคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการประเมินผลการศึกษา (ศาสตราจารย์กิตติคุณ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์) และประธานคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านมาตรฐานการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ (ศาสตราจารย์ สุพจน์ หารหนองบัว) รวมทั้งฝ่ายเลขานุการทั้ง ๒ คณะ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ได้ข้อสรุปของการประชุมคือ การวางแผนติดตามประเมินในช่วงปีแรกจะดำเนินการ ๒ ประเด็น ได้แก่ ๑) การรับรู้ของผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่เกี่ยวข้องที่นำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ไปสู่การปฏิบัติ และ ๒) ผลของการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ไปปฏิบัติ และได้นำเสนอแนวทางการดำเนินงานต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการประเมินผลการศึกษา ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒

ที่ประชุมคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการประเมินผลการศึกษา ได้มอบหมายให้สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา จัดทำกรอบการติดตามและประเมินผลการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ สู่การปฏิบัติ ใน ๕ ประเด็น ซึ่งมีรายละเอียดที่ครอบคลุมมากกว่า ๒ ประเด็นดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ดังนี้

๑. มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ กับมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภท หลักสูตร แผน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีความสอดคล้องกันหรือไม่ อย่างไร

๒. ผู้ที่เข้าร่วมประชุมกับผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมการสัมมนาวิชาการเรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ แตกต่างกันหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระดับนโยบาย ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และสถานศึกษา มีการวางแผนการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติงานหรือไม่ อย่างไร

๔. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระดับนโยบาย ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และสถานศึกษา มีความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ สู่การปฏิบัติหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

๕. การทดสอบระดับชาติมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒
ร่างพระราชบัญญัติ พ.ศ. หรือหลักสูตรการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาหรือไม่ อย่างไร

ผลการติดตามประเมิน การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ผู้ปฏิบัติ พบว่า

๑) การรับรู้ของผู้ปฏิบัติงาน และผู้ที่นำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ไปสู่การปฏิบัติส่วนใหญ่
ยังไม่ทราบว่ามีการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ ส่วนผู้ที่ทราบและรับข้อมูลมาตรฐานการศึกษาของชาติจะรับรู้
จากหน่วยงานต้นสังกัดและเอกสารต่าง ๆ ที่ได้รับ

๒) ผลการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ไปปฏิบัติจำเป็นต้องมีการอบรมเชิงปฏิบัติการ
ให้กับหน่วยงานในพื้นที่อย่างทั่วถึง ในเบื้องต้นหน่วยงานต้นสังกัดควรกำหนดกรอบแนวทาง การดำเนินงาน
ในด้านต่าง ๆ ให้กับผู้ปฏิบัติงานอย่างชัดเจน

ส่วนที่ ๔

การสัมมนาวิชาการ

เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ กลุ่มมาตรฐานการศึกษา ได้จัดสัมมนาวิชาการเรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐ ใน ๔ ภูมิภาค ๖ จังหวัด เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในแต่ละจังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานเรื่องมาตรฐานการศึกษา หลักสูตรการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา การส่งเสริม สนับสนุนการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ ทุกสังกัด ทุกระดับ และประเภทการศึกษาในเรื่องมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา การนำมาตรฐานการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ทุกสังกัด ทุกระดับ และประเภทการศึกษาที่ถูกต้อง ชัดเจน เป็นไปในแนวทางเดียวกัน รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจในแนวปฏิบัติใหม่เกี่ยวกับระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม ๖ จังหวัด กว่า ๒,๐๐๐ คน

ในการสัมมนาวิชาการฯ ดังกล่าว ได้สรุปรายละเอียดภาพรวมของการจัดงาน ดังนี้

- ◇ กล่าวเปิดและบรรยายพิเศษ โดยรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์อุดม คชินทร)
- ◇ กล่าวเปิดและบรรยายพิเศษ โดยผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงศึกษาธิการ (รองศาสตราจารย์ นายแพทย์โสภณ นภาธร)
- ◇ กล่าวเปิดและบรรยายพิเศษ โดยเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สุภัทรา จำปาทอง)
- ◇ กล่าวรายงาน ดำเนินการเสวนาเรื่อง การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ และการประกันคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ : การดำเนินงานระดับชาติ โดยรองเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์)
- ◇ กล่าวเปิดและบรรยายพิเศษ โดยรองเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์)
- ◇ สรุปสาระของการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติและการประกันคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ ทั้งในระดับชาติ และระดับสถานศึกษา สังกัดต่าง ๆ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

กล่าวเปิดและบรรยายพิเศษ

◊ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์อุดม คชินทร)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์อุดม คชินทร) กล่าวเปิด การสัมมนาและบรรยายพิเศษ สรุปลสาระสำคัญได้ดังนี้

> กล่าวเปิดการสัมมนา

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์อุดม คชินทร) กล่าวต้อนรับ ผู้เข้าร่วมประชุมในงานสัมมนาวิชาการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐ โดยขอให้ งานสัมมนาที่จัดขึ้นเป็นประโยชน์สำหรับการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ

> บรรยายพิเศษ

คณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบหลักการมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อเป็น ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์ของคนไทยให้สถานศึกษาทุกแห่งยึดเป็นกรอบ ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของ การศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ อาจกล่าวได้ว่ามาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งเป็น มาตรฐานฉบับใหม่นี้ มีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดจากมาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับก่อน เพราะมุ่งผลลัพธ์ ที่พึงประสงค์ของการศึกษาเป็นสำคัญ โดยผลลัพธ์ที่ต้องการคือ คุณภาพ มาตรฐาน สิ่งสำคัญคือการสื่อสาร กับหน่วยปฏิบัติให้ชัดเจนว่า “มาตรฐานการศึกษาของชาติ” เป็นกรอบในการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งสู่ผลลัพธ์ ที่พึงประสงค์ ไม่ใช่เป็นกฎ ระเบียบที่บังคับให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องปฏิบัติตาม หากแต่เน้นผลลัพธ์ของ การศึกษาเป็นสำคัญ และผลลัพธ์นั้นจะต้องมีความเหมาะสมกับการศึกษาทุกระดับ ทุกช่วงวัย และ ประเภทของการศึกษา ทั้งนี้ มาตรฐานการศึกษาจะต้องสอดคล้องกับบริบทและอัตลักษณ์ของสถานศึกษา นั้นๆ เช่น โรงเรียนชายขอบหรือโรงเรียนบนดอย ควรจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษาเองตามบริบทและอัตลักษณ์ ซึ่งไม่เหมือนกับมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในเมือง

“คุณภาพ มาตรฐาน” นอกจากจะเป็นข้อกำหนดซึ่งยอมรับกันทั่วไปแล้ว ยังต้องประกอบด้วยปัจจัย อีก ๒ ด้าน ดังนี้

๑) ความพึงพอใจของผู้รับบริการ มาตรฐานฯ จะต้องได้รับความพึงพอใจและการยอมรับจากผู้รับ บริการไม่ว่าจะเป็นนักเรียน ครู ผู้ปกครอง

๒) มีความคุ้มค่า ต้องมีต้นทุนเป็นค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม คุ้มค่า ซึ่งความคุ้มค่าของทรัพยากรที่ใช้เป็น สิ่งสำคัญ จะต้องเป็นประโยชน์ต่อทั้งตัวผู้เรียน ชุมชน ประเทศ และโลก

เรื่องคุณภาพมาตรฐานจะต้องมีความเชื่อมโยงกันทั้งระบบ ตั้งแต่การศึกษาปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา รวมทั้งอุดมศึกษา ถ้าหากไปดูข้อมูลวิทยาศาสตร์ทางการแพทย์ การที่จะปลูกฝัง บ่มเพาะ คุณลักษณะต่างๆ ของคน จะถือว่าช่วง ๖ ปีแรกเป็นช่วงที่สำคัญที่สุด ถ้าไม่เริ่มด้วยเมล็ดพันธุ์ที่ดีซึ่งปลูกฝัง บ่มเพาะตั้งในช่วงปฐมวัย การเติบโตโตขึ้นมาเป็นคนดี เป็นคนเก่ง จะเป็นเรื่องยาก ดังนั้น การศึกษาทุกระบบ และทุกประเภทจะต้องเชื่อมโยงกัน

เมื่อมองถึงอนาคต ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่างๆ จะส่งผลให้การศึกษาในรูปแบบทางการที่แยกเป็น ประเภทถูกลดความสำคัญลงไป เพราะเทคโนโลยีเปลี่ยนไปทำให้การรับรู้ของคนเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง

โดยเฉพาะคนในยุคใหม่ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๐๐ เป็นต้นมา (Generation Z) เป็นคนที่ชอบพึ่งตนเอง ชอบเรียนรู้ด้วยตนเอง พัฒนาตนเองได้ แก้ปัญหาได้ ไม่ชอบการเรียนรู้ที่เป็นระบบ แต่เรียนรู้จากเทคโนโลยีต่าง ๆ เพราะเกิดมาพร้อมกับเทคโนโลยี เน้นการสื่อสารผ่านทางหน้าจอ (screen) ต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างจากเด็ก generation X ที่มีความมุ่งมั่น ทำสิ่งต่าง ๆ แบบมุ่งหวังผลสัมฤทธิ์ หวังเปลี่ยนแปลงตนเองและโลก ขณะที่เด็ก generation Y ขาดความมุ่งมั่นและความอดทน จะเป็นเด็กที่มี Future Focus มีความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) ทำงานแบบมุ่งหวังผลสัมฤทธิ์และเน้นส่วนรวมมากกว่า generation Z ไม่ชอบเป็นลูกน้องใครไม่ว่าจะราชการหรือบริษัท มีความเก่งและทำงานได้หลายอย่าง ซึ่งความแตกต่างของ generation เป็นเรื่องสำคัญ เพราะเป็นคุณลักษณะของคนในอนาคตที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิงจากอดีต

เทคโนโลยีมีผลอย่างมาก ทำให้กระบวนการรับรู้เปลี่ยน วิธีการคิดเปลี่ยน การดำเนินชีวิตเปลี่ยน กระบวนการทำงานเปลี่ยน ที่สำคัญรูปแบบของธุรกิจการค้าหรือการศึกษาเองก็เปลี่ยน ปัจจุบัน Online Education หรือแม้กระทั่งเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างมาก ถือเป็น Platform สำคัญของการเรียนรู้ ถ้าไปศึกษาข้อมูลจาก APQC : American Productivity and Quality Center ซึ่งเป็นองค์กรใหญ่ของอเมริกา พบว่า ขณะนี้องค์กรในประเทศสหรัฐอเมริการ้อยละ ๗๕ อยู่ในกระบวนการของ digital transformation เนื่องจากทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน มีระบบฐานข้อมูล หรือ Big Data ที่ไปบริหารจัดการองค์กร และที่สำคัญ คือ ทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจและลดค่าใช้จ่ายอย่างมหาศาล จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีเข้ามามีอิทธิพลอย่างมากต่อการดำรงชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน ทำให้กระบวนการรับรู้ และวิธีการคิดเปลี่ยน lifestyle หรือการดำเนินชีวิตก็เปลี่ยนไป กระบวนการทำงานเปลี่ยน ที่สำคัญคือ vision model ต่าง ๆ เปลี่ยนไปหมดในเรื่องการศึกษา Online Education เข้ามามีบทบาทอย่างมากในชีวิตคน เพราะว่าเป็น platform สำคัญ แม้แต่ในการทำงานทุกวันนี้ มีการสั่งงานผ่านสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น line ซึ่งเปลี่ยนไปจากเดิมมาก ทุกคนจึงต้องปรับตัว ดังนั้นการดำเนินการพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานจึงมีความสำคัญ เพื่อให้เด็กไทยกลายเป็นคนไทย ๔.๐ ที่มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะสูง ทันสมัย ทันโลก ทันเทคโนโลยี มีขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับนานาชาติ เป็น digital Thai มี digital skill ซึ่ง ไม่ใช่แค่ส่งไลน์เป็น แต่ต้องสร้าง content สื่อสารผ่าน content และต้องทำงานโดยใช้ internalization ได้ รวมทั้งเป็นพลเมืองไทย และพลโลกที่เข้มแข็ง

ประเทศไทย ๔.๐ มีเป้าหมายในการยกระดับเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถที่แข่งขันกับคนอื่นได้ พึ่งพาตนเองได้ ลดการนำเข้า และทำให้ประเทศหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง โดยต้องขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยการสร้างนวัตกรรมและสร้างมูลค่าเพิ่มสำหรับสินค้าและบริการ เพราะนวัตกรรมคือกลไกสำคัญของการเปลี่ยนแปลงประเทศไทย ฉะนั้น มาตรฐานของการศึกษาของชาติจึงต้องมุ่งผลสัมฤทธิ์และกำหนดเป้าหมาย คือ คนไทยทุกคนที่มีการศึกษาจะต้องสร้างนวัตกรรมให้ได้ การสร้างคนไทย ๔.๐ ที่สามารถนำความรู้ไปสร้างนวัตกรรมได้ในทุกระดับนั้น จะต้องส่งเสริมนักเรียนให้สามารถคิดวิเคราะห์ ซึ่งจะก่อให้เกิดจินตนาการ และความคิดในการสร้างนวัตกรรมได้ อย่างไรก็ตาม การศึกษาเป็นเรื่องที่ต้องลงทุน กระบวนการต้องเปลี่ยน การจัดการเรียนการสอนต้องเปลี่ยน ต้องไม่สอนแบบเดิมหรือใช้กระบวนการแบบเดิมเพราะจะได้ผลผลิตแบบเดิม และจะไม่ตอบโจทย์มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่ต้องการมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ของคนไทย ๔.๐ ทั้งนี้ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องควรคิดวิเคราะห์ว่า จะทำอย่างไรที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดีขึ้น ทำให้มาตรฐานการศึกษาดีขึ้น ซึ่งในเรื่องคุณภาพมาตรฐาน สามารถแบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๑) ความรู้มีความสำคัญ แต่ไม่ใช่สิ่งที่สำคัญที่สุด ที่ผ่านมามีความมุ่งมั่นสอนแต่ความรู้ แต่เมื่อเวลาผ่านไปไม่กี่ปี ความรู้ก็ล้าสมัยแล้ว เพราะเทคโนโลยีก้าวหน้าเร็วมาก มีความรู้ใหม่เกิดขึ้นมากมาย เพราะฉะนั้นจึงไม่ควรไปเน้นเรื่องความรู้ **สิ่งที่สำคัญที่สุดคือกระบวนการเรียนรู้** ที่ผ่านมานั้นการสอนในห้องเรียนเป็นหลัก ซึ่งการสอนในห้องเรียนโดยมากเป็นการสอนเพื่อให้เด็กจำแล้วเข้าใจแต่ไม่สามารถคิดวิเคราะห์ได้ แต่สิ่งที่เราต้องการยกระดับให้เป็นคนไทย ๔.๐ คือ คนไทยจะต้องคิดวิเคราะห์เองได้ คนไทยจะต้องมีจินตนาการในการสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ เพราะฉะนั้นการเรียนที่จะกระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์ได้ มีจินตนาการ มีการสร้างนวัตกรรมได้ ต้องไปเรียนของจริงในสถานที่จริง เช่น เรียนที่แปลงเกษตร ถ้าอยากเรียนรู้เรื่อง smart farming ครูก็สามารถสอนโดยบูรณาการวิชาได้ ๔- ๕ วิชา ทั้งเรื่องดิน เรื่องน้ำ เรื่องอากาศ เรื่องสารเคมีต่าง ๆ หรือเรียนในสถานประกอบการ เรียนในโรงงาน เรียนในบริษัทต่าง ๆ ซึ่งภาคเอกชนที่อยู่ใกล้โรงเรียนตอนนี้เปิดรับมากขึ้น เนื่องจากภาคเอกชนต้องปรับตัว และเตรียมตัวรับกับความเปลี่ยนแปลงในยุคที่มี disruptive technology จึงต้องการคนที่มีคุณภาพ เพื่อตอบโจทย์ประเทศ ตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคหรือคนไทยทั่วประเทศ เพื่อสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือการพัฒนาคน กระทรวงศึกษาธิการจะต้องส่งมอบคุณค่าคือ **“ความรู้ที่เท่าทันกับศตวรรษที่ ๒๑”** ที่ไม่ใช่ **ความรู้แบบเดิม ๆ** เน้นการอ่านออกเขียนได้ แต่ต้องรู้เรื่องของ scientific literacy เพราะความรู้เรื่องวิทยาศาสตร์เป็นสิ่งสำคัญ รวมถึงเรื่อง financial literacy และ IT literacy จะต้องอยู่ในชุดความรู้ทั้งหมด ตัวอย่างของกระทรวงศึกษาธิการที่มีความร่วมมือกับภาคเอกชน ภาคอุตสาหกรรม ในเรื่องการศึกษา คือ โรงเรียนประชารัฐ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ภาคเอกชนให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณ อุปกรณ์การเรียนการสอน ปัจจุบันได้ยกระดับเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนา หรือ partnership school คือให้เอกชนมาบริหารโรงเรียน มาเป็นประธานสถานศึกษา ดึงผู้มีส่วนร่วมหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามาเป็นผู้บริหาร พัฒนาโรงเรียน ตั้งแต่ผู้ปกครอง ภาคประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคอุตสาหกรรม

๒) **ทักษะ** เกิดจากการทำซ้ำ ๆ การอบรมบ่มเพาะ ทักษะเป็นเรื่องที่จำเป็น สำคัญมากกว่าความรู้ โดยเฉพาะ **ทักษะของการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑** ผู้เรียนต้องปรับเปลี่ยนตัวเองได้ ต้องมีความอยากรู้ อยากรู้เห็น คิดวิเคราะห์เป็น เป็นผู้ทำได้ มีทักษะในการทำงานในสังคมพหุวัฒนธรรม มีทักษะในการที่จะแยกผิด แยกถูก มีคุณธรรม จริยธรรม สิ่งเหล่านี้คือทักษะที่จำเป็น เป็นทักษะที่จะต้องทำให้เกิดขึ้นในการศึกษาทุกระดับ

๓) **อุปนิสัย** เป็นเรื่องสำคัญ เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความสุข และความสำเร็จในการทำงานและการดำรงชีวิตของผู้เรียน รวมถึงการทำประโยชน์ให้กับสังคม ยุทธศาสตร์ชาติใช้คำว่า “พลเมืองที่เข้มแข็ง” เป็นทั้งคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักหน้าที่ เป็นประโยชน์กับประเทศชาติ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ไม่คอร์รัปชัน รู้จักหน้าที่ตนเอง มีวินัย สิ่งเหล่านี้คืออุปนิสัยที่จะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับคนไทย ถือเป็นคุณภาพของคน เป็นคุณภาพของการศึกษา ปัจจุบันการศึกษาหรือการทำงานต่าง ๆ เน้นเป็นฐานสมรรถนะ หรือ competency - based ซึ่งคำว่า “competency” หมายถึง การมีทั้งความรู้ ทักษะ และมีความสามารถที่ทำงานให้สำเร็จแบบมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ หรือสำเร็จเกินกว่าเป้าที่ตั้งไว้ ซึ่งจะต้องประกอบไปด้วยคุณลักษณะ ๔ อย่าง คือ

๑. Critical thinking & problem solving คือ การคิดวิเคราะห์เป็น แก้ปัญหาได้

๒. Creativity คือ การสร้างสรรค์นวัตกรรมได้

๓. Communication คือ การสื่อสารกับคนอื่นได้ ให้คนอื่นเข้าใจ สามารถถ่ายทอดความรู้ ถ่ายทอด

การทำงานต่าง ๆ ให้คนในองค์กรได้ เพราะเราไม่สามารถทำงานคนเดียวให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ ดังนั้นเรื่อง communication จึงเป็นเรื่องสำคัญมาก

๔. Collaboration คือ ความสามารถในการทำงานกับคนอื่นได้ ทำงานเป็นทีมได้ ที่สำคัญคือ ถ้าใครเก่งกว่าเรา ต้องดึงเขามาเป็น partner ถ้าเราทำงานร่วมกับเขาได้ เราถึงจะสามารถยกระดับและเปลี่ยนแปลงตัวเองได้เร็ว ไม่ต้องเริ่มจากศูนย์ นอกจากนี้ ปัจจุบันเป็นยุคแห่งการแข่งขัน ที่ต้องแข่งขันกับคนอื่นให้ได้ แต่ก็ต้องทำงานร่วมกับคู่แข่งได้ด้วยเช่นกัน นั่นคือการ competitive but collaborative ดังนั้น จึงจำเป็นต้องปลูกฝังเรื่องนี้ให้เด็กไทยทุกคน เพราะคนไทย ๔.๐ ควรจะต้องแข่งขันกับใครก็ได้ในโลกนี้ collaborate กับใครก็ได้ ทำให้คนไทยมีความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น ที่จะทำประโยชน์ให้กับตัวเอง ชุมชน ประเทศ และโลก

นอกจาก competency หลัก ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ยังมีอีก ๒ ทักษะที่จำเป็นกับคนในศตวรรษที่ ๒๑ หรือคนไทย ๔.๐ คือ Digital skill และ English competency skill ปัจจุบันทุกอย่างติดต่อผ่านภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีใหม่ ๆ สื่อสารเป็นภาษาอังกฤษไม่ใช่ภาษาไทย นี่เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องทำให้สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ สิ่งเหล่านี้คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนในการที่จะสร้างคนไทย ๔.๐ ที่แตกต่างตามบริบทของท้องถิ่นและสถานศึกษา

ในปัจจุบัน องค์กร และบริษัทใหญ่ ๆ ทั่วโลก จะพิจารณารับสมัครคนเข้าทำงานโดยดู competency เป็นหลัก โดยไม่สนใจว่าผู้สมัครจบจากที่ใด เกรดเฉลี่ยเท่าไร แต่จะดูว่ามี competency ที่สามารถไปเปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์กรให้มีความสามารถในการแข่งขันและทำให้องค์กรมีความยั่งยืนได้หรือไม่ ซึ่งเป็นการตอกย้ำว่าในอนาคต การเรียนในระบบไม่สำคัญ สำคัญว่าผู้เรียนต้องพัฒนาตนเองให้ได้ ต้อง entrepreneur ตัวเองให้ได้ ซึ่งเป็นแนวคิดของ competency-based ฉะนั้น สถานศึกษาจึงต้องปรับตัว เพื่อตอบโจทย์คนรุ่นใหม่และโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรง

มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งเน้นเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ หรือผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา จึงเป็นกรอบการจัดการศึกษาที่จะช่วยให้สถานศึกษาพัฒนาเด็กไทยให้เป็นคนไทย ๔.๐ ที่ทันสมัยทันโลก ทันเทคโนโลยี มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะอย่างสูง ที่จะช่วยขับเคลื่อนประเทศ ผลักดันประเทศ ให้สามารถแข่งขันได้ และที่สำคัญก็คือ หลุดพ้นจากประเทศกับดักรายได้ปานกลาง เป็นประเทศพัฒนาแล้วต่อไป

๑ ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงศึกษาธิการ (รองศาสตราจารย์ นายแพทย์โสภณ นภาธร)

ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงศึกษาธิการ (รองศาสตราจารย์ นายแพทย์โสภณ นภาธร) กล่าวเปิดการสัมมนาและบรรยายพิเศษ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

> กล่าวเปิดการสัมมนา

มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ ซึ่งที่ประชุมคณะรัฐมนตรีได้กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเร่งชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของชาติให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจน ถูกต้องตรงกัน และสามารถแปลงกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างสอดคล้อง เชื่อมโยง และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ จัดทำในรูปของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา ๓ ด้าน ได้แก่ ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง สำหรับผู้เรียนที่เหมาะสมตามช่วงวัยในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยให้อิสระกับสถานศึกษาในการกำหนดแนวคิด ปรัชญา และวิสัยทัศน์ของการจัดการศึกษา สถานศึกษาสามารถกำหนดอัตลักษณ์ วิธีการ โดยอิงมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา เพื่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ขึ้นกับผู้เรียน อันจะเป็นการสร้างคนไทย ๔.๐ ที่แตกต่างตามบริบทของท้องถิ่นและสถานศึกษา

สิ่งสำคัญก็คือการนำผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ ไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ทั้ง ๓ ด้านที่มีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงกันในแต่ละระดับการศึกษา ตั้งแต่ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา โดยอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานระดับนโยบายและหน่วยงานระดับปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาซึ่งเป็นคุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้อย่างแท้จริง

> บรรยายพิเศษ

ประเทศไทยได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง โดยในปี ๒๕๔๒ เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษาในเรื่องโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาปี ๒๕๖๐ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดให้มีคณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา เพื่อศึกษาและเสนอแนะนโยบาย แนวทาง หลักเกณฑ์ วิธีการ รวมทั้งข้อกฎหมายต่างๆ ทางการศึกษา ทั้งเรื่องเด็กเล็ก ครู การจัดการเรียนการสอน และโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา ให้สอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ ต่อคณะรัฐมนตรี

สาเหตุสำคัญที่ประเทศไทยจะต้องเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษาเพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ คือ ความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี อาทิ ICT 5G โครงสร้างประชากร การขยายตัวของเมือง ไทยแลนด์ ๔.๐ ซึ่งความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะต้องสร้างทักษะที่จำเป็นเพื่อเตรียมคนให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ

แนวคิดเรื่องไทยแลนด์ ๔.๐ ถือเป็นวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยคนไทย ๔.๐ จะต้องดำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก นั่นคือเป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดค่านิยมร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาตนให้เป็นบุคคลที่มีลักษณะ ๓ ด้าน คือ ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็งตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

> ผู้เรียนรู้ (learner) : ควรเป็น active learner ซึ่งเป็นผู้มีความเพียร ใฝ่เรียนรู้ และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อก้าวทันโลกยุคดิจิทัลและโลกในอนาคต และมีสมรรถนะ (competency) ที่เกิดจากความรู้ ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ มีสุนทรีย์ะ รักษ์และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย มีทักษะชีวิต เพื่อสร้างงานหรือสัมมาอาชีพ บนพื้นฐานของความพอเพียง ความมั่นคงในชีวิต และคุณภาพชีวิตที่ดี ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

> ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม : เป็นผู้ที่มีทักษะทางปัญญา ทักษะศตวรรษที่ ๒๑ ความฉลาดดิจิทัล (digital intelligence) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะ การบูรณาการข้ามศาสตร์ และมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อร่วมสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือสังคม เพิ่มโอกาส และมูลค่าให้กับตนเองและสังคม ซึ่ง highlight คือเรื่องทักษะทางปัญญา เป็นเรื่องความท้าทายที่ทุกคนจะเป็นทั้งนายจ้างตนเองหรือนายจ้างคนได้อย่างไร

> พลเมืองที่เข้มแข็ง : เป็นผู้ที่มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ บนหลักการประชาธิปไตย ความยุติธรรม ความเท่าเทียม เสมอภาค เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และการอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และประชาคมโลกอย่างสันติ ซึ่งความเป็นพลเมืองนี้จะต้องมีจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองโลกหรือ global citizen ด้วยการมีจิตอาสาเป็นสิ่งที่ต้องพัฒนาเพราะเป็นพื้นฐานของสังคม สังคมจะอยู่ได้ด้วย การเกื้อกูลกัน การมีอุดมการณ์ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

สำหรับไทยแลนด์ ๔.๐ ได้กล่าวอย่างครอบคลุมทุกมิติ ไม่เน้นเพียงแค่มิติเศรษฐกิจอย่างเดียว ไทยแลนด์ ๔.๐ จะครอบคลุมเรื่องรายได้ประชากร ความเหลื่อมล้ำ และมิติทางสังคม เพื่อให้การพัฒนาสร้างสมดุลกับสิ่งแวดล้อม ส่วนทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ที่กล่าวถึง ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการคิดสร้างสรรค์ การสร้างนวัตกรรม การเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดช่วงชีวิต ทักษะทางภาษา ทักษะทาง ICT

ทั้งนี้ ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาทั้ง ๓ ด้าน จะต้องสะสมและต่อเนื่อง เชื่อมโยงกันทุกระดับและประเภทการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/อาชีวศึกษา อุดมศึกษา ซึ่งจะช่วยสร้างผลลัพธ์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้อย่างแท้จริง การมีพัฒนาการของผลลัพธ์หมายความว่า การศึกษามีความเชื่อมโยงตั้งแต่เด็กจนกระทั่งจบอุดมศึกษา ถ้าไม่จบอุดมศึกษาแต่จบอาชีวศึกษาหรือ มัธยมศึกษาตอนปลาย การมีทักษะก็จะมีในระดับหนึ่ง แต่ไม่สามารถสร้างทักษะเป็นช่วง ๆ โดยที่เว้นไปได้ อุดมศึกษาจะสร้างทักษะที่กำหนดไว้ในแต่ละช่วงวัยทั้งหมดทีเดียวโดยไม่ได้สร้างมาตั้งแต่ปฐมวัยก็ไม่ได้ ดังนั้นการสร้างทักษะจะต้องสะสม ต่อเนื่อง และเชื่อมโยงกัน

สิ่งที่สำคัญคือ การแปลงผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ไปสู่การปฏิบัติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษา ทุกหน่วยจะต้องประสานความร่วมมือกันดำเนินการ ตั้งแต่หน่วยงานส่วนกลางระดับชาติ หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา ตัวสถานศึกษา เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

◊ เลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สุภัทร จำปาทอง)

เนื่องจากรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์อุดม คชินทร) และผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ไศภณ นภาธร) ตัดภารกิจราชการอื่น จึงมอบหมายเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สุภัทร จำปาทอง) เป็นผู้กล่าวเปิดและบรรยายพิเศษ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

> กล่าวเปิดการสัมมนา

คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบมาตรฐานการศึกษาของชาติเมื่อตุลาคม ๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมาตรฐานการศึกษาของชาติมีจุดมุ่งหมายให้สถานศึกษาทุกแห่งยึดเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาผู้เรียนไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ๓ ด้าน คือ การเป็นผู้เรียนรู้ (Learner Person) เพื่อสร้างงานและคุณภาพชีวิตที่ดี ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovation Co - creator) เพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน และสุดท้ายเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง (Active Citizen) เพื่อสันติสุข โดยกำหนดรายละเอียดเป็นภาพกว้างและเชื่อมโยงกันตั้งแต่ระดับปฐมวัย จนถึงระดับการอุดมศึกษา ซึ่งเรื่องนี้ส่งผลกระทบต่อหน่วยงานที่จะดำเนินการในการพัฒนาคน พัฒนาศักยภาพคน มนุษย์เป็นอย่างยิ่ง รวมทั้งเป็นการปรับเปลี่ยนบทบาทการทำงานหลายเรื่อง โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งถือว่าเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเยาวชนไทยในอนาคต

กล่าวได้ว่า มาตรฐานการศึกษาของชาติจะเชื่อมโยงกับการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา ตามมาตรฐานของหน่วยงานต้นสังกัดที่ได้ประกาศกำหนดออกไปแล้ว โดยจะส่งผลกระทบต่อวิธีการจัดการ ประกันคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งข้อดี คือ ให้สถานศึกษามีอิสระในการออกแบบการประกันคุณภาพ การพัฒนาผู้เรียนตามบริบทและความสามารถของสถานศึกษาเอง

การสัมมนาวิชาการฯ ภาคเช้าจะเป็นการบรรยายและเสวนาเรื่องมาตรฐานการศึกษาของชาติและ มาตรฐานต้นสังกัดเชิงนโยบาย ส่วนภาคบ่ายจะเป็นการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์วิธีการ ทำงานที่น่าสนใจและนำไปปรับประยุกต์ใช้ในหน่วยงาน เป็นการเปิดโอกาสที่จะวางแผนการจัดการศึกษาร่วมกัน และเติมเต็มช่องว่างที่อาจจะมียุติในปัจจุบันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นกว่าเดิม อาทิ สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษาอาจจะได้วิธีการดำเนินงานในรูปแบบเครือข่าย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาจจะเป็นเรื่องการสร้างพันธมิตรในการจัดการศึกษา โดยภาคอุตสาหกรรมอาจจะเข้ามามีส่วนร่วมในการประกัน คุณภาพการศึกษาด้วยหรือไม่ อย่างไร แม้กระทั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมีโรงเรียน ในสังกัดร้อยละ ๕๐ เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก (มากกว่า ๑๕,๐๐๐ โรงเรียน) จะมีวิธีการปรับการบริหารจัดการอย่างไร

จากนั้นเลขาธิการสภาการศึกษา กล่าวเปิดการสัมมนาทางวิชาการ เรื่องมาตรฐานการศึกษาสู่การ ยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐ และอำนวยพรให้การสัมมนาประสบความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ทุกประการ

> บรรยายพิเศษ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งอาจทำให้ ทำนายได้ยากขึ้นว่า อาชีพอะไรที่จะหายไป และหายไปด้วยความเร็วแค่ไหน ปัจจุบันนี้เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า มีพวกปัญญาประดิษฐ์ (AI : Artificial Intelligence) เข้ามาแทนที่มนุษย์ได้ ทำให้หลายคนต้องเปลี่ยนอาชีพ เช่น อาชีพครู อาจารย์ ซึ่งมีการกล่าวถึงระบบ E-Learning เมื่อ ๑๐ ปีที่แล้ว ที่ช่วยให้สามารถสอนได้มากขึ้น แต่ต่อไปปัญญาประดิษฐ์ (AI) เข้ามาแทนที่ ทำให้สามารถสอนบางวิชาได้เกือบทั้งหมด เพียงแต่ว่าระบบ การประเมินผลอาจจะยังไม่ดีเท่าที่ควร

สภาพการณ์ของประเทศไทยขณะนี้ คือ

๑) ประชากรวัยเรียนของประเทศลดลงและเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยที่คาดการณ์ว่าจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุประมาณปี พ.ศ. ๒๕๗๒ ขณะเดียวกันประชากรเด็กวัยเรียนเริ่มลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นต้นมา สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ดูแลเด็กวัยเรียนประมาณร้อยละ ๙๘ ถ้าหากเด็กจะลดมาเหลือ ๑,๐๐๐,๐๐๐ คนทาง สพฐ. ก็จะดูแลประมาณ ๙๘๐,๐๐๐ คน เด็กนักเรียนเหล่านี้เมื่อจบการศึกษาระดับประถมศึกษา คาดว่าจะไปศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นประมาณร้อยละ ๙๓ ซึ่งปัจจุบันประเด็นเด็กหายออกไปจากระบบตรงนี้ทางคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาได้เสนอจัดตั้งกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาค่าครองชีพ ลดความเหลื่อมล้ำทางโอกาสในการศึกษาของคนไทย เพื่อเป็นการอุดช่องว่างทำให้เด็กหายออกไปจากระบบน้อยลง ดังนั้น ในอีก ๒ ปีข้างหน้าจากสาเหตุประชากรที่ลดลงนั้นมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ จะส่งผลให้มหาวิทยาลัยมีผู้เรียนลดลงด้วย ขณะที่นโยบายของรัฐเองก็ได้สนับสนุนให้เด็กไปเรียนสายอาชีพศึกษามากขึ้น ซึ่งขณะนี้สถาบันอาชีวศึกษาเปิดสอนถึงระดับปริญญาหลายแห่ง อีกทั้งกลุ่มเด็กอายุ ๑๘ - ๑๙ ปี มีทางเลือกในชีวิตหลายอย่าง จึงไม่จำเป็นต้องเรียนอย่างเดียว เขาอาจออกจากระบบการศึกษาเพื่อไปประกอบอาชีพได้

๒) สภาพความเป็นเมือง (Urbanization) มีการเปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิม โดยเป็นรูปแบบของชุมชนที่คนจะใช้ชีวิตในสโตร์คล้ายกัน มีศูนย์การค้าขนาดเล็ก (Shopping Mall) ให้คนเข้าไปเลือกซื้อสินค้า โดยอาจเป็นสินค้าที่มีแบรนด์ดัง ร้านอาหารแบรนด์ที่คนรู้จักเห็นกันเป็นประจำ ๒๐ ร้าน คนต้องใช้โทรศัพท์มือถือต้องขยับรถยนต์มาทำงานหรืออย่างน้อยต้องใช้รถจักรยานยนต์ในการเดินทาง การให้บริการกับประชาชนก็จะมีรูปแบบที่คล้าย ๆ กัน

๓) ประเทศไทยติดกับดักประเทศรายได้ปานกลาง (middle income trap) ซึ่งการที่จะบอกว่าประเทศใดเป็นประเทศที่ติดกับดักประเทศรายได้ปานกลางพิจารณาจากรายได้ประชาชาติ รายได้ประชากรเป็นหลัก ซึ่งประเทศไทยยังก้าวข้ามตัวนี้ไม่ได้ ถ้าเราไม่สามารถก้าวข้ามกับดักความรู้และกับดักกลไกทางตลาดที่ประเทศตะวันตกครอบไว้ ดังที่บลูมเบิร์กได้เขียนทัศนะเรื่องกับดักความรู้ ไว้ว่า “ตราบดีที่คุณไม่สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมที่เป็นสินค้าที่ประชากรโลกต้องการ และตราบดีที่คุณไม่สามารถควบคุมกลไกทางตลาดได้ ควบคุมมาตรการกีดกันทางการค้าไม่ได้ ก็ไม่มีวันที่จะสร้างรายได้ให้กับประเทศได้” แต่สภาพที่ประเทศทำได้ขณะนี้คือประเทศไทยยังรับเทคโนโลยี สามารถเรียนรู้เทคโนโลยีได้อย่างรวดเร็ว พร้อมทั้งจะเรียนรู้ทุกอย่าง และพร้อมที่จะปรับตัวได้ตลอดเวลา ซึ่งเป็นข้อดีของกลุ่มที่ไม่ใช่ผู้สร้าง (creator) นั่นคือสิ่งที่ทำให้ประเทศไทยติดกับดักความรู้

ดังนั้น รัฐบาลจึงพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงประเทศให้ก้าวหน้า โดยการให้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ซึ่งยุทธศาสตร์ดังกล่าวควรได้รับการทบทวนใหม่ภายใน ๕ ปี หรือ ๑๐ ปี เพราะว่าการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ความเปลี่ยนแปลงในการใช้ความรู้ในการประกอบสัมมาชีพ เพราะฉะนั้นทักษะที่จำเป็นในอนาคตอาจมีการปรับเปลี่ยนได้เช่นกัน อันนี้คือเป้าหมายของรัฐบาล

ฉะนั้น มาตรฐานการศึกษาของชาติ จึงกล่าวถึงประเด็นที่เป็นนวัตกรรมหรือนักประดิษฐ์ เพื่อให้สอดคล้องกับยุค ๔.๐ และ ๕.๐ ตามลำดับ คำถามคือต่อไปยุคที่ ๕.๐ จะอยู่ตรงไหน ซึ่งอาจจะอยู่ไม่ไกลจากนี้ ๕ - ๑๐ ปี ดังนั้นทักษะที่เน้นในสถานการณ์ปัจจุบันคือ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การประดิษฐ์ คิดค้นนวัตกรรม แล้วก็สุดท้ายการพัฒนาตนเองตลอดเวลา ซึ่งขณะนี้ในการจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ที่ใกล้จะออกมาแล้วนั้น มีประเด็นเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเอง ซึ่งให้

ความสำคัญกับทักษะเหล่านี้มาก เช่น ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะภาษา ทักษะชีวิต โดยเฉพาะ ทักษะชีวิตการทำงานเป็นที่สมควรสร้างวัฒนธรรมตรงนี้ให้มากขึ้น

มาตรฐานการศึกษาของชาติมีแนวความคิดหลักอีกอย่าง คือ อารมณ์ความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก ซึ่งตอนนี้ประเทศไทยได้พัฒนาคนให้มีความสามารถหลากหลาย ให้สามารถแข่งขันได้ สามารถทำงานในอนาคตได้ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มของอุตสาหกรรม ภาคเอกชน ภาครัฐ รวมทั้งสามารถที่จะเป็นนวัตกรรม (innovator) สร้างผลผลิตที่คนทั่วโลกอยากได้ อยากจะใช้ สามารถควบคุมกลไกการตลาดได้เพื่อให้ขายข้าวราคาถูก ขายยาง ยกดตัวอย่าง สมัยก่อนราคาขาย ๓๐ บาท ตอนนี้ราคาขายประมาณ ๓๐ กว่าบาท ขณะที่ประเทศไทยเป็นประเทศที่ผลผลิตยางอยู่ในอันดับ ๑ ใน ๕ ของโลก ไทยผลผลิตยางดิบซึ่งเป็นยางแผ่น ยางแท่ง แต่ไม่ได้สร้างผลิตภัณฑ์อะไร จากยางมากเท่าไร ประเทศไทยส่งออกยางดิบร้อยละ ๙๑ และยางแปรรูป ร้อยละ ๙ ทั้ง ๆ ที่รายได้จากการแปรรูปยางร้อยละ ๙ นั้น ได้ผลตอบแทนมากกว่าการขายยางดิบ ดังนั้น ถ้าสามารถสร้างและพัฒนาวัตถุดิบที่มีให้ราคาต่ำกว่าคู่แข่ง โอกาสที่ประเทศไทยจะเป็นเจ้าตลาดสินค้าก็มีโอกาสได้มากขึ้น

ขณะที่ประเทศเกาหลีใต้ เดิมผลผลิตสินค้าเมื่อ ๓๐ ปีที่แล้ว ที่อาจเรียกเปรียบเทียบว่าเป็นสินค้าเกรด C ซึ่งต้องซื้อสิทธิจากประเทศญี่ปุ่น แต่ประเทศเกาหลีใต้ไม่หยุดยั้งการพัฒนามาจนถึงทุกวันนี้ทำให้สินค้าเกาหลีเป็นสินค้าคุณภาพดีติดแบรนด์เอเชีย เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์แบรนด์ LG Samsung กลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์แบรนด์ Hyundai เป็นต้น ซึ่งเป็นเพราะว่ารัฐบาลส่งเสริมการลงทุนและให้การสนับสนุนภาคเอกชนด้วย

เมื่อพิจารณานวัตกรรมของประเทศไทยจะเห็นว่ามืออยู่มากมาย งานหลายอย่างมีลักษณะแบบ copy and paste ซึ่งไม่ใช่สิ่งประดิษฐ์ของประเทศ ยกตัวอย่าง มีนักศึกษากลุ่มหนึ่งประดิษฐ์เครื่องพิมพ์ใบเสร็จรับเงินที่ใช้ในบริษัทเอกชน เดิมใบเสร็จเหล่านั้นจะมีขนาดยาวก็ทำให้สิ้นกระชั้นลง ทำให้สามารถขายเครื่องพิมพ์ได้หลายชิ้น และมีการตั้งเป็นกลุ่มผู้ประกอบการขนาดเล็ก (entrepreneur) โดยแรก ๆ กิจการดีมีลูกค้ามาก ต่อมาไม่นานก็ล้มเลิกกิจการ เพราะว่าคู่แข่งชั้นนำมีการนำเข้ามาเครื่องพิมพ์ใบเสร็จจากต่างประเทศที่มีคุณภาพดีกว่า ดังนั้น การทำงานที่มีลักษณะแบบ copy and paste สามารถทำไปก่อนได้และควรต่อยอดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไปเรื่อย ๆ เพื่อให้ธุรกิจสามารถอยู่รอดได้

มาตรฐานการศึกษาของชาติมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ผู้เรียนไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ โดยสถานศึกษาสามารถออกแบบระบบมาตรฐานการผลิตของผู้เรียนได้เอง นั้นหมายถึงมาตรฐานกระบวนการจัดการเรียนการสอนทำได้เอง ไม่ได้ขึ้นอยู่กับต้นสังกัด เป็นผู้กำหนดต้นแบบ อีกต่อไป นอกจากนี้ ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม กำกับ ดูแล ตรวจสอบ และประเมิน ผลการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งไม่ใช่เฉพาะสถานศึกษาอย่างเดียว ผู้ที่เกี่ยวข้องลำดับต้น คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม ช่วยเหลือ ให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่สถานศึกษาวางไว้ โดยใช้มุมมองจากภายนอกสะท้อนความสามารถที่แท้จริงของสถานศึกษา สะท้อนจุดไหว และเติมเต็มสิ่งที่หน่วยปฏิบัติขาดไป ดังนั้น มาตรฐานการศึกษาของชาติ จะเป็นแนวทางให้สถานศึกษาพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะมีผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ โดยให้สถานศึกษามีอิสระในการออกแบบการพัฒนาผู้เรียน ได้อย่างหลากหลาย นำไปสู่เป้าหมายสุดท้ายคือประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

มาตรฐานการศึกษาของชาติเน้นผลลัพธ์ที่พึงประสงค์คือต้องการเห็นผู้เรียนต้องมีทักษะ เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ ตลอดชีวิตเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม นวัตกรรม เป็นนักประดิษฐ์ เป็นพลเมืองที่เข้มแข็งและขับเคลื่อนประเทศได้ในอนาคต ให้ประเทศก้าวไปสู่จุดที่มีความมั่นคงของเศรษฐกิจและ เป็นผู้ผู้นำในภูมิภาค โดยมาตรฐานการศึกษาจะเชื่อมโยงแต่ละระดับตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา เน้น ๓ เรื่อง คือเรื่อง Learner Person, Innovative Co - creator และ Active Citizen ซึ่งเป็นการสั่งสมทักษะ สมรรถนะ หรือบางท่านจะเรียกว่าความรู้ ความสามารถที่แล้วแต่ในตัวของเด็กที่ได้รับการดูแลตั้งแต่ปฐมวัย ถ้าทำไปดู พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ออกไปแล้วก็จะมีประเด็นรายละเอียดแยกย่อยลงไปอีกซึ่งสถานศึกษา ต้องใช้ดูประกอบรวมกันไปด้วย ต่อมาระดับประถมศึกษาก็จะมีความสามารถขึ้นมาอีกขั้น ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นก็เริ่มที่จะวิเคราะห์ มีความรับผิดชอบชั่วดี อะไรทำ อะไรไม่ทำ โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับ ปวส. อย่างไรก็ตามคุณลักษณะของผู้เรียน ทางสถานศึกษาสามารถกำหนดเองได้ตามบริบทที่เหมาะสม ดังนั้น คุณลักษณะเหล่านี้เป็นเรื่องการสั่งสมความรู้ต่าง ๆ ที่มี สั่งสมสมรรถนะต่าง ๆ และอีกไม่นานหน่วยปฏิบัติ อาจจะต้องพิจารณาเพิ่มเติมด้วยอีกเรื่องหนึ่งคือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ที่จะออกเร็ว ๆ นี้ ซึ่งมีสาระสำคัญคล้ายคลึงกันแต่จะไปกำหนดอายุว่าแต่ละช่วงอายุควรมีสมรรถนะ ทักษะคิด เจตคติ อะไรบ้าง กล่าวโดยสรุป มาตรฐานการศึกษาของชาติและวิธีการประเมิน การประกันคุณภาพการศึกษา มีความเปลี่ยนแปลง อย่างมากจากเมื่อสิบปีที่แล้ว โดยระบบการประกันคุณภาพภายนอก ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สผศ.) เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เป็นหน้าที่ของสถานศึกษา ยกตัวอย่าง การทำประกันคุณภาพการอุดมศึกษาในประเทศไทยจะมีประมาณ ๓ - ๔ ระบบ โดยประเทศไทยมีมหาวิทยาลัยทั้งหมดประมาณ ๑๕๕ แห่ง ซึ่งในส่วนนี้มีมหาวิทยาลัย ๑๓๕ แห่ง ขอให้ส่วนกลางคือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดการประกันคุณภาพการศึกษามาให้เลย และมหาวิทยาลัยอีก ๒๐ แห่งขอออกแบบการประกันคุณภาพการศึกษามาในเอง ซึ่งในกลุ่มนี้จะเป็นเครือข่าย พันธมิตรของที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) ๔ มหาวิทยาลัย คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มารวมกลุ่มกันสร้างระบบประกันคุณภาพภายในขึ้นมา ๑ ระบบ แล้วใช้ร่วมกัน

ถ้ามองอีกแง่หนึ่ง สถานศึกษาสามารถจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษามาในเองได้เองโดยพิจารณาจาก มาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาของแต่ละระดับชั้นที่ต้นสังกัด คือ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดไว้ให้ โดยขอให้ทุกคนกำหนดคุณลักษณะขั้นต่ำ ๓ ข้อ คือ ผู้เรียนรู้ (Learner Person) เพื่อสร้างงานและคุณภาพชีวิตที่ดี ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Co-creator) เพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และพลเมืองที่เข้มแข็ง (Active Citizen) เพื่อสันติสุข กำหนดไว้เหมือนกัน จากนั้น สถานศึกษาก็กำหนดวิธีการจัดการเรียนการสอนหรือ บริหารจัดการเพิ่มเติมอยู่ในนั้น เพราะฉะนั้น จะเห็นได้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษาจะมีจากหลาย ๆ ส่วน มาประกอบกัน เช่น ระดับปฐมวัยก็จะเพิ่มเรื่องพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย และถ้าพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ออกมาก็อาจจะมีประเด็นเพิ่มเติมให้ใช้พิจารณาร่วมด้วย

◇ รองเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์)

เนื่องจากรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์อุดม คชินทร) ผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (รองศาสตราจารย์ นายแพทย์โศภณ นภาธร) และเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สุภัทร จำปาทอง) ติดตามพิจารณาการอื่น จึงมอบหมายรองเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์) เป็นผู้กล่าวเปิดและบรรยายพิเศษ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

> กล่าวเปิดการสัมมนา

ในช่วงที่ผ่านมามีความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเกิดขึ้นในประเทศไทยหลายเรื่อง ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม รวมทั้งด้านการศึกษา ดังนั้น ช่วงบรรยายพิเศษจะกล่าวถึงเรื่องการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญดังกล่าว

มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นมาตรฐานการศึกษาฉบับใหม่ ที่มีความยืดหยุ่น เป็นกรอบให้กับหน่วยงานต้นสังกัดไปจัดทำเป็นมาตรฐานของหน่วยงานและเป็นกรอบให้สถานศึกษานำไปจัดทำเป็นมาตรฐานของสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทตนเอง โดยสถานศึกษากำหนดตัวชี้วัดและเป้าหมาย ในการพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกับมาตรฐานต้นสังกัดและมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติเน้นการขับเคลื่อนการดำเนินงานโดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การปฏิบัติ ด้วยการปรับเปลี่ยนในเรื่องของหลักสูตรและแนวทางการจัดการเรียนการสอนในแต่ละระดับ ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ จะต้องสร้างความเข้าใจเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติ สามารถเชื่อมโยงการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ และทำให้ผู้เรียนที่อยู่ในแต่ละระดับนั้นเข้าสู่การศึกษาในระดับสูงขึ้นไป โดยมีสมรรถนะที่ตรงตามมาตรฐานการศึกษาชาติที่กำหนด

ในการจัดสัมมนาครั้งนี้ได้รับเกียรติจากวิทยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เข้ามาแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในแนวปฏิบัติและร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้สถานศึกษาเกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานรวมถึงการเตรียมพร้อมสำหรับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระบบใหม่ที่เกิดขึ้น อีกทั้งคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านมาตรฐานการศึกษาและการจัดการเรียนรู้จะรวบรวมประเด็นที่สำคัญในการสัมมนาเพื่อนำไปปรับใช้ในการขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติด้วย ทั้งนี้ ขอสรุปจากการสัมมนาทุกครั้งที่ผ่านมา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจะนำไปเผยแพร่ที่เว็บไซต์ อันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้เข้าร่วมประชุมให้สามารถค้นหาคำตอบที่อยากรู้หรือนำประสบการณ์ที่ได้จากแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดการศึกษานำไปสู่การปฏิบัติงานในสถานศึกษา และเกิดการประสานงานบูรณาการในการจัดการศึกษาในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องตามแนวทางของการปฏิรูปการศึกษาตามรัฐธรรมนูญ และแผนขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของประเทศต่อไป

> บรรยายพิเศษ

การศึกษาไทยในขณะนี้ เกิดการเปลี่ยนแปลงสำคัญหลายด้าน โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ซึ่งมีบทบาทภารกิจในการจัดทำนโยบายด้านการศึกษา เป็นหน่วยงานที่เสนอแผนการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติและงานอื่น ๆ ที่สำคัญ จึงขอสรุปสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในวงการศึกษาไทยในปัจจุบัน ซึ่งมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติที่สำคัญ ๓ ฉบับ และมีกฎหมายลูกอีก ๑๐ ฉบับ ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยสาระสำคัญคือ ประการแรก เป็นกฎหมายที่คุ้มครองตั้งแต่คนที่ตั้งครรภ์จะต้องได้รับการดูแล ประการที่สอง จะต้องบ่มเพาะ ปลุกฝัง ให้มีการดูแลพัฒนาการของเด็ก รวมทั้งมีมาตรฐานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาปฏิบัติหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ ของคณะกรรมการชุดนี้

๒. พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จะต้องไปตั้งสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรม มีเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรรมการและเลขานุการ และกำหนดให้จัดตั้งหน่วยงานในระดับพื้นที่ โดยมีศึกษาธิการจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ เรียกว่าคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรม แล้วก็มีสถานศึกษานำร่อง ดังนั้น ถ้าจังหวัดพื้นที่ใด มีความพร้อมก็สามารถขอจัดตั้งเป็นพื้นที่นวัตกรรมได้ ซึ่งจะเป็นโอกาสในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน สามารถที่จะปรับหลักสูตรแกนกลางเพิ่มเติมและมีระบบเทียบโอนต่าง ๆ ขึ้นมากมาย เรื่องนี้เป็นเรื่องใหม่ที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรได้ติดตามและศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม

ทั้งนี้คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยและคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับนี้จะมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน

๓. พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นการดำเนินการตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา ซึ่งภายหลังจากที่รัฐธรรมนูญได้ประกาศใช้ภายใน ๑ ปี ก็มีการประกาศบังคับใช้กองทุนดังกล่าวไปแล้ว (ตั้งแต่วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑) และมีการให้ทุนสำหรับเด็กผู้ยากไร้ เด็กที่ขาดแคลนต่าง ๆ ซึ่งสำรวจแล้วประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ ราย กองทุนนี้จะช่วยให้ผู้ขาดโอกาสที่จะเข้าไปถึงการศึกษาที่มีคุณภาพนั้นได้มีโอกาสทัดเทียมกับคนที่มีความพร้อมทางด้านทุนทรัพย์

นอกจากนี้ กฎหมายที่จะเกิดขึ้นที่เร็ว ๆ นี้ คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ทั้งนี้ ประเด็นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่มีการแก้ไขนั้น จะเป็นประเด็นที่ทำให้เกิดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งต่อมานำไปสู่การมีพระราชบัญญัติอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมเกิดขึ้นด้วย โดยมีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ๙ ฉบับ ซึ่งกระทรวงดังกล่าวจะเป็นการยุบรวมหน่วยงานการอุดมศึกษา กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) รวมเข้าเป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อให้จะมีการขับเคลื่อนภารกิจตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี คือ ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เมื่อมีกระทรวงใหม่เกิดขึ้น ก็ต้องปรับกระทรวงศึกษาธิการจากเดิมมี ๕ องค์กรหลัก ก็เหลือ ๔ องค์กรหลัก ซึ่งก็ไม่แน่ว่าอาจจะเหลือองค์กรเดียวในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ อันนี้ก็เป็นส่วนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงระลอกใหม่ตามมา ไม่ว่าจะพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้แก้ไขส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุดมศึกษาไปแล้ว แต่ว่าถ้าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติหรือพระราชกำหนดการศึกษาแห่งชาติเกิดขึ้นใหม่ก็จะไม่แก้ไขแล้ว แต่จะเป็นการรื้อพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ หรือพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา อาจกล่าวได้ว่าอย่างน้อยพระราชบัญญัติดังกล่าวนี้เกี่ยวข้องกับคำสั่งมาตรา ๔๔ ประมาณ ๗ - ๘ ฉบับ ที่ต้องนำมาปรับเข้าสู่กระบวนการกฎหมายต่อไป

อีกเรื่องหนึ่งคือ สำนักพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ ซึ่งเดิมให้เสนอเป็นกฤษฎีกา พระราชบัญญัติองค์การมหาชน แต่ได้รับการท้วงติง อย่างไรก็ตาม ปรากฏในร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่ระบุว่าให้ความสำคัญกับเรื่องของหลักสูตรการเรียนการสอน จึงควรให้มีสำนักพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ขึ้น ดังนั้น ถ้าพระราชบัญญัตินี้ผ่าน ภารกิจนี้จะไม่ใช่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป อาจจัดตั้งเป็นองค์การมหาชน โดยมีสถานะเทียบเท่ากรม ในช่วงเริ่มแรกให้สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) เป็นผู้ดำเนินการไปพลางก่อน เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่พัฒนาหลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์อยู่แล้ว แต่ถ้าไม่สามารถดำเนินการจัดตั้งสถาบันได้ภายในระยะเวลา ๑๘๐ วัน หรือ ๑ ปี ก็เห็นควรมอบให้ สสวท. เป็นหน่วยงานนี้

นอกจากนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีภารกิจสำคัญในระยะ ๒ ปีที่ผ่านมาคือ ปฏิบัติหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ทั้งนี้ในส่วนบทบาทภารกิจสำคัญของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเองก็ได้ประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ และพร้อมขับเคลื่อนนำสู่การปฏิบัติ ส่วนอีกเรื่องหนึ่งคือกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ จะเกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาด้วย มีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นโดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน โดยนายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง) เป็นประธาน โดยสภาการศึกษาเป็นฝ่ายเลขานุการ มีการกำหนดแผนขับเคลื่อนเรื่องดังกล่าวเช่นเดียวกัน แต่ยังไม่ได้ประกาศเป็นกฎหมาย จึงเป็นเพียงคำสั่งของนายกรัฐมนตรีเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม ภารกิจสำคัญอีกเรื่องหนึ่งของฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งคณะกรรมการได้มีข้อเสนอไปยังรัฐบาลก็คือแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ซึ่งมีประเด็นการปฏิรูป ๗ เรื่อง ได้แก่ (๑) การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (๒) การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน (๓) การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (๔) การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพครูและอาจารย์ (๕) การปฏิรูประบบการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ (๖) การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และ (๗) การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล

ยกตัวอย่างในเรื่องของการปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลแห่งชาติ โดยจะเป็นการเรียนรู้ที่จะต้องนำระบบ digital มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการใช้คำย่อว่า NDLP มาจากคำว่า National Digital Learning Platform ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญที่จะพลิกโฉมการศึกษาไทย คือ การศึกษาเล่าเรียนต่อไปนี้จะไม่ใช่ห้องสี่เหลี่ยมอีกต่อไป การเรียนจะสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ทุกโอกาส เพราะความรู้มีอยู่ทุกหนทุกแห่ง ความรู้เหล่านี้จะเข้าถึงได้ด้วยระบบ digital เพราะฉะนั้นครู จึงเป็นเงื่อนไขความสำเร็จ กล่าวคือเมื่อมีโครงสร้างพื้นฐานด้านอื่นเรียบร้อยแล้ว ครูมีความพร้อมหรือไม่ ที่จะเป็นครูยุค digital ให้ได้ ประเด็นเรื่องการพัฒนาครู ได้มีข้อเสนอเรื่องของการจัดระบบการผลิต คัดกรองและกลไก การให้ได้มาซึ่งครูที่มีจิตวิญญาณของความเป็นครู ซึ่ง ๓ ข้อนี้สำคัญ เพราะฉะนั้นคนที่จบออกมาจะต้องมีคุณลักษณะที่เพียงพอที่นอกจากจะมีความรู้แล้ว ต้องมีทักษะ เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่ดี ดังคำกล่าวที่เรียกใช้กันว่า “สมรรถนะครู” เพราะฉะนั้น สมรรถนะครูเหล่านี้ก็จะนำไปสู่การปรับมาตรฐานวิชาชีพครู ปรับมาตรฐานตำแหน่งที่เกี่ยวข้อง ระบบการประเมินเข้าสู่ตำแหน่งก็จะเปลี่ยนไป เช่น ทางสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและ

บุคลากรทางการศึกษา (กคศ.) กำลังพิจารณาการเข้าสู่ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษาโดยไม่ต้องสอบระบบที่ปรับเปลี่ยนอีกเรื่องหนึ่งคือ การเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหาร ถือว่าผู้บริหารเป็น key success factor เนื่องจากว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นกลไกหลักสำคัญ ซึ่งเดิมเคยมีการเสนอประเด็นในแผนการศึกษาแห่งชาติว่าอยากให้มีผู้บริหารมืออาชีพเข้ามาบริหารตามวาระ แต่ก็ได้รับการคัดค้านจากผู้เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม มีความพยายามในการนำเสนอร่องแนวความคิดนี้อยู่ตลอดเวลา จึงปรากฏอยู่ที่พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ซึ่งแนวคิดดังกล่าวมาจากการศึกษาวิเคราะห์วิจัยการศึกษา ตัวอย่างบริบทของประเทศไทย ตัวอย่างของต่างประเทศมาเป็นข้อกำหนดต่าง ๆ เหล่านี้ อันนี้ก็จะเป็นส่วนที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น

เมื่อพิจารณาในมาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับใหม่ ก็ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องเหล่านี้ เช่น การสร้างความรับผิดชอบ การสร้างวินัย เดิมตามหลักการต่าง ๆ เหล่านี้ กำหนดไว้แล้วในมาตรฐานการศึกษาของชาติ แต่เมื่อรัฐธรรมนูญประกาศใช้ มียุทธศาสตร์ชาติ มีการปฏิรูปการศึกษา มีสถานการณ์ปรับเปลี่ยนอื่น ๆ ที่สำคัญมีแรงกดดันที่ปฏิเสธไม่ได้คือ ยุค digital เป็นยุค Internet of Thing เข้ามาครอบครองทุกพื้นที่ เมื่อก่อนอยากได้ความรู้อะไรก็ต้องสืบค้นที่ห้องสมุด แต่ต่อไปนี้ไม่ต้องไปนั่งที่ไหน เรียนอะไรที่ไม่เคยเรียนก็สามารถเรียนได้จากระบบ digital ที่สำคัญก็คือ การเรียนต่อไปนี้ไม่ใช่วิชาเดียว จะต้องเรียนแบบสหวิทยาการ เช่น เรียนแพทย์ก็ต้องเรียนทางด้านสังคม ชนบทธรรมเนียมประเพณีด้วย เพื่อที่จะนำมาใช้ในอาชีพ หรือบางคนเรียนไปแล้วอาจจะไม่ประกอบอาชีพในวิชาที่เรียนก็ต้องมีทางเลือกเพราะฉะนั้นในส่วนของ การปฏิรูปครั้งนี้ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องการศึกษาเพื่อให้มีอาชีพ มีงานทำ ไม่ใช่การศึกษาเพื่อปริญญา การปลูกฝังให้บุตรหลานเรียนไปเพื่อเป็นเจ้าของคน นายคน หรือรับปริญญาเหล่านี้ คงไม่ได้แล้วถ้าเรียนแล้วไม่มีงานทำจะมีข้อกำหนดต่อไปจะลงรายละเอียดเลยว่า สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องผลิตเพื่อมุ่งไปสู่การมีงานทำ เพื่อมุ่งไปสู่การมีอาชีพ ไม่ว่าจะป็นสายสามัญ เรียนไปก็ต้องมีเป้าหมาย เพราะฉะนั้นในการเรียนต่อไปนี้ ปริญญาก็จะมีความสำคัญน้อยลง อยู่ที่ว่าผู้เรียนเมื่อเรียนแล้วมีสมรรถนะพอที่จะประกอบอาชีพหรือไม่ อาจจะเป็นอาชีพผู้ประกอบการเอง ซึ่งหน่วยงานในเชิงนโยบายมีความจะพยายามผลักดันหลักสูตรการเป็นผู้ประกอบการเข้าการศึกษาแล้วถ้าเรียนแล้วมีประสบการณ์ต่าง ๆ สามารถเอาประสบการณ์เหล่านี้ไปเทียบโอนตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ระบบ NQF (National Qualifications Framework) เช่น บุคคลมีประสบการณ์เป็นช่างเชื่อมระดับ ๕ อาจจะไปเทียบกับระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ก็ได้ หรือมาเรียนพื้นฐานเพิ่มเติมก็ได้ เพราะฉะนั้นความหลากหลายเหล่านี้ ต้องติดตามสถานการณ์ข้อมูลแล้วเอามาปรับเปลี่ยนเพื่อให้เป็นคนที่ยั่งยืน สามารถที่จะยืนอยู่ในสังคมการศึกษาในแถวหน้าได้

ยกตัวอย่าง ผู้ที่สนใจมาเข้าร่วมการสัมมนาในวันนี้ ถือว่าเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติข้อที่ ๑ เมื่อนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปสร้างนวัตกรรมในการเรียน การสอน สร้างสื่อการเรียน การสอนที่มีความทันสมัย ก็จะเป็นบุคคลตามมาตรฐานการศึกษาของชาติข้อที่ ๒ และเมื่อนำสิ่งเหล่านี้ไปทำประโยชน์ให้กับบ้านเมืองเป็นพลเมืองดี ก็จะครบถ้วนได้ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติทั้ง ๓ ข้อ ดังนั้น แต่ละหน่วยงานจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิด การที่จะมีการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนที่สุดไม่ได้เปลี่ยนแปลงโครงสร้างพื้นฐานแต่เป็นการเปลี่ยนวิธีคิด เช่น บางโรงเรียนไม่สามารถคัดเลือกนักเรียนได้ แต่ครูมีความทุ่มเทศึกษาค้นคว้าและทุ่มพลังให้กับเด็ก ทำให้นักเรียนสามารถที่จะพัฒนาตนเองให้อยู่ในระดับความก้าวหน้าได้

การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติและการประกันคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ : การดำเนินงานระดับชาติ

๐ มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ และนำเสนอคณะรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบไปเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ทั้งนี้ ที่ผ่านมา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ (ฉบับเดิม) ซึ่งประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ (๕ ตัวบ่งชี้)

มาตรฐานที่ ๒ แนวการจัดการศึกษา (๓ ตัวบ่งชี้)

มาตรฐานที่ ๓ แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (๓ ตัวบ่งชี้)

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสถานการณ์และบริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป อาทิ การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ การประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) การปฏิรูปการศึกษา ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม สังคมไทย และสังคมโลก ทักษะและการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ฯลฯ ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับใหม่ที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศเพื่อให้หลุดพ้นกับดักประเทศรายได้ปานกลาง เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และพัฒนาประเทศไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ มีหลักการ ดังนี้ ๑) เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง ๒) เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพทางการศึกษา โดยได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ในรูปแบบของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education : DOE) ซึ่งหมายถึง คุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยคนไทย ๔.๐ จะต้องธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก นั่นคือ เป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดค่านิยมร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาตนให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ ๓ ด้าน ดังนี้

๑. **ผู้เรียนรู้** เพื่อสร้างงานและคุณภาพชีวิตที่ดี

๒. **ผู้ร่วมสร้างนวัตกรรม** เพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

๓. **พลเมืองที่เข้มแข็ง** เพื่อสันติสุข

ทั้งนี้ ในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้ใช้กรอบของการจัดทำ โดยอิงจากรัฐธรรมนูญ วิสัยทัศน์ประเทศไทย ยุทธศาสตร์ชาติ นำมาสู่มาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งจากมาตรฐานการศึกษาของชาติ เป้าหมายปลายทางก็คือเป็นมาตรฐานสถานศึกษาที่จะจัดการศึกษาให้กับเยาวชนไทยทุกคน ซึ่งในการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนดังกล่าว จะเป็นการกำหนดผลลัพธ์และเป้าหมายไว้กว้าง ๆ เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดไปกำหนดมาตรฐานการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษาต่อไป

สำหรับแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ จะดำเนินการใน ๓ ระดับ กล่าวคือ มาตรฐานการศึกษาของชาติ จัดทำโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เพื่อเป็นกรอบสำหรับให้ต้นสังกัดไปดำเนินการกำหนดมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ (ปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา) และประเภท

การศึกษา (การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย) จากนั้น สถานศึกษาจะใช้มาตรฐาน
ที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดในการจัดทำ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ทั้งนี้ จากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ ได้สั่งการให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการ ดังนี้

๑. พิจารณากำหนดรายละเอียดมาตรฐานการศึกษาให้ครอบคลุมมาตรฐานด้านต่าง ๆ เพิ่มเติม เพื่อให้
สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาด้วย เช่น มาตรฐานครูฯ โรงเรียน หนังสือและแบบเรียน การประเมินผล
การจัดการเรียนการสอน เป็นต้น และดำเนินการต่อไปได้

๒. ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเร่งดำเนินการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐาน
การศึกษาของชาติให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจน ถูกต้องตรงกัน และสามารถแปลง
กรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างสอดคล้อง เชื่อมโยงและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และให้รับ
ความเห็นของ พม. วท. สศช. ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนโยบายและพัฒนการศึกษาไปพิจารณาดำเนินการ

๓. ให้ส่วนราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำมาตราฐานการศึกษาของชาติไปเป็นกรอบในการดำเนินการ
ดังต่อไปนี้ ๑) กำหนดมาตรฐานการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา ๒) จัดทำหลักสูตรการศึกษา
ในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา ๓) การส่งเสริม กำกับ ดูแล การตรวจสอบ ๔) การประเมินผล การประกัน
คุณภาพการศึกษา

๔. ให้กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ
ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน รวมทั้งประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจนแก่ประชาชน

๕. ให้สำนักงานเลขาธิการสภาศึกษากำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐาน
การศึกษาของชาติเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง

๑) ความก้าวหน้าในการดำเนินงานของ “มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑”

สำหรับความก้าวหน้าการดำเนินงาน “มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑” ตามมติคณะรัฐมนตรีมีดังนี้

๑. ชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของชาติให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
มีความเข้าใจอย่างชัดเจน ถูกต้อง ตรงกัน และสามารถแปลงกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ไปสู่การปฏิบัติ
ได้อย่างสอดคล้อง เชื่อมโยง และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยได้ดำเนินการ ดังนี้ ๑) ส่งหนังสือแจ้งไปยังหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๘ หน่วยงาน เพื่อรับทราบมติคณะรัฐมนตรี และแนวทางและประเด็นการขับเคลื่อน
มาตรฐานการศึกษาของชาติ ๒) จัดประชุม “การขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ” และแต่งตั้ง
คณะทำงานจัดทำแนวทางการนำมาตรฐานฯ สู่การปฏิบัติ

๒. นำมาตรฐานการศึกษาของชาติไปเป็นกรอบในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตร
การศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา รวมทั้งการส่งเสริม กำกับ ดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล
และการประกันคุณภาพการศึกษา โดยได้ดำเนินการ ดังนี้ ๑) ส่งหนังสือแจ้งไปยังหน่วยงานต้นสังกัด ให้วิเคราะห์
ความสอดคล้องของมาตรฐานการศึกษาของชาติกับมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา
๒) ทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ

๓. ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจน ได้แก่ การจัดพิมพ์เอกสาร แผ่นพับ
และโปสเตอร์ มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ และแปลเอกสาร มาตรฐานการศึกษาของชาติ
พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็น ภาษาอังกฤษ จัดทำนิทรรศการเคลื่อนที่และคลิปวิดีโอ

๔. การกำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นระยะ ๆ
อย่างต่อเนื่อง

◇ มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

คณะรัฐมนตรียังมีมติเห็นชอบมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๒ เนื่องจากตระหนักถึงความสำคัญของเด็กปฐมวัย ดังนี้

๑. ปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและพัฒนาการในทุกด้าน เป็นช่วงวัยที่พัฒนาการทางด้านต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดและเป็นฐานรากที่สำคัญสำหรับพัฒนาการในช่วงวัยต่อไป

๒. การพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นรากฐานที่มีผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของคนตลอดชีวิตและเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด

๓. “เด็กปฐมวัย” ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้ให้ความหมายของเด็กปฐมวัยว่า หมายถึง เด็กซึ่งมีอายุยังไม่ครบ ๖ ปีบริบูรณ์ และให้หมายความรวมถึงทารกในครรภ์มารดาด้วย

ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีเหตุผลความจำเป็นในการจัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ได้แก่

๑) หน่วยงานจัดบริการดูแล พัฒนา และจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยมีหลากหลายรูปแบบ ๒) หน่วยงานต่างมีมาตรฐานที่เน้นการประเมินตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน ๓) มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ มีข้อจำกัด คือ ครอบคลุมเฉพาะเด็กอายุ ๒-๕ ปี เท่านั้น ๔) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยยังต้องใช้หลายมาตรฐาน ทำให้ผู้ปฏิบัติสับสนและทำงานซ้ำซ้อน และ ๕) ผลการประเมินยังไม่ถูกนำไปใช้ในการพัฒนาเท่าที่ควร

คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ก.พ.ป.) จึงเห็นชอบให้คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย จัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติขึ้นเป็นมาตรฐานกลางให้ทุกหน่วยงานใช้ร่วมกันในการประเมินโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการดูแลพัฒนา และจัดการศึกษาและการดำเนินงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัดที่ดูแลเด็กในเวลากลางวัน ช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ ๖ ปีบริบูรณ์ หรือก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ที่สามารถนำไปใช้ประเมินการดำเนินงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในทุกสังกัด เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการและความต่อเนื่องของการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐาน ๓ ด้าน ได้แก่

มาตรฐานด้านที่ ๑ การบริหารจัดการ จำนวน ๕ ตัวบ่งชี้/ ๒๖ ข้อ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ อาทิ บุคลากร สภาพแวดล้อม ของเล่น อาคารสถานที่ การจัดการส่งเสริมสุขภาพ การเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นต้น

มาตรฐานด้านที่ ๒ กระบวนการดูแลจัดประสบการณ์ เรียนรู้ และเล่น จำนวน ๕ ตัวบ่งชี้/ ๒๐ ข้อ ซึ่งจะส่งเสริมให้เด็กได้มีประสบการณ์ในเรื่องต่าง ๆ ผ่านการเรียนรู้ และผ่านการเล่น ดังนั้น ตัวชี้วัดต่าง ๆ จะมุ่งไปที่การพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะร่างกาย สุขภาพ สติปัญญา ภาษา การสื่อสาร อารมณ์ สังคม จิตใจ การปลูกฝังคุณธรรม และกระยะเปลี่ยนผ่านสู่การเชื่อมต่อไปในขั้นต่อไป โดยแต่ละเรื่องจะมุ่งไปที่การส่งเสริมดูแลเด็กอย่างชัดเจน

มาตรฐานด้านที่ ๓ คุณภาพของเด็กปฐมวัย

- สำหรับเด็กแรกเกิด - อายุ ๒ ปี จำนวน ๒ ตัวบ่งชี้/ ๗ ข้อ เน้นการเจริญเติบโตสมวัย และพัฒนาการสมวัย

- สำหรับเด็กอายุ ๓ ปี - อายุ ๖ ปี (ก่อนเข้า ป.๑) จำนวน ๗ ตัวบ่งชี้/ ๒๒ ข้อ ซึ่งเด็กจะต้องมีพัฒนาการในมิติต่าง ๆ ที่มีความสมดุลรอบด้าน

เมื่อเปรียบเทียบมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยกับมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยที่ สพฐ. เป็นผู้กำหนดขึ้นแต่เดิม และหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดการศึกษาปฐมวัยก็ใช้เป็นกรอบในการดำเนินการ ก็จะเห็นว่า มาตรฐานเหมือนกัน เพียงแต่สลับที่ และอาจจะมีรายละเอียดตัวชี้วัดบางเรื่องที่แตกต่างกัน

ขณะนี้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการจัดส่งมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แห่งชาติไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกหน่วย

๐ มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๖๑

กฎกระทรวงกำหนดให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการบริหารจัดการที่จะทำให้โรงเรียนหรือ ผู้เรียนมีคุณภาพ ซึ่งต้องเชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีหน้าที่ในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละระดับ และประเภทการศึกษา ได้แก่ มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ซึ่งในการจัดทำมาตรฐานสถานศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาทุกระดับหรือทุกแห่งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ว่าจะสังกัดใดต้องใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกรอบหรือแนวทางในการพัฒนาคุณภาพในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สพฐ. ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๓ มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน

๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ

มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เมื่อเป้าหมายทางการศึกษาถูกกำหนดด้วยมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐานแล้ว ระบบการทดสอบและระบบการประเมินคุณภาพจะเป็นกระบวนการที่ยืนยันว่าสถานศึกษา สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้หรือไม่ อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างแรก คือ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมาย นิยาม แนวคิดของมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้จัดการศึกษาไม่ว่าจะระดับองค์กร สถานศึกษา ผู้บริหาร และครู

จากนั้น เมื่อเข้าใจเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาอย่างชัดเจนแล้ว สถานศึกษาก็ต้องกำหนด มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาของตนเพื่อการพัฒนาหรือการยกระดับคุณภาพการศึกษาและผลลัพธ์ของ ผู้เรียน ซึ่งกระบวนการพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่คุณภาพ ต้องเกิดขึ้นที่โรงเรียน ดังนั้น สพฐ. มีหน้าที่แค่ส่งเสริม สนับสนุน ประสาน กำกับ ติดตาม

ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ได้แก่

๑. **หลักสูตรสถานศึกษา** การสร้างหลักสูตรสถานศึกษาต้องเหมาะสม สอดคล้อง โดยกำหนดวิชา จุดเน้น หรืออัตลักษณ์ของโรงเรียนไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา และจัดกระบวนการเรียนการสอนที่นำไปสู่เป้าหมาย ของหลักสูตร โดยมีมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตรที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานของชาติ

๒. **ความเชื่อมโยงของมาตรฐานของสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภท** ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ในกระบวนการสร้างคุณภาพในโรงเรียน โดยการประกันคุณภาพ

ภายใน ต้องอาศัยมาตรฐานสถานศึกษาเป็นกรอบการดำเนินงาน อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ ในการทำมาตรฐานสถานศึกษา สถานศึกษามักจะนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานมาเป็นมาตรฐานของสถานศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการที่ผิดพลาดมาก เนื่องจากการสร้างมาตรฐานสถานศึกษาต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับบริบท อัตลักษณ์ และคุณภาพของสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยกำหนดมาตรฐานที่เทียบเคียงคุณภาพได้กับมาตรฐานของต้นสังกัด ซึ่งการกำหนดเกณฑ์ความสำเร็จหรือเป้าประสงค์ของโรงเรียนสำคัญมากในมิติมาตรฐานสถานศึกษา

๓. **แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา** หรือแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ที่นำไปสู่มาตรฐานของโรงเรียน ซึ่งจะมีตั้งแต่การกำหนดโครงการ กิจกรรม กระบวนการทำงาน วิธีการตรวจสอบความสำเร็จของโรงเรียน การวิเคราะห์ผลของโรงเรียน ที่จะนำไปสู่การประเมินตนเองของโรงเรียนเพื่อตอบเป้าหมายของโรงเรียน ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญทั้งหมด

การขับเคลื่อนให้มาตรฐานการศึกษาลงสู่การปฏิบัติในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องอาศัยกระบวนการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ ดังนี้

๑. **หน่วยสนับสนุน** กระบวนการทำงานในการเข้าไปส่งเสริม สนับสนุน การจัดสรรงบประมาณ การวางระบบการกำกับ ติดตาม กระบวนการวิจัยและพัฒนา กระบวนการใช้ผลของการประเมินเพื่อไปยกระดับคุณภาพโรงเรียน การสื่อสารสร้างความเข้าใจกับโรงเรียน การมีทีมหรือหน่วยงานระดับเขตลงไปกำกับ การสร้างความเข้าใจกับเขตพื้นที่ ซึ่งมีทั้งหมด ๒๒๕ เขต ที่จะลงไปช่วยโรงเรียนในมิติของหลักสูตร มิติของการทำแผนการสร้างมาตรฐาน

๒. **หน่วยขับเคลื่อน** คือ หน่วยงานระดับพื้นที่ สพฐ. โดยศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกัน ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ต้องไปกำกับหรือลงไปเป็นพี่เลี้ยงให้แก่สถานศึกษา

๓. **หน่วยติดตามและตรวจสอบคุณภาพโรงเรียน** ต้องประสานและทำงานร่วมกับ สมศ. ในการดูระบบการประกันภายในที่โรงเรียนประกันตัวเอง สำนักทดสอบจะประเมินโดยการทดสอบดูคุณภาพของผู้เรียนเพื่อดูผลลัพธ์ที่เกิด

ดังนั้น คุณภาพต้องอยู่ที่การบริหารจัดการและการเรียนการสอน และการกำกับติดตามโดยหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งระดับพื้นที่และระดับกระทรวง

สุดท้าย สมศ. จะลงตรวจสอบคุณภาพ และผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ ถ้าคุณภาพไม่เป็นไปตามเป้าหมาย กระบวนการยกระดับ การแก้ไข การปรับปรุง จะเกิดขึ้นตามมาหลังจากนั้น

นอกจากการกำหนดมาตรฐานการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว สพฐ. ได้พัฒนาระบบการประเมินและประกันคุณภาพการศึกษา ตามนโยบายการปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

- ๑) ปรับจำนวนมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สะท้อนคุณภาพ
- ๒) ลดภาระการประเมินที่ยุ่งยากกับสถานศึกษา
- ๓) ลดการจัดทำเอกสารเพื่อการประเมิน
- ๔) ปรับปรุงกระบวนการประเมินที่สร้างภาระแก่สถานศึกษา
- ๕) ปรับมาตรฐานผู้ประเมินให้ได้มาตรฐาน

ทั้งนี้ สพฐ. ได้ปรับลดจำนวนมาตรฐานเหลือ ๓ มาตรฐาน และได้ดำเนินงานตามประกาศกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ดังนี้

๑) ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ

๒) ประกาศแนวปฏิบัติตามกฎกระทรวงฯ และแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน

๓) พัฒนามาตรฐานผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาแนวใหม่ตามกฎกระทรวงฯ พ.ศ. ๒๕๖๑

๔) สื่อสารและสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับระบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ แก่ผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาระดับ เขตพื้นที่การศึกษา

๕) ประชุมปฏิบัติการเพื่อสังเคราะห์รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาและจัดทำประเด็น เพิ่มเติมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ดี

อย่างไรก็ตาม ความท้าทายของการดำเนินการประเมินรูปแบบใหม่คือ การสื่อสารหรือสร้างความเข้าใจ กับสถานศึกษาว่าเป็นการประเมินที่เป็นกัลยาณมิตรและไม่สร้างความยุ่งยาก ซึ่งต้องใช้เวลาในการปรับเปลี่ยน แนวคิดหรือ mindset ในการดำเนินการของสถานศึกษา ทั้งนี้ สพฐ. ได้ใช้หลากหลายช่องทางในการสื่อสาร ทำความเข้าใจดังกล่าว รวมทั้งวางแผนที่จะเชิญศึกษานิเทศก์มาประชุมทำความเข้าใจ เพื่อให้เกิดความชัดเจน มากยิ่งขึ้น

◇ มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยนำเอามาตรฐานการศึกษาชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ แผนการศึกษาชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ มาใช้เป็นกรอบ ในการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา ซึ่งได้ประกาศมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน ๙ ประเด็นการประเมิน ดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ มีประเด็นการประเมินอยู่ ๓ ประเด็น คือ

- ๑) ด้านความรู้
- ๒) ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้
- ๓) ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการคือมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษา มีประเด็นการประเมิน ๔ ประเด็น คือ

- ๑) การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ
- ๒) การจัดการเรียนการสอน
- ๓) การบริหารจัดการ
- ๔) การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

มาตรฐานที่ ๓ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีประเด็นการประเมิน ๒ ประเด็น คือ

- ๑) การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา
- ๒) การพัฒนานวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย งานสร้างสรรค์

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาความสอดคล้องของมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ กับมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ จะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกันมาก โดย สอศ. มีกรอบแนวคิดว่า ผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข มีงานทำ สำคัญที่สุดคือมีงานทำ ทั้งนี้ สอศ. ได้นำมาตรฐานการศึกษาของชาติมาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาของอาชีวศึกษา และได้ดำเนินการจัดสถานศึกษานำร่องเพื่อให้ สอศ. ได้เข้าไปประเมินภายนอก ซึ่งขณะนี้ดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้ว

อย่างไรก็ตาม เมื่อสถานศึกษาไปกำหนดเกณฑ์การประเมินของตนเองขึ้นมาแล้ว เกิดความสับสน หลากหลาย ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงให้ สอศ. จัดทำเกณฑ์การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาขึ้นมา เพื่อใช้เป็นมาตรฐานกลางให้กับแต่ละสถานศึกษา ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ซึ่งมี ๕ ด้าน ๒๕ ข้อ โดยเป็นข้อมูลปฐมภูมิที่สถานศึกษามีอยู่แล้ว ไม่ต้องไปเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุป และขณะนี้ สอศ. ได้เดินทางขับเคลื่อนชี้แจงให้กับสถานศึกษาในสังกัดใน ๕ ภูมิภาค เพื่อนำเรื่องมาตรฐานอาชีวศึกษา ระบบการประกันคุณภาพ ไปสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับสถานศึกษา และยังนำเอาหลักสูตร ๒๕๖๒ ไปทำความเข้าใจประชุมชี้แจงให้สถานศึกษารับทราบ โดยเริ่มดำเนินการไปแล้วที่ภาคใต้กับภาคกลาง

ในเรื่องของผู้เรียนรู้ สอศ. ได้ดำเนินการปรับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ซึ่งขณะนี้ได้พัฒนาปรับปรุงหลักสูตร ปวช. ๒๕๖๒ ที่จะเริ่มใช้ในปีการศึกษานี้ โดยในหลักสูตรอาชีวศึกษาทั้ง ๔ หมวด จะตอบโจทย์มาตรฐานการศึกษาชาติ ยกตัวอย่าง เรื่องด้านผู้เรียนรู้ หลักสูตรอาชีวศึกษาจะให้นักเรียน นักศึกษาได้เรียนรู้ในรายวิชาที่เป็นรายวิชาสามัญ แต่เป็นรายวิชาสามัญที่ไม่เหมือนกับแห่งอื่น เช่น วิชาวิทยาศาสตร์ก็เป็นวิทยาศาสตร์เพื่ออาชีพ ซึ่งแต่ละสาขาวิชาจะเรียนวิทยาศาสตร์ที่ไม่เหมือนกัน กล่าวคือ ช่างไฟฟ้าก็จะเรียนวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวกับช่างไฟฟ้า ทางด้านเครื่องกลก็เรียนวิทยาศาสตร์ทางด้านเครื่องกล ส่วนวิชาคณิตศาสตร์ก็เป็นคณิตศาสตร์เพื่ออาชีพ แต่ละสาขาวิชาที่จะเรียนเน้นหนักไม่เหมือนกัน ทางด้านภาษาก็เช่นกัน ขณะนี้ สอศ. ได้ขับเคลื่อนพัฒนาทักษะภาษาเป็นอย่างมาก ทั้งภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาพม่า เป็นต้น

ในเรื่องของผู้ร่วมสร้างนวัตกรรม หลักสูตรการอาชีวศึกษาจะตอบโจทย์ตรงนี้อย่างชัดเจน โดยมีหลักสูตรที่จัดให้นักเรียน/นักศึกษาได้เรียนเรื่องทักษะอาชีพพื้นฐาน และวิชาชีพเลือก ที่มีการพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการหรือพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพบริบทท้องถิ่น

นอกจากนั้น ยังมีวิชาโครงการ หรือ project ที่นักเรียน นักศึกษาต้องเรียนก่อนที่จะจบหลักสูตร ซึ่งสามารถทำได้ ๓ ลักษณะ ดังนี้

๑. โครงการที่แก้ปัญหาการประกอบอาชีพหรือแก้ปัญหาในการที่เขาจะไปฝึกประสบการณ์อาชีพในสถานประกอบการ แล้วพบปัญหาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ก็สามารถนำมาเป็นทำโครงการแก้ปัญหาได้
๒. โครงการพัฒนาผลงาน ชิ้นงานมีอยู่แล้วก็มาพัฒนาต่อยอดให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
๓. โครงการที่คิดค้นองค์ความรู้ใหม่

ในเรื่องพลเมืองที่เข้มแข็ง หลักสูตรอาชีวศึกษาจะมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ใช้องค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทยกับองค์กรเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ก็จะเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สร้างให้นักเรียน/นักศึกษาอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่เป็นพลเมืองที่เข้มแข็งในกิจกรรมเสริมหลักสูตรนี้ไม่ว่าจะเป็นนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ก็จะมีแผนงาน กิจกรรม ที่ให้นักเรียน นักศึกษาไปปฏิบัติอยู่ ๒ แผนงาน คือ

แผนงานที่ ๑ พัฒนาสมาชิกให้เป็นคนเก่งและมีความสุข กล่าวคือ จัดให้มีการประกวดเรื่องโครงการวิทยาศาสตร์การนำสิ่งของเหลือใช้มาพัฒนาหรือเป็นการแข่งขันทักษะวิชาชีพ การส่งเสริมนักเรียน/นักศึกษาในการจัดทำนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์

แผนงานที่ ๒ แผนงานพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนดีและมีความสุข แผนงานคนดี เช่น กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมร่วมด้วยช่วยประชาชน กิจกรรมเรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้ ผู้แทนจาก สอศ. ได้เสนอแนะขั้นตอนการจัดทำรายงานประเมินตนเอง หรือ SAR ที่ได้ผล ดังนี้

๑. ครูผู้สอนควรที่จะทำแฟ้มสะสมผลงานของตนเอง และนำไปสู่การประกันคุณภาพของแผนก และของวิทยาลัย ซึ่งรูปแบบของการจัดทำ SAR หรือ template ได้กำหนดไว้ ๓ มาตรฐาน ที่สอดคล้องใน ๒๕ ข้อของประเด็นการประเมิน ซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นหนักในเรื่องของ process หรือกระบวนการ แล้วก็ output outcome ในเรื่องของคุณภาพ

๒. จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา และส่งไปพร้อมกับ SAR ซึ่งแผนพัฒนาการศึกษามี template ในส่วนของรูปแบบสถานศึกษาอาชีวศึกษา เมื่อ สมศ. เข้าตรวจเยี่ยมเรียบร้อย ดูความเป็นมาตรฐาน สอบทานแล้ว หลังจากนั้น สมศ. ส่งต้นสังกัด คือ สอศ. ซึ่ง สอศ. ก็จะต้องดูว่า จะเยียวยา ดูแล เพิ่มเติม เพื่อให้ความเป็นมาตรฐานให้ผู้เรียน ผู้สำเร็จการศึกษากลายเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนด

โดยสรุปแล้ว มาตรฐานการอาชีวศึกษาและหลักสูตรของอาชีวศึกษาได้ตอบโจทย์เป้าหมายการศึกษาชาติ โดย สอศ. ได้นำเอามาตรฐานการศึกษาของชาติที่ต้องการให้คนไทย ๔.๐ ที่มีคุณลักษณะ ๓ ลักษณะ คือ ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง ซึ่ง สอศ. ได้ดำเนินการก้าวหน้าพอสมควร อย่างไรก็ตามยังต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานนโยบาย ซึ่งปัจจุบันปัจจัยความพร้อมของสถานศึกษาที่จะขับเคลื่อนผู้เรียนให้ มีลักษณะตามมาตรฐานยังไม่พร้อมเท่าที่ควร ฉะนั้น การขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติให้ประสบความสำเร็จทันต่อเหตุการณ์ หน่วยงานนโยบายต้องให้การสนับสนุนด้วย โดยเฉพาะในเรื่องทรัพยากร และงบประมาณ

◇ มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑

การจัดทำมาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่ประกาศล่าสุดได้ยึดกรอบมาตรฐานชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยมาตรฐานการศึกษาของชาติกำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา หรือ DOE (Desired Outcomes of Education) ซึ่งก็คือ คุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ ได้แก่ ผู้เรียนรู้ (Learner) ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Co-creator) และพลเมืองที่เข้มแข็ง (Active Citizen) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้นำเป้าหมายดังกล่าวมาเป็นโจทย์ โดยพิจารณาว่า DOE ของอุดมศึกษาคืออะไร ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักที่จะทำมาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยพิจารณาพร้อมกับกฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งได้กำหนดให้สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถทำมาตรฐานการศึกษาของตนเองสอดคล้องกับมาตรฐานของแต่ละระดับและเป็นไปตามนั้น

อย่างไรก็ตาม อุดมศึกษาไม่ได้มีแค่ผู้เรียนอย่างเดียวที่เป็นพันธกิจหลัก อุดมศึกษายังมีพันธกิจหลักอื่น ๆ ประกอบด้วย วิจัยและนวัตกรรม บริการวิชาการ ศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย และด้านบริหารจัดการให้ผลลัพธ์ทั้ง ๔ ข้อ ออกมาให้ได้ตามแต่ละบริบทของสถานศึกษา ซึ่งด้านผลลัพธ์ผู้เรียนจะเป็นตัวเดียวที่ตอบ DOE ของชาติ ส่วนด้านอื่น ๆ จะตอบโจทย์พันธกิจของอุดมศึกษา

มาตรฐานของอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบด้วยด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑. ด้านผลลัพธ์ผู้เรียน : การเป็นผู้เรียนรู้ (Learner person) คือผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถรอบรู้ ตามวิชาชีพต่าง ๆ ที่แต่ละหลักสูตรกำหนด ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Co-creator) ซึ่งในแต่ละระดับ แต่ละหลักสูตรไม่ได้กำหนดว่าทุกคนจะต้องเป็นนวัตกรรม บางคนร่วมสร้าง บางคนเป็นนวัตกรรมเองได้ โดยจะแทรกเข้าไปในรายหลักสูตรที่จะสร้างผู้เรียนหรือบัณฑิตออกมา การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง (Active Citizen) ซึ่งจำเป็นต้องมี เมื่อมาตรฐานของชาติกำหนดว่า ระดับอุดมศึกษาต้องกล้าหาญทางจริยธรรม ซึ่งเป็นผู้นำความถูกต้อง เป็นต้นแบบ จึงต้องสร้างบัณฑิตให้มีคุณลักษณะนี้ให้ได้ นอกจากนี้ ต้องมีจิตอาสา จิตสาธารณะร่วมรับผิดชอบต่อสังคมด้วย

เมื่อมาตรฐานของชาติกำหนดออกมา มาตรฐานการอุดมศึกษาก็จะกำหนดผลลัพธ์ด้านผู้เรียนให้ตอบโจทย์ทั้ง ๓ ข้อ ของ DOE หรือคุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ ซึ่งมหาวิทยาลัยจะไปออกแบบหลักสูตรที่กำหนดให้บัณฑิตของแต่ละหลักสูตรมีผลลัพธ์ผู้เรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของมาตรฐานของชาติ และมาตรฐานการอุดมศึกษา โดย สกอ. เพียงแค่กำหนดกรอบให้เท่านั้น ซึ่งนำไปรวมกับผลลัพธ์ผู้เรียน ๕ ด้าน ที่มีอยู่ ซึ่งมีเรื่องของมาตรฐานคุณวุฒิที่ต้องไปตอบกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติด้วยเช่นกัน ซึ่งสุดท้ายบรรลุเป้าหมายการมีงานทำ มีสัมมาอาชีพที่ดี มีทักษะวิชาการและทักษะความเป็นมนุษย์ด้วย

๒. ด้านวิจัยนวัตกรรม : พันธกิจของอุดมศึกษาต้องมีเรื่องการทำวิจัยและนวัตกรรมด้วย แต่ขึ้นอยู่กับบริบทสถาบันอุดมศึกษาแต่ละประเภท เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีหลายประเภท ทั้งมหาวิทยาลัยวิจัย มหาวิทยาลัยเฉพาะทาง หรือมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น หรือแม้กระทั่งมหาวิทยาลัยสงฆ์ การวิจัยนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท ก็ต้องไปตอบโจทย์ว่าจะมุ่งไปทางใด จุดเด่นคืออะไร มีความเข้มแข็งด้านใดก็ต้องมุ่งไปด้านนั้น เช่น โรงเรียนนายร้อยต้องมุ่งงานวิจัยที่เน้นด้านอุตสาหกรรมความมั่นคง มหาวิทยาลัยสงฆ์ก็ต้องเน้นเรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เรื่องของพระไตรปิฎก เป็นต้น

๓. ด้านบริการวิชาการ : เนื่องจากอุดมศึกษาเมื่อมีองค์ความรู้อยู่ในสถาบันก็ต้องเอาองค์ความรู้นี้ไปบริการสังคมแบบวิชาการ ไปรับโจทย์จากสังคม ชุมชน มาทำวิจัยในมหาวิทยาลัย ซึ่งการบริการคือเอาความเข้มแข็งของสถานศึกษาไปให้บริการ

๔. ด้านศิลปวัฒนธรรมความเป็นไทย : พันธกิจของอุดมศึกษาจำเป็นต้องมีด้านนี้เพื่อธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมความเป็นไทย

๕. ด้านบริหารจัดการ : การบริหารจัดการคือการดำเนินการให้พันธกิจทั้ง ๔ ด้านข้างต้นบรรลุผล ซึ่งเป็นหน้าที่ของอุดมศึกษาต้องไปบริหารจัดการว่าจะให้บัณฑิตที่ออกไปแล้วมีคุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ ได้อย่างไร แล้วจะทำให้ตอบโจทย์วิจัยนวัตกรรมตามบริบทของสถาบันอุดมศึกษาอย่างไร

ทั้งหมดนี้เป็นสาระในมาตรฐานการอุดมศึกษาของ พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่ง สกอ. ได้ประกาศใช้แล้ว และชี้แจงให้สถาบันอุดมศึกษาทราบแล้ว และคาดหวังว่า ภายในปีการศึกษา ๒๕๖๑ มาตรฐานนี้จะถูกปรับเข้าไปในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสามารถดำเนินการได้เลย โดยอาจจะไม่ต้องไปปรับหลักสูตรมากนัก หากแต่ไปเปลี่ยนที่กระบวนการจัดการเรียนการสอน

สำหรับแนวทางการนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติที่ สกอ. ได้ประกาศไปแล้ว สถาบันอุดมศึกษาต้องไปกำหนดนโยบาย วางกลยุทธ์ วางระบบการทำงาน การกำกับติดตาม และการประเมิน ซึ่งจะต้องมีการทำประกันคุณภาพภายใน ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งจะเลือกระบบประกันอะไรก็ได้ แต่ต้องประกันให้ได้ผลลัพธ์

ทั้ง ๕๑ ด้านออกมา สถาบันอุดมศึกษาทำอย่างไร ก็ประกันสิ่งที่ทำ ซึ่งระบบประกันของอุดมศึกษาจะมีความหลากหลาย สมศ.ก็ต้องไปเตรียมผู้ประเมินให้หลากหลายตามที่สถาบันอุดมศึกษาเลือกใช้ เป้าหมายของอุดมศึกษา คือ ต้องตอบ ๔ พันธกิจ และ ๑ การบริหารจัดการ ซึ่ง SAR ก็จะทำรายงานตามกรอบนี้โดยเขียนมาสั้น ๆ จากนั้น สกอ. ก็จะมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ว่าตอบวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาหรือไม่ อย่างไร ถ้าไม่ใช่ ก็ให้ทางสมศ. ช่วยตามไปดู ซึ่ง สมศ.ก็ต้องมีผู้ประเมินที่เข้าใจมหาวิทยาลัยแต่ละประเภทด้วย

ทั้งนี้ สกอ. ทำหน้าที่ supporter อย่างแท้จริง ดังนั้น ทุกอย่างที่ สกอ. กำหนดจะเป็นกรอบกว้าง ๆ และมหาวิทยาลัยจะเป็นผู้กำหนดตัวบ่งชี้ เลือกระบบประเมิน ระบบประกัน อย่างไรก็ตาม สกอ. ได้ช่วยทำระบบออนไลน์ให้ เมื่อมหาวิทยาลัยทำ SAR ก็สามารถใส่เข้าในระบบ common data set ที่ สมศ. สามารถเข้าไปดูในระบบได้เลย รวมทั้งเรื่องหลักสูตร สกอ. ก็จัดทำระบบออนไลน์ด้วยเช่นกัน

๑ การประเมินคุณภาพภายนอกตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้พัฒนาระบบการประเมินแนวใหม่ โดยลดจำนวนมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ลดภาระจากการประเมินที่จะไปสร้างความยุ่งยากซับซ้อนให้กับสถานศึกษา ลดการจัดทำเอกสารการประเมิน ปรับปรุงกระบวนการประเมินและมาตรฐานของผู้ประเมินภายนอก ซึ่ง สมศ. ได้ดำเนินการพัฒนาระบบการประเมินภายนอกเพื่อให้อยู่เชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพภายใน โดยทำงานร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาระบบในแต่ละระดับ ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ซึ่งจะเน้นที่การสะท้อนผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามความเป็นจริง ที่มีหลักการในการทำงานที่เชื่อมโยงกับระบบการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งไม่ใช่แนวคิดที่วัดด้วยมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก โดยกำหนดเกณฑ์การประเมิน แล้วบอกผลว่ารับรองหรือไม่รับรอง ทั้งนี้ สถานศึกษาจะต้องดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด และกำหนดตัวบ่งชี้จะเน้นเป้าหมายที่เรื่องใด โดยดำเนินการพัฒนาคุณภาพในด้านนั้น ซึ่ง สมศ. จะเป็นผู้สะท้อนผลการดำเนินงานดังกล่าวว่า สถานศึกษาสามารถดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้หรือไม่ อย่างไร มีอะไรที่ควรพัฒนาเพื่อจะยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้บ้าง อีกทั้งมีความเป็นระบบ มีความเหมาะสมเป็นไปได้อย่างไร มีความน่าเชื่อถือของกระบวนการอย่างไร หรืออีกนัยหนึ่งคือไปช่วยยืนยันว่าผลของการดำเนินงานที่สถานศึกษาดำเนินการอยู่มีคุณภาพจริง ๆ หรือต้องเติมเต็มในเรื่องใดบ้าง เพื่อให้คุณภาพเกิดขึ้น และยั่งยืนได้ต่อไป

หลักคิดของระบบการประเมินคุณภาพแนวใหม่นั้น การประเมินคุณภาพภายนอก หรือ EQA (External Quality Assessment) ต้องเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพภายใน หรือ IQA (Internal Quality Assurance) ร่วมรับผิดชอบ (Accountability) ต่อผลการจัดการศึกษา นอกจากนี้ การประเมินคุณภาพภายนอกต้องทำทนายและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาและยกระดับคุณภาพสู่สากล โดยต้องกระตุ้นและจูงใจให้เกิดการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา ยืนยันคุณภาพของการประกันคุณภาพภายใน และประเมินเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน

วิธีการเก็บข้อมูลในการประเมินภายนอกของ สมศ. มีดังนี้

๑. สังเกต: สภาพแวดล้อม ดำเนินงาน บรรยากาศการเรียนรู้อาจารย์ บุคลากร นักศึกษา และ กรรมการสถานศึกษา
๒. สัมภาษณ์: สอบถาม ผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และ กรรมการสถานศึกษา
๓. ตรวจสอบ: ร่องรอย หลักฐาน เอกสาร ของที่สถานศึกษา
๔. เสริมจุดเด่น แก้ไขจุดที่ควรพัฒนา แสวงหาโอกาส ขจัดภัยคุกคาม

ทั้งนี้ สมศ. ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้ประเมิน โดยได้สรรหาผู้ประเมินที่มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อให้สามารถวิเคราะห์รายงาน ผลการประเมินของสถานศึกษา ได้อย่างเที่ยงตรง เหมาะสม และสอดคล้องกับระดับและบริบทของสถานศึกษา แต่ละแห่ง ทั้งนี้ สมศ. ได้คัดเลือกผู้ประเมินจากต้นสังกัดของสถานศึกษา ทั้งในอดีตและปัจจุบัน รวมถึงผู้บริหาร สถานศึกษาที่มีประสบการณ์ อย่างไรก็ตาม ผู้ที่จะไปประเมินก็อาจจะไม่สมบูรณ์แบบ สมศ. จึงขอความร่วมมือให้ สถานศึกษาช่วยสะท้อนผลของผู้ประเมินมาให้ สมศ. ว่าผู้ประเมินดำเนินการประเมินตามแนวทางที่ สมศ. ได้กำหนดไว้ กล่าวคือการประเมินแบบ holistic ในเชิงคุณภาพ หรือไม่ ถ้าไม่ สมศ. ยินดีเปลี่ยนตัวผู้ประเมินทันที เพื่อให้ ทิศทางการดำเนินงานมีคุณภาพอย่างแท้จริง

ในกระบวนการการประเมินคุณภาพแนวใหม่ สมศ. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการประเมิน โดยเรียกว่าระบบ Automated QA ซึ่งผู้ประเมินก็จะนำข้อมูลที่ได้รับจากหน่วยงานต้นสังกัดต่าง ๆ (สกอ. สพฐ. สอศ.) มาประเมินผ่านระบบ Automated QA ของ สมศ. ซึ่งจะง่ายต่อการดำเนินงาน ถ้าต้นสังกัดมีฐานข้อมูล แล้วก็สามารถเชื่อมโยงกันได้ เพราะในในตัวข้อมูล CDS ที่เป็น Common Data Set ทั้งหลายที่เป็นข้อมูลพื้นฐาน เรื่องนักเรียน เรื่องผลการดำเนินงานที่สถานศึกษารายงานอยู่แล้ว สมศ. ก็จะไปเรียกดูในเรื่องข้อมูลนั้น โดยจะลดภาระเรื่องการดำเนินงาน ส่วนเรื่องการประเมินซึ่งเป็นการประเมินเชิงคุณภาพ ประเมินแบบ holistic ด้านนั้น ๆ เช่น ผู้เรียน หรือผู้สำเร็จการศึกษาออกไป มีคุณภาพระดับไหน เป็นไปตามที่สถานศึกษาประเมินตนเอง ไว้อย่างไร ถ้าไม่ควรพัฒนาต่อไปอย่างไร หรือถ้าเห็นความสำเร็จแล้ว ควรต่อยอดไปในระดับคุณภาพที่สูงขึ้น ยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางการประเมินที่ง่ายต่อการทำงาน ไม่ยุ่งยาก

ในส่วนของ การประเมินขั้นพื้นฐาน โดยการให้ข้อเสนอแนะนั้น มีทั้งหมด ๓ รูปแบบ ดังนี้

๑. Internal collection เป็นการให้ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย เช่น สถานศึกษาใดก็ตามที่รับโครงการ หรือรับกิจกรรมต่าง ๆ จากหน่วยงานต้นสังกัดมาแล้ว มีการดำเนินการอย่างไร ครบถ้วนมากน้อยแค่ไหน อย่างไร

๒. Improvement เป็นการเสนอแนะให้ปรับปรุงพัฒนาสิ่งที่สถานศึกษากำหนดตามแผนงานของ สถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

๓. Innovation ในกรณีที่สถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศอยู่แล้ว หรือมีนวัตกรรมอย่างอื่น จะมีเรื่องของข้อเสนอแนะในเชิงนวัตกรรมต่อไป

นอกจากการประเมินที่เป็นเรื่องของการประเมินขั้นพื้นฐานแล้ว ยังมีการประเมินอีกวิธีหนึ่ง เป็นการ ประเมินความโดดเด่นเฉพาะทาง สถานศึกษาแต่ละแห่งมีข้อเด่น ข้อด้อยต่างกัน ข้อด้อยก็พัฒนาไป แต่ถ้ามีจุด ที่สถานศึกษาที่มีความโดดเด่น ถึงแม้ว่าจะไม่ผ่านเรื่องของพื้นฐาน หากแต่มีความโดดเด่นเรื่องผลการดำเนินงาน มีการส่งเสริมเรื่องภาษาที่จัดการเรียนการสอนให้นักเรียน หรือการจัดสภาพแวดล้อมในการดำเนินการได้ดี อันนี้ก็เป็นการประเมินอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้สถานศึกษามีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า สมศ. มีแนวทางในการดำเนินงานที่ความหลากหลายตามบริบทของสถานศึกษา และสอดคล้องกับหน่วยงาน ในเชิงนโยบาย โดยให้มีแนวทางในการดำเนินงานที่เห็นวิธีการในการพัฒนาได้ดียิ่ง ๆ ขึ้น มีแนวโน้มเป็นไป ในทิศทางเดียวกันในการขับเคลื่อนให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

◇ ประเด็นอภิปราย/ข้อเสนอแนะ

๑. ควรเชิญผู้รับผลผลิตของการจัดการศึกษา อาทิ นักเรียน ผู้ปกครอง สถานประกอบการ มาร่วมรับฟังและให้ข้อมูลในการประชุมเสวนา เรื่อง มาตรฐานการศึกษาของชาติเพื่อการยกระดับคนไทย ๔.๐ เนื่องจากเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง

๒. ควรที่จะกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของชาติ และทิศทางการผลิตและพัฒนากำลังคนที่จะไปตอบโจทย์การพัฒนาของประเทศให้ชัดเจน เช่น ความต้องการแรงงานทางด้านอาชีวศึกษา

๓. ควรจัดสรรงบประมาณที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาและการพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ เนื่องจากระบบการจัดสรรงบประมาณแบบรายหัว ถือเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการจัดการศึกษาของอาชีวศึกษา เนื่องจากไม่มีความเสมอภาค กล่าวคือสถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน/นักศึกษาบ่อย ก็จะได้รับ การจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาน้อยด้วยเช่นกัน จึงไม่สามารถพัฒนาได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ

๔. พัฒนาหน่วยงานผลิตครูเพื่อมารองรับทิศทางของรัฐบาลในการผลิตผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

๕. ในแผนพับ มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ตารางหัวข้อ ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา ไม่ควรนำอาชีวศึกษาไปรวมอยู่กับมัธยมศึกษาตอนปลาย เนื่องจากอาชีวศึกษา มีความเฉพาะที่ไม่เหมือนกับการจัดการศึกษาในระดับอื่น ๆ และได้มีแค่มัธยมศึกษาตอนปลาย แต่มีปวช. ปวส. และปริญญาตรีด้วย จึงควรแยกออกมาต่างหาก

๖. ควรสร้างความเข้าใจกับหน่วยงานต่าง ๆ สถานศึกษา ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกันและประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับและประเภทการศึกษาต่าง ๆ เกี่ยวกับเป้าหมาย แนวคิด และแนวทางการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาชาติ และมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัด

๗. ผู้ประเมินควรเข้าใจกระบวนการประเมินแนวใหม่ที่สอดคล้องกับบริบทและอัตลักษณ์ของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

๘. ควรจะมีมาตรฐาน กศน. สำหรับการจัดการศึกษาและการประเมินคุณภาพการศึกษาตามอัธยาศัย

๙. สถานศึกษาต้องเข้าใจอัตลักษณ์ จุดอ่อน จุดแข็งของตนเอง ที่มาของการจัดตั้งสถานศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อที่จะสามารถเขียนรายงานการประเมินตนเองและแผนการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติและการประกันคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ : การดำเนินงานระดับสถานศึกษา

๑ การศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน

> วิทยาการหลัก

ดร.ไพโรจน์ พิทักษ์สาธิต	อดีตผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาและ ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ.
ดร.มธุรส ประภาจันทร์	ผู้อำนวยการกลุ่มประกันคุณภาพการศึกษา

> วิทยาการแต่ละจังหวัด

จังหวัดชลบุรี

นางสาวสมลักษณ์ พิมสกุล	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต ๒ ชลบุรี
------------------------	--

กรุงเทพมหานคร

นางพีรานุช ไชยพิเดช	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลพิบูลย์เวช
นายสยาม ปิยะนราธร	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

จังหวัดอุบลราชธานี

นางสาวไพไลลักษณ์ หมั่นวงศ์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
นายสันติพงศ์ โนนจันทร์	ผู้อำนวยการโรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม

จังหวัดเชียงราย

นางณัฐภรณ์ ท้าวแพทย์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
นางสุธีรัตน์ อริเดช	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหัวดอย

จังหวัดอุดรธานี

นางสาวกนกมนตร นาจวง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
นายไพบูลย์ โชคชัย	ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองสะแบงศรีชุมพร

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

นางอรอนงค์ พรหมวิหาร	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
นายสมพงศ์ จินา	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านชุมชนบ้านนาวา

๑ การดำเนินงาน

หน่วยงานในระดับพื้นที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการดำเนินงานนำมาตรฐานการศึกษาของชาติและการประกันคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ ดังนี้

๑) ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๑) การสื่อสารสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้กับสถานศึกษา เรื่องกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด การประกันคุณภาพการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา และการจัดทำรายงาน

การประเมินตนเองประจำปี หรือ SAR ด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา การใช้สื่อ เทคโนโลยี เช่น Line Facebook E-mail ในการติดต่อสื่อสาร รับข่าวสาร และมีการรวมกลุ่มกันของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาของแต่ละจังหวัดเพื่อจัดตารางการนิเทศก์ติดตามงานอย่างเป็นระบบ

๒) การนิเทศสถานศึกษาด้วยการพาสถานศึกษาจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษา การเขียนรายงานการประเมินตนเองประจำปีหรือ SAR การเสริมพลังหรือ empowerment เพื่อให้เกิดการสื่อสารสองทางไม่ว่าจะเป็นการเข้าไปนิเทศที่สถานศึกษา การนิเทศผ่านการใช้อีเมลออนไลน์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตอบปัญหาและข้อสงสัยที่เกิดขึ้นจากการทำประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยศึกษานิเทศก์เข้าไปพัฒนาพาทำในส่วน of มาตรฐานสถานศึกษาและเป้าหมายของกลุ่มโรงเรียน เพื่อให้สถานศึกษาปรับตัว รับทราบ และสามารถกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาตนเองได้

๓) การติดตามให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาในการจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษา การประกันคุณภาพของสถานศึกษา และการจัดทำ SAR โดยศึกษานิเทศก์กลุ่มงานประกันคุณภาพ

◇ สถานศึกษา

๑) จัดทำมาตรฐานของสถานศึกษาโดยใช้มาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการเป็นกรอบในการจัดทำ โดยสถานศึกษาจะต้องทำมาตรฐานสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

๒) ผู้บริหารสถานศึกษาจะสร้างความเข้าใจเรื่องกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด แนวคิดใหม่ของการประกันคุณภาพภายใน ประเมินคุณภาพภายนอกให้กับครูและบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อร่วมกันกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ วัตถุประสงค์ บริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

๓) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อเป็นการประกันคุณภาพที่จะเกิดขึ้นกับสถานศึกษา

๔) จัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้วิเคราะห์ SWOT ว่าโครงการหรือกิจกรรมอะไรของโรงเรียนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับกลยุทธ์ด้านไหนของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการของโรงเรียนเพื่อการปรับแผนสำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

● ปัญหา

๑) การสื่อสารสร้างความเข้าใจตั้งแต่หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานระดับพื้นที่ และสถานศึกษา ยังไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกันในเรื่องการจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษา การประกันคุณภาพภายใน การประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่ กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ส่งผลให้สถานศึกษา ยังไม่สามารถจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษาที่นำไปใช้ในการประกันคุณภาพของสถานศึกษาได้อย่างแท้จริง

๒) บุคลากรผู้รับผิดชอบงานด้านประกันคุณภาพทั้งศึกษานิเทศก์หรือครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ มีการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายบ่อย รวมถึงการเกษียณอายุราชการเป็นจำนวนมาก ทำให้การดำเนินงาน เรื่องการประกันคุณภาพของสถานศึกษาไม่ต่อเนื่อง

๓) สถานศึกษา ยังไม่สามารถจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษาได้ด้วยตนเอง เนื่องจากไม่สามารถวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค ของสถานศึกษาตนเอง ทำให้ไม่สามารถกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาในการจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษาและการจัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปีได้

๔) การเขียนรายงานการประเมินตนเองประจำปีหรือ SAR ไม่สะท้อนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ไม่สะท้อนคุณภาพของผู้เรียน ทำให้ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาตนเองของสถานศึกษาไม่ตอบโจทย์การพัฒนาอย่างแท้จริง

๕) การประสานในภาคส่วนและระดับต่าง ๆ ยังไม่เป็นพลวัตร บางครั้งวางแผนจัดระบบแล้วแต่ไม่มีการนำสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่อง group dynamic ที่จะนำบุคคลหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นพลวัตร

๖) ชุมชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียยังเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดระบบการศึกษา การนิเทศ กำกับ ติดตาม ค่อนข้างน้อย

๗) สถานศึกษาส่วนใหญ่เกิดความสับสนระหว่างมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ของกระทรวงศึกษาธิการ กับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ว่าจะต้องใช้ตัวไหนในการจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและการประเมินคุณภาพภายนอก ทำให้สถานศึกษารู้สึกกังวลใจ ไม่มีความมั่นใจในการดำเนินงาน

๘) สถานศึกษามักจะส่งครูธุรการมาประชุมเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาแทนครูฝ่ายวิชาการที่รับผิดชอบ ส่งผลให้เกิดปัญหาในการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือ SAR

๑๐ ข้อเสนอแนะ

๑) หน่วยงานระดับพื้นที่ ศึกษาพิเศษฯ ควรส่งเสริมสร้างความเข้าใจและความชัดเจนในเรื่องการประกันคุณภาพแนวใหม่ให้กับสถานศึกษา ตลอดจนทำหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบและให้คำแนะนำ ในลักษณะของกัลยาณมิตร และทำเป็นระบบต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

๒) อาจศึกษากรณีตัวอย่างโรงเรียนคาทอลิก ซึ่งกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาโดยนำกรอบของมาตรฐานสถานศึกษาคาทอลิกเทียบเคียงกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ของกระทรวงศึกษาธิการ และมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ โดยใช้หลักการว่า มาตรฐานใดที่เหมือนกันคงไว้เช่นเดิม หากมาตรฐานใดยังไม่จะทำเพิ่มเติม ซึ่งค่อนข้างมีความยืดหยุ่นและทำให้โรงเรียนในเครือสามารถนำไปปฏิบัติได้ง่ายขึ้น

๓) สถานศึกษาควรจัดทำมาตรฐานสถานศึกษาโดยเทียบเคียงกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดที่มีอยู่ เพื่อเป็นการประกันคุณภาพภายในให้ผู้เรียนมั่นใจได้ว่าจะได้รับการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน

๔) มาตรฐานการศึกษาของไทยมีจำนวนมาก ถึงจะมีความสอดคล้องกันแต่เป้าหมายเป็นคนละเรื่องกัน ดังนั้นควรพิจารณาออกเฉพาะมาตรฐานที่สำคัญและจำเป็นเพื่อให้ผู้ปฏิบัตินำไปปฏิบัติได้ง่ายและชัดเจน ควรทบทวนให้เหลือเพียงมาตรฐานเดียว แต่จุดเน้นหรือเป้าหมายให้กำหนดเป็นนโยบายเพิ่มเติมแทน และสามารถเปลี่ยนจุดเน้นได้ในแต่ละปีตามความจำเป็นเพื่อให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลง

๕) หน่วยงานที่กำหนดนโยบายควรสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ให้กับสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอน ทั้งด้านบุคลากร ด้านเทคโนโลยี ด้านงบประมาณ ฯลฯ เพื่อให้สถานศึกษามีความพร้อมและสามารถจัดการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่

๑ คำถาม-คำตอบ

๑) สถานศึกษาปฐมวัยหรือสถานศึกษาประถมศึกษาที่เปิดสอนปฐมวัยด้วยนั้น จะต้องใช้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติหรือมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ของกระทรวงศึกษาธิการ ในการจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษา และจะต้องแยกการจัดทำเอกสารเพื่อรองรับการประเมินหรือไม่

ตอบ : จากการที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาหรือร่วมกับหน่วยงานที่จัดการศึกษาปฐมวัยสรุปเบื้องต้นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ใช้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ในการจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษา ส่วนสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับอนุบาลสังกัดเทศบาล สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ของกระทรวงศึกษาธิการ ในการจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษาและการเขียน SAR ในระยะแรก แต่ถ้าสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับอนุบาลสังกัดเทศบาล สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จะเลือกใช้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติก็ได้ ขึ้นกับบริบทของสถานศึกษา เนื่องจากเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเช่นเดียวกัน

๒) อยากทราบแนวทางของโรงเรียนที่ได้รับรางวัลหรือมีมาตรฐานหลายมาตรฐาน เช่น โรงเรียนมาตรฐานสากล โรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน ซึ่งมีตัวชี้วัดความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานที่แตกต่างกันตามบริบท โรงเรียนจะเลือกใช้มาตรฐานใดในการจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษาที่จะช่วยให้ประเมินให้ได้ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

ตอบ : ให้พิจารณาว่ามาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นมาตรฐานกลางที่มีอยู่นั้นครอบคลุมมาตรฐานของโรงเรียน มาตรฐานสากลหรือ มาตรฐานอื่น ๆ หรือไม่ ถ้ามาตรฐานสากลมีตัวชี้วัดที่เป็นรายละเอียดที่สอดคล้องกับมาตรฐานกลางก็สามารถนำไปใส่ไว้หรือเพิ่มไว้ภายใต้มาตรฐานกลางได้ หรือจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษาตามบริบท อัตลักษณ์ วัตถุประสงค์ของโรงเรียนและไปตอบโจทย์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ก็สามารถทำได้เช่นกัน

๓) ถ้าสถานศึกษาที่เปิดสอนทั้งปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรเขียน SAR รวมเล่มหรือแยกเล่ม

ตอบ : แล้วแต่ความเหมาะสม ความพร้อม และดุลยพินิจของสถานศึกษา สามารถเขียนรวมเล่มหรือแยกเล่มก็ได้ ถ้าทำแยกเล่มปฐมวัยเล่มหนึ่ง ประถมเล่มหนึ่ง มัธยมเล่มหนึ่ง ก็สามารถทำได้

๔) ถ้าสถานศึกษาได้รับการประเมินจาก สมศ. ว่ามีผลการดำเนินงานที่ดี สะท้อนคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยศึกษานิเทศก์จะให้ข้อเสนอแนะอย่างไรที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา

ตอบ : หน่วยศึกษานิเทศก์สามารถให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาเพิ่มเติมได้อีก สมมติว่าตั้งเป้าหมายคุณภาพไว้ร้อยละ ๑๐๐ ถ้าเขาทำได้ถึง ๑๐๐ ก็ถือว่าอยู่ในคุณภาพระดับหนึ่ง ซึ่งสามารถขยายคุณภาพออกไปได้อีก ด้วยการทำกิจกรรมหรือโครงการตามบริบทของสถานศึกษาสามารถต่อยอดได้ทั้งหมด

๕) หน่วยงานต้นสังกัดสามารถจัดทำข้อเสนอเพิ่มเติมจากที่สถานศึกษาได้จัดทำไว้หรือไม่

ตอบ : สามารถทำได้ เพราะหน่วยงานต้นสังกัดอาจค้นพบบางประเด็นที่เป็นนโยบายของส่วนกลางที่สถานศึกษาไม่ได้จัดทำเป็นข้อเสนอ และเมื่อ สมศ. ออกประเมินก็สามารถนำประเด็นเหล่านี้ประเมินร่วมกับหน่วยงานภายนอกได้

๑ การอาชีวศึกษา

> วิทยาการ

ดร.ผ่องพรรณ จรัสจินดารัตน์	หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
นายบัณฑิต สุขทั้งปี	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ดร.จรรยา เตชะเจริญกิจ	ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ดร.ภรณีพัฑฒ ภูไชย	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
นายวิทยา ใจวิถึ	ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ
นายบรรยงค์ วงศ์สกุล	ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคประจวบคีรีขันธ์
นายพงษ์ศักดิ์ น้อยเจริญ	ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเฉลิมพล
นางปรีญา ตันวิพัฒน์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษา ภาคใต้

๑ การดำเนินงาน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) มีการดำเนินงานนำมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการอาชีวศึกษาสู่การปฏิบัติ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้จัดทำมาตรฐานการอาชีวศึกษาซึ่งประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน ๙ ประเด็นการประเมิน โดยในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการประเมินคุณภาพของอาชีวศึกษานั้น สอศ. ได้กำหนดเกณฑ์การประเมิน ๕ ด้าน ๒๕ ประเด็น เป็นมาตรฐานกลางสำหรับใช้เป็นตัวหลักในการประเมินและเป็นแนวทางในการจะทำมาตรฐานสถานศึกษาในสังกัด ในกรณีสถานศึกษาที่มีความพร้อม จะมีการเพิ่มเติมมาตรฐานหรือเกณฑ์ข้อใดก็สามารถทำได้ ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้คัดเลือกสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนนำร่อง ๓๐ แห่ง เพื่อให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เข้าไปประเมินตามหลักเกณฑ์ และประเมินตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

เพื่อความสะดวกและลดภาระงานของสถานศึกษา สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาจึงได้จัดทำคู่มือการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินคุณภาพอาชีวศึกษา ๕ ด้าน คือ (๑) ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา (๒) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (๓) ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา (๔) ด้านการมีส่วนร่วมและการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา และ (๕) ด้านปัจจัยพื้นฐาน นอกจากนี้ได้จัดทำระบบโปรแกรมออนไลน์แนวทางการเขียนรายงานผลการประเมินตนเองในรูปแบบของ E-SAR เพื่อให้สถานศึกษาได้กรอกข้อมูลต่าง ๆ ๒๕ ข้อ ทั้งนี้ สถานศึกษาสามารถจัดเตรียมข้อมูลปฐมภูมิที่มีอยู่แล้ว และนำไปใช้ประเมินการประกันคุณภาพตามมาตรฐานการจัดการศึกษาได้ทันที และพร้อมส่งเสนอขอรับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ต่อไป

ในการสื่อสารสร้างความรู้ ความเข้าใจในแนวทางการจัดทำ SAR ที่ถูกต้อง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษา ได้มีแผนการประชุมสัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องมาตรฐานการอาชีวศึกษากับสถานศึกษาในแต่ละภูมิภาค เพื่อสร้างความเข้าใจในทิศทางเดียวกันในแต่ละบริบทของสถานศึกษา เป็นการสนับสนุนการทำงานของแต่ละสถานศึกษาต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในช่วงจัดทำมาตรฐานสถานศึกษาตามบริบทและความคาดหวังของแต่ละแห่ง เพื่อให้ได้ผู้เรียนเป็นผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณลักษณะ “เก่ง ดี มีสุข มีงานทำ”

ทั้งนี้ ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ดังแสดงตามตารางข้างล่างนี้

๑) ข้อเสนอแนะ

๑. บทบาทในการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติของหน่วยงานในระดับนโยบาย (Policy Maker)

๑) หน่วยงานในระดับนโยบายควรสร้างมาตรฐานการศึกษาที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ตอบโจทย์บริบทของสถานศึกษาและผู้เรียน โดยมองปัญหาของการศึกษาในประเทศให้ชัดเจนถ่องแท้ เพื่อนำมาวิเคราะห์ และให้ภาคีรัฐบาลและเอกชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนต่าง ๆ เพื่อให้ได้นโยบายที่สอดคล้องกับสภาพจริง มีความชัดเจน

๒) ควรมีการกระจายอำนาจให้กับส่วนภูมิภาค ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานจัดการศึกษาส่วนท้องถิ่น มีความเข้มแข็ง เท่าเทียมและเสมอภาค

๓) ควรมีนโยบายสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายหรือมาตรฐานการศึกษาของชาติและหน่วยงานต้นสังกัด งบอุดหนุนรายหัวของสถานศึกษาเอกชนควรได้รับร้อยละ ๑๐๐ (ปัจจุบันร้อยละ ๗๕)

๔) ควรมีนโยบายในส่วนของการบริหารจัดการบุคลากรครูสายอาชีพ ๒ กลุ่ม คือ (๑) กลุ่มทั่วไปตามที่บรรจุในปัจจุบัน (Teacher) (๒) กลุ่มผู้ผ่านประสบการณ์อาชีพอื่น (Trainer) การสร้างอัตรากำลังให้เพียงพอ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครู

๕) ควรประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาของชาติสู่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในทุกทาง รวมถึงสื่อดิจิทัลติดตามผลเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้ได้ เชื้ออำนาจความสะอาดต่าง ๆ ถ้าหากเกิดปัญหา และร่วมหาแนวทางในการช่วยเหลือ

๖) ควรมีการติดตามผลเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาให้ได้ เชื้ออำนาจความสะอาดต่าง ๆ และร่วมหาแนวทางในการช่วยเหลือ ถ้าหากเกิดปัญหา รวมทั้งกำกับหน่วยงานให้ปฏิบัติอย่างรวดเร็วและชัดเจน

๒. บทบาทในการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติของหน่วยงานสนับสนุน (Supporter) (ต้นสังกัด/ส่วนกลาง/ส่วนภูมิภาค)

๑) ผู้บริหารต้นสังกัดควรมีความเข้าใจในการขับเคลื่อนมาตรฐานและนโยบายต่าง ๆ กำหนดนโยบายในการให้อำนาจสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคล และผู้บริหารต้องมาจากทางด้านการศึกษา

๒) ในการจัดทำมาตรฐานด้านการศึกษาให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั้งประเทศ นโยบายควรเป็นเอกภาพ ต่อเนื่องและวัดผลได้ มีความชัดเจน ยั่งยืน ไม่เปลี่ยนแปลงไปมา ซึ่งทำให้ครูถูกปรับเปลี่ยนไปไม่มีจุดยืน เช่น PLC เป็นต้น ควรสร้างความเข้าใจในเรื่องมาตรฐานการศึกษามีความสำคัญอย่างไร ควรให้วิทยาลัยภาคเอกชนร่วมกำหนดแนวทางการนำแผนการพัฒนาระดับชาติ การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติตามบริบทของสถานศึกษา

๓) ควรดูแลเรื่องหลักสูตรสถานศึกษา และการกำหนดเกณฑ์การประกันคุณภาพของอาชีวศึกษา โดยขอความร่วมมือจากสถานประกอบการช่วยวิเคราะห์หลักสูตรให้สอดคล้องกับงานในสถานประกอบการจริง (ปฏิบัติงานจริง) และการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษาในแต่ละตัวชี้วัด เพื่อส่งเสริมการมีงานทำให้กับผู้สำเร็จการศึกษา และประกาศใช้ในภาคเรียนที่ ๑ เพื่อให้สถานศึกษาได้ดำเนินการในการจัดทำเครื่องมือที่ครอบคลุมและสมบูรณ์ และจัดแผนงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินการโครงการต่าง ๆ ควรมีการสนับสนุนในเรื่องของวิทยากรบุคลากรที่ให้ความรู้ตามนโยบายต่าง ๆ

๔) ควรมีการกระจายอำนาจให้สถาบันการอาชีวศึกษา และกำหนดเป้าหมายชัดเจน และมีบทบาทในการนำมาปฏิบัติให้เป็นแนวทางเดียวกัน ในการจัดการศึกษาควรมุ่งเน้นให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาของชาติ โดยปรับใช้ให้เป็นรูปธรรม ปฏิบัติได้จริงและควรยืดหยุ่นตามบริบทของแต่ละภูมิภาค คำนึงถึงสภาพของนักเรียนแต่ละระดับ ควรมีแนวทางกว้าง ๆ ให้สถานศึกษา ไม่ควรจำกัดกรอบเกินไป มีการนำนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการมาปฏิบัติอย่างจริงจัง เช่น เรื่องการรับนักเรียน/นักศึกษา ควรเป็นไปตามสัดส่วนที่กำหนด

๕) ควรกำหนดกรอบและมีการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้สถานศึกษาได้นำงบประมาณไปบริหารจัดการ โดยมีการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนโดยเท่าเทียมกัน มีความเพียงพอทั้งด้านครุภัณฑ์ อุปกรณ์การเรียนการสอน และทรัพยากรต่าง ๆ ให้มีการสนับสนุนอย่างจริงจัง ทัวถึงและไม่เหลื่อมล้ำ

๖) ควรมีนโยบายในการช่วยเหลือสถานศึกษาเอกชนมากกว่านี้ ควรสนับสนุนให้ครูเอกชนได้มีการพัฒนาตนเองในแต่ละสาขา เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น และต้นสังกัดควรเข้าใจต่อคุณภาพของนักเรียนนักศึกษาเอกชน เนื่องจากนักเรียนนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ผ่านการคัดเลือกจากโรงเรียนรัฐบาล

๗) หน่วยงานสนับสนุนควรตรวจสอบสถานศึกษาของตัวเองว่าควรรับนักเรียนได้เท่าใด และมีเครื่องมือเพียงพอที่จะไม่กระทบกับคุณภาพของนักเรียน

๘) ควรมีนโยบายส่งเสริมพัฒนาครูอาชีวศึกษาให้มีทั้งความรู้และทักษะทางด้านอาชีพหรือวิชาชีพ บุคลากรด้านต่าง ๆ ให้ครอบคลุมมากขึ้น เช่น โครงการครุพัฒน์ และมีความเท่าเทียมกันในการอบรมพัฒนาครู ควรมีการอบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่องการนำมาตรฐานการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง รวมถึงการอบรมเกี่ยวกับเอกสารการปฏิบัติงานในเนื้อหาสาระให้มีความละเอียด และอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติ

๙) หน่วยงานระดับสูงไม่ควรมอบหมายนโยบายที่นอกเหนือจากภารกิจหลักของสถานศึกษาให้มา ปฏิบัติมากเกินไป ทำให้สถานศึกษาไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาได้ ควรลดภาระงาน ของสถานศึกษาที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนลง

๑๐) ควรมีนโยบายให้มีการวัดผลทางการศึกษาครั้งเดียว ไม่ซ้ำซ้อนกัน ซึ่งปัจจุบันมีทั้งการวัดผลภายใน วัดผลคุณภาพวิชาชีพ วัดผลคุณภาพอาชีพ V-Net และ PISA

๑๑) ควรมีระบบการนิเทศเพื่อสนับสนุนด้านการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา และควรสนับสนุน บุคลากรฝ่ายสนับสนุนอย่างจริงจังให้เกิดผลเชิงประจักษ์

๑๒) ควรแบ่งกลุ่มย่อยตามลักษณะการเรียนการสอน เช่น กลุ่มอาชีวศึกษา กลุ่มเทคนิค กลุ่มสารพัดช่าง กลุ่มการเกษตร กลุ่มท่องเที่ยว จากนั้นจึงลงมาสู่ตัวบ่งชี้หรือประเด็นต่าง ๆ ที่จำเพาะตามกลุ่มการเรียน

๑๓) ต้นสังกัดควรกำหนดขอบเขตของวิชาโครงการให้เหมาะสมกับระดับการศึกษาที่ต่างกัน

๓. บทบาทในการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติของหน่วยงานระดับปฏิบัติ (Operator) (สถานศึกษา)

๑) สถานศึกษาตอบสนองนโยบายโดยคำนึงถึงบริบทและคุณภาพของผู้เรียน ดำเนินการและปฏิบัติ ตามมาตรฐานการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐาน อาชีวศึกษา มาตรฐานสถานศึกษา และกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างถ่องแท้ สามารถอธิบาย ชี้แนะแก่ครูอาจารย์ได้ เพื่อนำไปกำหนดแผนในการพัฒนาการศึกษาให้เป็นรูปธรรม/เน้นให้ เด็กเกิดทักษะ สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ รวมถึงการจัดวางระบบประกันคุณภาพสถานศึกษา มีระบบการติดตามประเมินผล และรายงานเป็นระบบ

๒) ในการบริหารจัดการสถานศึกษา มีการจัดการศึกษาที่ต้อง SWOT และจัดทำวิเคราะห์ปัญหา วางแผน ดำเนินการ ประเมินผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการ PDCA ให้เข้ากับบริบทและนโยบายมา พัฒนา จัดกำลังคนให้เพียงพอ ลดภาระงานที่ไม่จำเป็น และดำเนินงานตามบริบทและให้ความสำคัญกับการเรียน การสอน/การสร้างวินัย/คุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้กับนักเรียน มีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายตาม บริบทของแต่ละสถานศึกษา โดยจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา เพื่อจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน ที่กำหนด จัดกิจกรรมที่หลากหลายและพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริงเน้นการส่งเสริมวินัย ความรับผิดชอบ มีเทคนิค และวิธีการสอนที่ดี เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมการปฏิบัติให้มากขึ้น ไม่ควรเน้นแต่ทฤษฎี

๓) พัฒนาผู้เรียนด้านทักษะวิชาการและกิจกรรม ให้ผู้เรียนช่วยพัฒนาสื่อและสร้างในส่วนที่ขาดแคลน ใช้โมเดล ซ่อม สร้าง เสริม ในการพัฒนาผู้เรียน สอนให้ครบตามหลักสูตร และสถานศึกษาที่มีความพร้อม มีการจัดหาอุปกรณ์ที่ครบและทันสมัย ทั้งนี้ สถานศึกษาควรเปิดเผยข้อมูลตามความเป็นจริง ไม่หลอกตัวเอง ให้ยึดคุณภาพของเด็กเป็นสำคัญ มีการวัดผลและบันทึกข้อมูลอย่างต่อเนื่อง หน่วยงานต้นสังกัดมีการติดตาม ตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะแก่สถานศึกษา

๔) สนับสนุนงบประมาณอย่างทั่วถึง และตอบสนองต่อความจำเป็นมากที่สุด ให้ความรู้กับบุคลากร ในสถานศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ พัฒนาหลักสูตร จัดการเรียนการสอน สร้างสรรค์นวัตกรรม

๕) กำหนดมาตรฐานสถานศึกษา โดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษา จากนั้นหาจุดแข็งจุดอ่อน ในแต่ละด้านเพื่อปรับปรุงและส่งเสริมเพื่อการพัฒนาต่อไป ดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ให้เต็มกำลัง ความสามารถ ร้องขอการสนับสนุนให้ได้รับการตอบสนองอย่างรวดเร็ว

๖) ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (work shop) ร่วมกับครูและบุคลากร เพื่อบรรจุคุณลักษณะที่ต้องการ ภายใต้อัตลักษณ์ที่พึงประสงค์

๔. บทบาทในการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติของหน่วยงานตรวจสอบ (Regulator) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

๑) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรกำหนดเกณฑ์ที่เป็นกลางโดยใช้ข้อมูลในการประเมินคุณภาพสถานศึกษาเป็นหลัก และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ควรตรวจสอบในบริบทการทำงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานสถานศึกษา ซึ่งจะตรงประเด็น ไม่ควรมีมาตรฐานของ สมศ. โดยการประเมินตามสภาพจริงตามศักยภาพของของสถานศึกษาแต่ละแห่งเป็นสำคัญ คุณลักษณะของผู้เรียนเป็นหลัก ไม่ใช่จากเอกสารหรือแฟ้มโครงการ มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบอย่างเป็นระบบ มีการนิเทศเป็นระยะ ๆ และมีความเป็นกัลยาณมิตร ควรให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาและเยาวชนไทย เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างทั่วถึง ด้วยการแนะนำและเสนอแนวทางการพัฒนาสถานศึกษา ไม่ใช่เพียงแค่ตรวจสอบ แต่ควรเป็นหน่วยงานที่คอยให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ซึ่งแนะนำแนวทางและเป็นที่ปรึกษา ให้มากกว่าการสั่งการ

๒) ควรมีการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการประเมินและประกันคุณภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในระดับจังหวัดเพื่อการเข้าถึงข้อมูลและการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง

๓) ขอให้ สมศ. ส่งข้อมูลข่าวสารถึงสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและเป็นปัจจุบัน ในการแนะนำเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษากับสถานศึกษาต้นสังกัด ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ วิธีการประเมิน

๔) การประกันคุณภาพดำเนินการได้สอดคล้องกับกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา และมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ แต่กระบวนการติดตามตรวจสอบข้อมูลระดับ รวมทั้งผู้ปฏิบัติ ที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพยังเป็นปัญหา

๕. แนวทางการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์

๑) ดำเนินงานตามนโยบายจากผู้บังคับบัญชา ปฏิบัติตามแผนสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียน ตามบริบทของชุมชนหรือท้องถิ่น

๒) ในการเรียนการสอนเน้นเทคโนโลยีเพื่อให้การทำงานง่ายขึ้น เน้นภาษาอังกฤษและให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการปฏิบัติงาน พัฒนาหลักสูตร การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พัฒนาครู ส่งเสริมการเรียนรู้ออนแบบ STEM

๓) ครูมีการใช้ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ ตลอดจนแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อนำมาใช้พัฒนาผู้เรียนอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งการจะพัฒนาผู้เรียน ผู้ร่วมสร้างนวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง จำเป็น ต้องคิดนอกกรอบเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนจะอย่างไรให้มีผลสัมฤทธิ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด

๔) มีระบบการนิเทศติดตามของผู้บริหาร ครูที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด

๕) การสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียน สะท้อนให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในชีวิต
๖) การสนับสนุนงบประมาณที่เหมาะสมและรวดเร็ว
๗) มีการรับฟังความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครองให้มากที่สุด เพื่อสนองความต้องการของแต่ละพื้นที่อย่างแท้จริง

๘) สร้างอัตลักษณ์ของสถานศึกษา

๙) กำหนดมาตรฐานของวิทยาลัย

๑๐) สนับสนุนในด้านความหลากหลาย เพราะการเรียนการสอนอาชีวศึกษานั้นเป็นการเรียนเพื่อเข้าสู่โลกอาชีพที่แท้จริง เด็กต้องได้รับการพัฒนาทักษะในทุกด้าน แม้ไม่ตรงกับสาขาเรียนก็ตาม

๖. ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานเรื่องมาตรฐานการศึกษา หลักสูตรการศึกษา การส่งเสริม กำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา

๑) ผู้พัฒนาหลักสูตรยังไม่สามารถปรับให้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ๒๕๖๒ ให้ทันสมัยได้

๒) การพัฒนาหลักสูตรต้องกำหนดระยะเวลาให้เหมาะสมกับการเตรียมการของสถานศึกษา เช่น แผนการเรียนและตารางสอบ บางหลักสูตรไม่ทำให้เกิดคุณภาพอย่างแท้จริง มีการเปลี่ยนชื่อวิชา แต่คำอธิบายรายวิชาใกล้เคียงกัน วิชาสำคัญหายไป หรือชั่วโมงเรียนลดลง

๓) หลักสูตรควรเน้นภาษาอังกฤษและให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการปฏิบัติงานเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว

๔) การจะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างนวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง จำเป็นต้องคิดนอกกรอบเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนด้วย เพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด

๕) ควรผลักดันหลักสูตรประกาศนียบัตรเตรียมอาชีวศึกษา (ป.ต.อ.) ให้มีการประกาศใช้ ซึ่งขณะนี้ยังเป็นฉบับร่างตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐

๖) ควรให้นักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีความภูมิใจในความเป็นคนไทย โดยผ่านการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติไทย ควรสร้างพลเมืองที่เข้มแข็ง และไม่ควรรี้นามหาวิทยาลัยได้ขึ้นาสังคมไปในทางที่ผิด ๆ เพราะอาจส่งผลในการเลือกผู้บริหารประเทศในอนาคต

๗) มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ จะทำให้สำเร็จได้ คิดว่าน่าจะทำการทบทวนการไม่ควรจะดูที่ผลลัพธ์อย่างเดียว ควรมีกระบวนการอย่างไรที่จะทำผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างนวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

๘) การจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพ จะเป็นการดำเนินการตามแนวทางหรือข้อกำหนดที่หน่วยงานต้นสังกัดได้กำหนดไว้ ควรกำหนดมาตรฐานมากกว่ากำหนดรูปแบบ

๙) ควรสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาในการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานต้นสังกัดสู่การปฏิบัติ

๑๐) งานด้านประกันคุณภาพการศึกษาเดินมาถูกทิศทางแล้ว แต่ปัญหาคือการติดตามตรวจสอบข้อมูลระดับผู้ปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง และกระตุ้นย้ำเตือนเป็นระยะ ๆ

๑๑) กระทรวงศึกษาธิการจะมีแนวทางอย่างไรที่จะประเมินผล และประกันคุณภาพให้เป็นแนวทางเดียวกัน การจัดการศึกษาสาขาวิชาใหม่ควรมีการเตรียมบุคลากรผู้สอนให้มีความพร้อมก่อนการจัดการศึกษา มีงบประมาณพัฒนาครูให้เพียงพอในแต่ละสาขา

๑๒) การประกันคุณภาพการศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัด ไม่จำเป็นต้องเหมือนกันกับการประเมินคุณภาพภายนอก แต่ต้องมีความสอดคล้องกัน เช่น มีการกำหนดเรื่องนวัตกรรม การประเมินของ สมศ. ควรมีระดับคุณภาพของผลการประเมินที่สูงกว่าของหน่วยงานต้นสังกัด และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอก ระดับทำทนาย ทั้งนี้ ควรมีจุดประสงค์เพื่อให้สถานศึกษามีการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา สอดคล้องกับบริบทของตนเองให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙

๑๓) โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาเรื่องงบประมาณและบุคลากร ควรได้รับการสนับสนุนให้มากขึ้นและการติดตามประเมินผลโรงเรียนขนาดเล็กควรมีรูปแบบที่เหมาะสม

๑๔) ควรพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถตอบโจทย์ได้ว่า การศึกษาเพื่อมีการงานทำ

๑๕) มีข้อสังเกตว่านโยบายด้านการศึกษา ส่วนใหญ่เมื่อนำสู่การปฏิบัติล้มเหลว อาจจะเป็นเนื่องจากนิสัยการทำงานของคนไทย

๑) คำถาม-คำตอบ

๑) ประเด็นการวัดผลการศึกษาที่นักเรียนจะต้องผ่านเกณฑ์ แต่ถ้านักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ สถานศึกษา จะจัดกระบวนการอย่างไร

ตอบ : การวัดประเมินผลเป็นไปเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน อยากให้ผู้เรียนมีสมรรถนะแบบใดเมื่อจบในหนึ่งหน่วยสมรรถนะนั้น เมื่อมีการวัดผลและนักเรียนไม่ผ่านการประเมิน สิ่งที่คุณผู้สอนควรปฏิบัติ คือ การทำความเข้าใจ ผู้สอนอาจจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการ หรือมีการซ่อมเสริม เพื่อให้นักเรียนสามารถผ่านสมรรถนะนั้น รวมทั้งควรมีการวัดหรือประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

๒) กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนอาชีวศึกษา ควรเป็นอย่างไร

ตอบ : นักเรียนอาชีวศึกษาจะมีธรรมชาติที่แตกต่างจากนักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ดังนั้น ในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนในรูปแบบฐานสมรรถนะที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติ จนเกิดองค์ความรู้ขึ้นมา ต่างจากการกระบวนการเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่นำองค์ความรู้ที่ได้รับ นำไปประยุกต์ใช้ การจัดการศึกษาของอาชีวศึกษาตอบโจทย์ของมาตรฐานการศึกษาชาติครบถ้วน คือสร้างผู้เรียนรู้ สร้างผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม แล้วก็สร้างพลเมืองที่เข้มแข็ง ต้องให้เด็กได้เรียนและสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเอง ห้องเรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ถ้าพร้อมทุกด้านทั้งเทคโนโลยี ทั้งองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่จะให้เด็กได้ค้นคว้า ได้สร้างความเข้มแข็งให้กับตัวเอง อยากจะให้ทุกท่านเติมเต็มกระบวนการเรียนการสอนก็คือการสะท้อนคิดของผู้เรียน เมื่อเราจัดการเรียนการสอนในแต่ละหน่วย ๆ ไปแล้ว สิ่งหนึ่งที่ควรปรากฏขึ้นในบันทึกหลังสอนก็คือ ความคิดที่ตกผลึก เด็กได้สะท้อนคิดว่า ด้วยตัวเององค์ความรู้ที่เกิดขึ้นด้วยกระบวนการเรียนการสอนของคุณครูที่จัดให้นักเรียนแล้วเป็นอย่างไร ตรงนี้จะเป็นการปลูกฝังผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันความคิดจะก้าวไปข้างหน้าได้ คุณครูจะต้องไม่ยึดว่าความรู้ที่มีอยู่เดิมเป็นความรู้เบ็ดเสร็จเด็ดขาดแล้ว บางเรื่องในปัจจุบันนี้ ความรู้ของคุณครูยังสู้นักเรียนไม่ได้เลย เด็กอาจจะไวกว่า อย่างวิชาทางบัญชีซึ่งองค์ความรู้ค่อนข้างตายตัว ชัยชนะน้อยมาก อาจให้นักเรียนได้เรียนรู้เองว่าถ้าหากไม่ทำตามครู ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ เกิดอะไรขึ้นกับบ้าง ให้เขาได้มาสะท้อนคิด ถ้าลองแล้วได้ผลดี มันก็อาจจะเกิดนวัตกรรมเรื่องกระบวนการเรียนการสอนขึ้นมาก็ได้ เราต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้

๓) ภาพลักษณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาตามสื่ออาจไม่สวยงาม จะมีวิธีการจัดการอย่างไรเพื่อลดปัญหานี้

ตอบ : ส่วนหนึ่งต้องเข้าใจในบริบทของเยาวชนกลุ่มนี้ ต้องภูมิใจในเด็กของเรา และเชื่อว่าเด็กของเราทุกคนพัฒนาได้ เราถึงจะจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ เด็กกลุ่มนี้อาจเป็นเด็กกลุ่มที่ต้องทำงานหารายได้ ช่วยผู้ปกครองทำงาน หรือทำความดีในมุมอื่น ๆ อาจจะต้องมองเด็กให้มันหลากหลายมิติ บางทีด้วยช่วงอายุวัยจะเป็นอย่างนี้เราก็ต้องมองให้เห็นถึงสภาพปัจจุบันของเด็ก ครูต้องเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง เพราะฉะนั้นต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สะท้อนคิด หากเรื่องไม่ร้ายแรงเกินไป ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกบ้าง ทำให้เกิดการเรียนรู้และสร้างทักษะที่สำคัญอย่างหนึ่งในศตวรรษที่ ๒๑ คือ ทักษะในการแก้ปัญหา

๔) หลักสูตรมีเนื้อหาวิชาการมากเกินไป

ตอบ : หลักสูตรสมรรถนะแกนกลาง มีเนื้อหามาก แต่สถานศึกษาสามารถบูรณาการได้ตามบริบทและความเหมาะสม ถ้าเรียนในสมรรถนะแกนกลางมากก็จะทำให้ตัวที่เป็นกลุ่มวิชาซีพีน้อยลง

๕) นักเรียนมีการสอบซ้ำซ้อนเกินไป ควรเหลือครั้งเดียว

ตอบ : มาตรฐานในส่วนของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน มีอยู่ ๔ ระดับ กล่าวคือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เทียบเป็นระดับ ๓ ถ้าเป็นระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เทียบเป็นระดับ ๔ - ๕ ถึงแม้จะดูเป็นการสอบที่ซ้ำซ้อน แต่ในบางสาขาวิชาผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องผ่านการสอบของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน จึงจะสามารถเข้าทำงานได้เนื่องจากเป็นกฎหมายอยู่ และเพิ่มโอกาสการได้รับค่าจ้างตามความสามารถมากขึ้น ดังนั้นอาจจะถือว่าเป็นการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาเองว่า นักเรียนแต่ละระดับของเราสามารถผ่านการสอบของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้ตามระดับเกณฑ์ประเมินหรือไม่

๖) สถานศึกษาส่วนใหญ่ขาดทั้งงบประมาณและบุคลากร ซึ่งเป็นข้อจำกัด ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการบริหารจัดการอย่างไรเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ของการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

ตอบ : สถานศึกษาควรต้องมีการบริหารจัดการที่ตีโจทย์จำกัดหรือการใช้หลัก 4 m คือ man, money, material และ management ซึ่ง m สุดท้ายสำคัญมากในการจัดการกับทั้ง 3 m ที่มีให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การนำมาตรฐานชาติหรือมาตรฐานอาชีวศึกษาออกมาสู่การปฏิบัติ ถ้า 4 m ของเรายังคงมีปัญหาอยู่ วิทยาลัยก็อาจจะได้ไปเพียงแค่การปฏิบัติกรรายวัน ไม่สามารถพัฒนาเป็นเลิศ (Excellent) ซึ่งหน่วยงานต้นสังกัดต้องนำเอาข้อมูลเหล่านี้ไปพิจารณาว่าจะสนับสนุนอะไรได้บ้าง ในเรื่องของงบประมาณและกำลังคนอาจจะสนับสนุนได้ยากหรือไม่ครบตามความต้องการ แต่สามารถนำเรื่องการ management มาใช้ในการนำหลักสูตรเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ของผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

๗) ขั้นตอนการตรวจประเมินรอบสี่ต้องเตรียมตัวอย่างไร

ตอบ : การประเมินภายนอกรอบ ๔ รูปแบบของการประเมินไม่เน้นการดูเอกสาร ส่วนใหญ่จะเป็นการเดินสำรวจทุกแผนกวิชา ทุกงาน มีการสอบถามหัวหน้างาน รองผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการ ครู นักเรียน ในทุกเรื่องที่จะประเมินจะถามครอบคลุมหมด รูปแบบของการประเมินก็จะเป็นลักษณะของเชิงประจักษ์ เช่น สมมุติว่าสถานศึกษาอธิบายถึงเรื่องความร่วมมือกับสถานประกอบการ ทางผู้ตรวจประเมินขณะนั้นก็อาจจะโทรศัพท์หาสถานประกอบการแล้วก็สอบถามกับสถานประกอบการในลักษณะที่ว่า จากที่ได้ร่วมมือกับวิทยาลัยแล้วผลเป็นอย่างไร มีความพึงพอใจ หรืออะไรที่จะต้องแก้ไข เราไม่มีโอกาสที่จะได้เตรียมการล่วงหน้า อาจจะต้องเพิ่มเติมข้อมูลให้ในบางเรื่อง บางอย่างเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์เท่านั้น ซึ่งทาง สมศ. มีความคาดหวังต่อผู้ประเมิน

ที่ต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญ สถานศึกษามีฐานข้อมูลเบื้องต้น และบริหารข้อมูลนั้นให้สามารถสืบค้นได้อย่างรวดเร็ว เป็นส่วนหนึ่งที่สถานศึกษาจะต้องปรับตัวเอง พัฒนาระบบฐานข้อมูลให้ทันสมัยขึ้น

๘) หลักสูตรใหม่ที่จะประกาศสนอง S-curve อย่างไร

ตอบ : หลักสูตรหรือสาขาใหม่เหล่านี้ที่ตรงกับ S-curve New S-curve เป็นหลักสูตร premium ส่วนมากเปิดในสถานศึกษาที่ทำ MOU กับสถานประกอบการเพื่อให้เด็กได้เรียนขั้นพื้นฐานและมีพื้นที่ปฏิบัติการ ฝึกทักษะ ยังไม่มีผลต่อสถานศึกษาทั่วไป

๙) เหตุใดนักเรียนต้องสอบ V-net เพราะลักษณะงานเป็นการปฏิบัติการ สุดท้ายแล้วผลการสอบก็ไม่ค่อยดี และไม่ได้ใช้ประโยชน์ในความเป็นจริง

ตอบ : การสอบ V-net อาจดูเหมือนไม่จำเป็น แต่เมื่อมีแล้วสามารถบอกทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ ถ้านักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ดี จะสามารถเข้าใจและปฏิบัติงานได้ดีและเร็ว ที่จริงแล้วควรมีการปรับในเรื่องเกณฑ์น้ำหนักคะแนนในแต่ละเรื่อง อีกกรณีหนึ่งเมื่อมีการสอบนี้แล้ว สถานศึกษาเองสามารถยกเลิกการสอบปลายภาคหรือปรับได้ตามความเหมาะสม

๑๐) ขอตัวอย่างการจัดทำแบบประเมินตนเองของสถานศึกษา

ตอบ : แบบประเมินตนเองของสถานศึกษา เช่น ด้านที่ ๑ ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา จะมีรายการประเมินซึ่งให้แต่ละสถานศึกษารอกข้อมูลทั้งหมด ๘ ข้อ เช่น เรื่องระบบการดูแลผู้เรียน ดูข้อมูลการ drop out คือ การออกกลางคัน ถ้าสถานศึกษามีการดูแลและแนะแนวผู้เรียนมากขึ้น จะทำให้ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรในจำนวนร้อยละที่เพิ่มมากขึ้น และจะมีเกณฑ์ไปให้เลย ถ้าผู้สำเร็จการศึกษาเมื่อเทียบกับแรกเข้ามากกว่าร้อยละ ๘๐ ขึ้นไปอยู่ในระดับดีเยี่ยม หรือถ้าแปลเป็นคะแนนคือได้ ๕ คะแนน เรื่องผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตรงนี้จะมี ๒ ตัวเป็นข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ข้อมูลเชิงปริมาณจะดูกระบวนการที่สถานศึกษาให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่ฝึกให้เป็นคนมีคุณธรรม จริยธรรม ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดูว่าสถานศึกษามีรางวัลที่ได้รับจากการประเมินองค์การนักวิชาชีพในระดับต่าง ๆ มีเหรียญทองแดง เงิน ทอง ท่านสามารถใช้ข้อมูลตรงนี้มารองรับในข้อมูลการประเมินตรงนี้ได้ ในเรื่องผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ถ้าท่านไม่มีรางวัลแต่ถ้ามีกระบวนการที่จัดให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ท่านสามารถนำข้อมูลนี้ตอบได้ แต่ถ้าท่านมีรางวัล ท่านก็เอารางวัลมาตอบเลย ถ้าท่านผ่านการประเมินโครงการนักวิชาชีพในอนาคต ถ้าเป็นวิทยาลัยการเกษตรถ้าประเมินได้รางวัลระดับเหรียญทองท่านได้ ๕ คะแนน ถ้าได้เหรียญเงินได้ ๔ คะแนน ลดหลั่นลงมา ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการหรือประกอบอาชีพอิสระ มีเกณฑ์เชิงปริมาณและคุณภาพ โดยเชิงปริมาณจะไปดูกระบวนการศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ว่าท่านมีกระบวนการครบตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะหรือไม่ แต่ถ้าท่านได้รับรางวัล เช่น ได้ ๕ ดาว สามารถนำมาตอบได้ โดยกรรมการจะไม่ดูกระบวนการแล้ว เพราะการที่จะได้รางวัล ๕ ดาว ย่อมผ่านการประเมินจากคณะกรรมการมาแล้ว จาก ๓ ดาว ๔ ดาว ๕ ดาว เพราะฉะนั้นเอารางวัลมาตอบก็ได้

๑๑) ในกรณีที่สถานศึกษาไม่มีรางวัล จะทำอย่างไร

ตอบ : ถ้าสถานศึกษาไม่ได้รางวัล แสดงให้เห็นถึงกระบวนการในการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะ ซึ่งตรงนี้อาชีวศึกษาของเรากำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะ ผลงาน นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ และงานสร้างสรรค์ ตรงนี้กรรมการจะดูเรื่องของวิธีการและรางวัลด้วยเช่นกัน ถ้าท่านมีผลงานสิ่งประดิษฐ์นวัตกรรมที่ได้รับรางวัลในระดับต่าง ๆ ระดับจังหวัด ระดับภาค ระดับชาติ หรือระดับนานาชาติ ถ้าเป็นระดับนานาชาติได้

๕ คะแนน ระดับชาติได้ ๔ คะแนน และจะไปดูเรื่องการสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนดำเนินในเรื่องของสิ่งประดิษฐ์นวัตกรรม ทั้งวิชาการ โครงการสิ่งประดิษฐ์ด้วย

๑๒) สถานศึกษาจะต้องจัดเตรียมข้อมูลใดบ้างในการจัดทำมาตรฐานและเกณฑ์ประเมินตนเอง

ตอบ : สำหรับเอกสารทางสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้จัดทำเอกสารให้แก่สถานศึกษาดาวนโหลด คู่มือแนวทางการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพสู่สถานศึกษา คู่มือการจัดรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) ของสถานศึกษาในรูปแบบที่สะดวกต่อการใช้งานมากที่สุด

๑๑) การอุดมศึกษา

> วิทยาการ

นางสาวนุชนภา รื่นอบเชย

ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา
และรักษาการที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการอุดมศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๑๒) การดำเนินงาน

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้นำมาตรฐานการศึกษาของชาติไปพิจารณาเพิ่มเติมกับมาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๙ และกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ แล้วจึงเกิดเป็นมาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ขึ้น โดยระบุพันธกิจ ๕ ด้าน คือ ด้านผลลัพธ์ผู้เรียน ด้านการวิจัยและนวัตกรรม ด้านการบริการวิชาการ ด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย และด้านการบริหารจัดการ ดังนี้

๑. ด้านผลลัพธ์ผู้เรียน โดยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาตินั้น อยู่ในส่วนของพันธกิจด้านผลลัพธ์ผู้เรียนของมาตรฐานการอุดมศึกษา

ผู้เรียนรู้ (Learner Person) ซึ่งผลลัพธ์ผู้เรียนในอุดมศึกษาต้องรอบรู้ มีความสามารถในศาสตร์ที่ผู้เรียนได้ศึกษาในหลักสูตรนั้นๆ สามารถสร้างอาชีพตนเองได้ เพื่อความมั่นคงและคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบคลุมและสังคมมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีจรรยาบรรณวิชาชีพซึ่งสถาบันอุดมศึกษาสามารถกำหนด KPI ต่าง ๆ ของหลักสูตรนั้นๆ ได้เอง

ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Co-creator) หลักสูตรอาจไม่สามารถสร้างนวัตกรรมได้ทุกหลักสูตร แต่สามารถร่วมมือกันสร้างนวัตกรรมได้ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงมุ่งเน้นการสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้ประกอบการ

พลเมืองที่เข้มแข็ง (Active Citizen) ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความกล้าหาญทางจริยธรรม ซึ่งอุดมศึกษาจะต้องรับช่วงต่อจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะต้องหล่อหลอมกันมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เด็กปฐมวัยแต่ละช่วงชั้นจนถึงอุดมศึกษา

ภารกิจในเรื่องของการสร้างคนจะอยู่ที่หลักสูตร ซึ่งก่อนหน้านี้อำนาจสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดให้หลักสูตรระดับอุดมศึกษาดำเนินการให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเน้นผลลัพธ์ที่คาดหวังของผู้เรียน ๕ ด้าน (Learning Outcomes) ได้แก่ (๑) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (๒) ด้านความรู้ (๓) ด้านทักษะทางปัญญา (๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

(๕) ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งสถาบันอุดมศึกษาสามารถ นำ DOE (Desired Outcomes of Education) ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติมาสอดคล้องกับ Learning Outcomes ทั้ง ๕ ด้าน ได้ทั้งหมด โดยพิจารณาว่า Learning Outcomes แต่ละด้านของหลักสูตรมีประเด็นใด ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษา ที่ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตร พ.ศ. ๒๕๖๑ และ ๒๕๖๒ ก็สามารถนำคุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ ไปสอดคล้อง ในหลักสูตรได้

๒. ด้านวิจัยและนวัตกรรม สถาบันอุดมศึกษาต้องมีผลงานวิจัยที่ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติและ แผนการพัฒนาประเทศ ต้องสร้างโอกาส นวัตกรรม ทรัพย์สินทางปัญญา ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ใหม่ สถาบัน อุดมศึกษาต้องมีกลไกในการผลักดันให้ผลงานวิจัยได้รับการจัดลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร สำหรับผลงานวิจัยนอกจากจะ เกิดประโยชน์กับสถาบันอุดมศึกษาแล้ว ยังต้องไปสร้างโอกาสและมูลค่าเพิ่ม เพิ่มขีดความสามารถของประชาชน และไปช่วยชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งจะเป็งานงานวิจัยฐานราก สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งจะมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษากลุ่มใด กลุ่มวิจัย กลุ่มท้องถิ่น ซึ่งจะไม่เกิดการทับซ้อนกัน

๓. ด้านบริการวิชาการ สถาบันอุดมศึกษาต้องมีการบริการวิชาการตามบริบทของแต่ละสถาบัน เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นที่พึ่งของท้องถิ่น ดังนั้นท้องถิ่นก็จะเข้ามาให้มหาวิทยาลัยราชภัฏ ช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เพื่อประโยชน์สุขของชุมชนท้องถิ่น

๔. ด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย สถาบันอุดมศึกษาที่เน้นเฉพาะทาง เช่น สถาบัน การดนตรีนิวัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ซึ่งเน้นด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย ก็ต้องทำหน้าที่ตาม พันธกิจด้านนี้มากกว่าสถาบันอุดมศึกษากลุ่มอื่น

๕. ด้านการบริหารจัดการ เป็นมาตรฐานที่จะต้องขับเคลื่อนพันธกิจ ๔ ด้านของอุดมศึกษาให้เกิดขึ้น โดยมีการบริหารจัดการอย่างมีธรรมาภิบาล จะทำอย่างไรให้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อุ้มีการพัฒนาผู้เรียน ที่เน้นให้เกิดผลลัพธ์ผู้เรียนให้เกิดขึ้นให้ได้ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม สถานประกอบการ ทั้งภาครัฐ และเอกชน ซึ่งบางหลักสูตรจะต้องไปเรียนรู้ในสถานประกอบการและภาคการผลิต มีการบริหารงานตาม พันธกิจ และวิสัยทัศน์ของตนเอง มีความยืดหยุ่น โปร่งใส และตรวจสอบได้มีระบบประกันคุณภาพที่แสดง ให้เห็นว่าบรรลุตามพันธกิจที่ได้กำหนดไว้

มาตรฐานการอุดมศึกษาจะไม่เน้นกระบวนการและปัจจัยป้อนเข้า แต่ให้เป็นการบริหารจัดการภายใน ของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งต้องกำหนดนโยบาย ทิศทางการที่จะกำหนดนโยบายและทิศทางอย่างไร ต้องดูว่า สถาบันอุดมศึกษามีอัตลักษณ์หรือมีความได้เปรียบอย่างไร สถาบันอุดมศึกษาจะออกแบบหลักสูตรอย่างไร ที่จะดึงดูดให้นักเรียนมาเข้าเรียน ต้องพัฒนาบุคลากร อาจารย์และมีระบบกำกับติดตามที่สอดคล้องกัน มีระบบ ฐานข้อมูล การแสวงหารฐานลูกค้าใหม่ คนที่อยู่ในสถานประกอบการที่ต้องการ Reskill และ Upskill หลักสูตร อาจไม่จำเป็นต้องให้ Degree แล้ว อาจจะเป็นหลักสูตร NonDegree ที่เป็นโมดูลหลาย ๆ โมดูล สามารถนำมา ทำเป็น Granted Degree ได้ นอกจากนี้ ยังมีเรื่องคลังหน่วยกิต (Credit Bank) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษาอยู่ระหว่างการจัดทำเป็นประกาศเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาได้นำไปใช้ด้วย

การนำมาตรฐานการอุดมศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษามีแนวทาง ดังนี้

๑. การวางยุทธศาสตร์สถานศึกษาตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่และอัตลักษณ์สถานศึกษา

๒. กำหนดนโยบาย ทิศทางการดำเนินงานตามพันธกิจ ๔ ด้าน คือ ด้านผลลัพธ์ผู้เรียน ด้านวิจัยและนวัตกรรม ด้านบริการวิชาการ ด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย

๓. วางกลยุทธ์ กำหนดตัวบ่งชี้ ควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพคณาจารย์และบุคลากร

๔. วางระบบการทำงาน และการกำกับติดตามให้เป็นไปตามแผน

๕. การประกันคุณภาพให้เกิดผลลัพธ์ตามพันธกิจทั้ง ๔ ด้าน

๖. การประเมินเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินการ

ซึ่งทั้งหมดนี้ต้องอาศัยเทคโนโลยีและฐานข้อมูลมาช่วยในการทำงาน รวมถึงการบริหารจัดการต้องอาศัยหลักธรรมาภิบาล คือ โปร่งใส ชัดเจน ตรวจสอบได้ และการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนมาช่วยในการนำมาตรฐานการอุดมศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา จึงจะเกิดผลสำเร็จ

๑ การประกันคุณภาพเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามมาตรฐานการอุดมศึกษาแต่ละด้าน

การประกันคุณภาพการศึกษา ระบบการทำงานต้องแสดงให้เห็นว่าทำงานแล้วเกิดผล และมีธรรมาภิบาล โดยผู้บริหาร คณาจารย์ และนักศึกษา มีการบูรณาการทุกงานร่วมกัน ด้านผลลัพธ์ผู้เรียน ต้องมีสมรรถนะอย่างไร ต้องมีความรอบรู้อย่างไร สามารถออกไปทำมาหากินได้ มีความมุ่งมั่น มานะ บากบั่น การสร้างสรรคนวัตกรรม จะทำอย่างไรให้เด็กรุ่นใหม่มีความเป็นผู้ประกอบการ อาจจะไม่ใช่เพียงค้าขาย แต่อาจจะเป็นการสร้างงาน จะทำอย่างไรให้ผู้เรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงการออกแบบผลลัพธ์ที่คาดหวังของผู้เรียน ทั้ง ๕ ด้าน (Learning Outcomes : LO) สามารถนำ DOE ไปใช้ในการกำหนด LO ของหลักสูตรได้ สถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้กำหนดขึ้นเอง เช่น การกำหนด LO ด้านความรู้ ก็อาจจะดู Learner ของมาตรฐานการอุดมศึกษาประกอบการกำหนด LO ด้านคุณธรรมจริยธรรม ก็อาจจะเติมเรื่องจรรยาบรรณทางวิชาชีพ หรือคำสำคัญของ Active Citizen เข้าไปด้วย เป็นต้น

การประกันคุณภาพด้านการวิจัยและนวัตกรรม เป็นการสร้างและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ใหม่ที่เชื่อมโยงกับสภาพเศรษฐกิจมีเครือข่ายความร่วมมือ เพิ่มขีดความสามารถได้ ตอบโจทย์ยุทธศาสตร์ชาติได้ ด้านการบริการวิชาการ ต้องสอดคล้องตามอัตลักษณ์ของสถาบัน โปร่งใส ตรวจสอบได้ ด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย ก็ต้องมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย การปรับและประยุกต์ใช้ และด้านการบริหารจัดการจะทำหลักสูตรที่มีการพัฒนาผู้เรียนให้มีส่วนร่วม และจะบริการตามพันธกิจ วิสัยทัศน์อย่างไร บริหารจัดการเพื่อให้เกิดวิจัยและนวัตกรรมอย่างไร

ระบบประกันคุณภาพคือ การประกันว่าสิ่งที่สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการจะก่อให้เกิดผลลัพธ์ตามที่คาดหวัง โดยเฉพาะในด้านผลลัพธ์ผู้เรียน หลักสูตรจะต้องกำหนดความคาดหวังของผลลัพธ์ผู้เรียนแต่ละปี ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพรายปี ตั้งแต่ปีที่ ๑ ๒ ๓ และ ๔ และหน้าตาของผลลัพธ์เป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งในระบบฐานข้อมูลเพื่อพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (CHE Curriculum Online : CHE CO) จะให้หลักสูตรกำหนดความคาดหวังผู้เรียนในแต่ละชั้นปี ซึ่งจะเป็นข้อสัญญาที่ได้กำหนดไว้ เป็น Mission ของหลักสูตรว่าจะทำให้ผู้เรียนทำอะไรได้ ทำอะไรเป็น ทำอย่างไร

สถาบันอุดมศึกษาจะต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถาบัน โดยจะพิจารณาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการอุดมศึกษาและกำหนด KPI ที่จะวัดผลลัพธ์ว่าเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถาบันและสอดคล้องตามมาตรฐานการอุดมศึกษาซึ่งเป็นเพียงข้อกำหนดขั้นต่ำเท่านั้น การกำกับดูแลผลลัพธ์ผู้เรียนให้เป็นไปตามที่คาดหวัง ก็คือ การประกันคุณภาพระดับหลักสูตรส่วนการประกันคุณภาพระดับสถาบัน ก็คือการประกันคุณภาพตามมาตรฐานด้านการวิจัยและนวัตกรรม ด้านการบริการวิชาการ ด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย และด้านการบริหารจัดการ โดยการเชื่อมโยงทุกพันธกิจเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามที่คาดหวัง มีการวางระบบประกันที่รับประกันความสำเร็จของผลการดำเนินงาน โดยในช่วงแรกสถาบันอุดมศึกษาอาจรายงานเท่าที่ดำเนินการจริงก็เพียงพอ สถาบันอุดมศึกษาจะใช้ระบบประกันใด ๆ ก็ได้ แต่มาตรฐานการศึกษาของสถาบันต้องตอบมาตรฐานการอุดมศึกษา และการรายงานผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการอุดมศึกษา ก็ให้รายงานผ่านระบบ CHE QA Online เป็นประจำทุกปีเช่นเดิม

๑ การปรับโครงสร้างสู่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ขณะนี้พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้มีผลบังคับใช้แล้ว สถาบันอุดมศึกษาต้องศึกษาว่าจะต้องทำอะไร บทบาทแต่ละฝ่ายเป็นอย่างไรซึ่งเชื่อมโยงไปถึงการจัดการอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) โดยมีหลายมาตราที่เป็นเรื่องของส่งเสริมสนับสนุนนอกเหนือจากเรื่องงบประมาณซึ่งจะมีพื้นฐาน งบเชิงยุทธศาสตร์ Agenda-Based ที่จะสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษา หากมีการผลิตกำลังคนตามนโยบายของประเทศแล้ว ยังมีเรื่องการประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาสามารถเลือกใช้ระบบใดก็ได้ เป็นการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา แต่ต้องพร้อมรับการประเมินจากหน่วยงานภายนอก ทั้งนี้ บทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ยังกำหนดให้มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ยังมีผลบังคับใช้อยู่นกว่าจะมีการประกาศมาตรฐานการอุดมศึกษาฉบับใหม่

ความคาดหวังของการจัดตั้งกระทรวงใหม่ คือ ต้องตอบโจทย์ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” พัฒนาคอนไทย ๔.๐ พัฒนานวัตกรรม ส่วนที่เป็นวิทยาศาสตร์นั้นจะรวมทั้งศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ด้วย

๑ คำถาม-คำตอบ

๑) เมื่อมีการกำหนดผลลัพธ์ผู้เรียนแล้ว เช่น ผลลัพธ์เรื่องต่อต้านการกระทำสิ่งผิด จะต้องประเมินการสอนอย่างไร ในสาขาเกี่ยวกับภาษา

ตอบ : ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรม ถ้าสามารถปลูกฝังในเรื่องของการปกป้องสิทธิตัวเอง และไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่นได้ เช่น การเข้าแถวซื้อกาแฟ ถ้ามีคนแซงคิวเขามีความกล้าที่จะพูดกับคนที่แซงคิวว่าที่คุณทำอยู่เป็นสิ่งที่ผิด ก็ถือว่าเขามีคุณลักษณะกล้าต่อต้านการกระทำสิ่งผิด

๒) มาตรฐานที่กำหนดไว้เป็นกรอบ ให้ทางมหาวิทยาลัยสามารถออกแบบหลักสูตรได้เอง เช่น เรื่องการจัดความขัดแย้ง เราสามารถออกแบบหลักสูตรให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ผู้ตาม สามารถกำหนดได้เอง ถูกต้องหรือไม่

ตอบ : ถูกต้อง

๓) ในประกาศกฎกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการประกันคุณภาพ ข้อ ๓ ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี ดังนั้นในเรื่องของ แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา คืออะไร

ตอบ : แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา คือ Improvement plan หรือแผนพัฒนาคุณภาพ

๔) เรื่อง KPA ในปีนี้ ทางมหาวิทยาลัยสร้างตัวบ่งชี้เรียบร้อยแล้ว สามารถนำไปใช้ได้เลยหรือไม่ (KPA หมายถึงเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วยการประเมินด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะและการปฏิบัติ (Practice) และด้านเจตคติหรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude))

ตอบ : ขึ้นอยู่กับทางมหาวิทยาลัยว่า ออกแบบผลลัพธ์ผู้เรียนอย่างไร เช่น เรื่อง ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม ทางมหาวิทยาลัยมีอิสระในการกำหนดตัวบ่งชี้ได้เอง อาจจะเพิ่มตัวบ่งชี้ใหม่เข้าไปหรือเอาตัวบ่งชี้ที่ไม่ต้องการออกก็ได้ แต่มหาวิทยาลัยต้องรายงาน ผลลัพธ์ (Outcome) ในแต่ละด้านเป็นอย่างไร และผลลัพธ์ที่ได้ตอบโจทย์วิสัยทัศน์ พันธกิจของมหาวิทยาลัยหรือไม่

๕) จากวิทยาลัยพยาบาล ในเรื่อง Active Citizen หรือพลเมืองที่เข้มแข็ง มีความหมายที่กว้างมาก อยากให้ยกตัวอย่างผลลัพธ์ด้านนี้

ตอบ : สำหรับสาขาพยาบาล ในเรื่อง Active Citizen มีผลลัพธ์เรื่องของจรรยาบรรณวิชาชีพ ความกล้าหาญทางการรักษาคนไข้ เป็นต้นซึ่งหลักสูตรมีความหลากหลาย ทางวิทยาลัยพยาบาลสามารถกำหนดหลักสูตรได้เองอย่างอิสระในการสร้างผู้เรียนให้มีหน้าตาแบบที่ต้องการ

๖) จากมาตรฐานการอุดมศึกษา นำมาทำเป็นข้อกำหนดเบื้องต้น Learning Outcome ๕ ด้านตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยว่าจะผลิตผู้เรียนที่มีคุณลักษณะตามแบบของมหาวิทยาลัย แล้วจึงไปออกแบบหลักสูตรให้ผลิตผู้เรียนตามนั้น ส่วนการประกันคุณภาพ คือการประกันกระบวนการให้สามารถผลิตผู้เรียนให้ได้ตามที่กำหนดถูกต้องหรือไม่

ตอบ : ถูกต้องแต่ควรให้แต่ละหลักสูตรออกแบบเอง เพราะในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่มีความหลากหลายทางวิชาการ เช่น มีหลายสาขาวิชา แต่ละสาขาต้องกำหนด Learning Outcome หรือผลลัพธ์ผู้เรียนเอง แล้วจึงออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสมกับสาขาวิชานั้นออกมา

๗) การกำหนดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษายังเป็นแบบเดิมหรือไม่

ตอบ : จากข้อมูลสภาพการณ์ปัจจุบันยังคงแบ่งเหมือนเดิม โดยกลุ่มสถาบันที่กำหนดไว้ภายใต้มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา แบ่งเป็น ๔ กลุ่ม ดังนี้ (๑) กลุ่ม ก วิทยาลัยชุมชน (๒) กลุ่ม ข สถาบันที่เน้นระดับปริญญาตรี (๓) กลุ่ม ค สถาบันเฉพาะทาง (๔) กลุ่ม ง สถาบันที่เน้นการวิจัยขั้นสูงและผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา

๘) ตอนนี้ทางมหาวิทยาลัยมีการปรับปรุงหลักสูตรที่จะใช้ในปี ๒๕๖๒ แต่ว่าผลลัพธ์ผู้เรียนยังใช้ตาม TQF อยู่ ยังไม่ได้ใส่ผลลัพธ์ผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทั้ง ๓ ด้านลงไป เลยคิดว่าในปี ๒๕๖๒ จะปล่อยหลักสูตรปรับปรุงไปก่อน แล้วค่อยปรับหลักสูตรใหม่เมื่อมีความชัดเจนมากขึ้น

ตอบ : ได้ ใน LO (Learning Outcome) ๕ ด้าน คือ คุณธรรมจริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนั้น ในการปรับหลักสูตรให้ผสมค่าตามมาตรฐานลงไป คือ Learner Co-creator และ Active Citizen ลงไป แต่สิ่งที่ยากคือ การจัดการเรียนการสอนและการประเมินการประกันคุณภาพให้เกิดผลลัพธ์ผู้เรียนเมื่อสิ้นปีการศึกษาให้เกิดขึ้นจริง

๙) มาตรฐานของสถาบัน หรือข้อกำหนดเบื้องต้นของสถาบันยังไม่ชัดเจน เมื่อชัดเจนแล้ว จะทำการปรับแก้ตัวหลักสูตรให้เป็นไปตามข้อกำหนด ได้หรือไม่

ตอบ : สถาบันสามารถดำเนินการได้ จริง ๆ แล้วทางมหาวิทยาลัยแทบไม่ต้องเพิ่มอะไรใหม่เลย เพราะในเรื่อง Learner เรามีหน้าที่สร้างความรู้ความสามารถทางวิชาชีพนั้น ๆ อยู่แล้ว เช่น หลักสูตรพยาบาล ต้องสร้างผู้เรียนที่จบไปสามารถไปเป็นพยาบาลได้ และเพิ่มส่วนของทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ เช่น ทักษะศตวรรษที่ ๒๑ ให้ผู้เรียน หรืออาจจะเพิ่มเรื่องของภาษา นอกจากภาษาไทย อังกฤษแล้วอาจเพิ่มภาษาที่ ๓ ให้อีกเป็นต้น ส่วนเรื่องความร่วมมือสร้างสรรค์นวัตกรรมนั้นขอยกตัวอย่าง มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต เป้าหมายคือต้องการสร้างผู้เรียนให้มีความเป็น Entrepreneur ต้องวางแผนธุรกิจ ออกแบบสินค้า สร้าง Packaging ล้วนต้องใช้ความเป็น Creative ในการคิดสิ่งใหม่ ๆ หรือนวัตกรรมทั้งนั้น สุดท้ายเรื่อง พลเมืองที่เข้มแข็งใน Learning Outcome ที่เราเขียนเรื่องคุณธรรมจริยธรรมนั้น เรามีอยู่แล้วแค่นำมาใช้ให้เกิดผลลัพธ์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง เท่านั้นเอง

๑๐) ทางสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะมีกรอบอธิบายชี้แจงทำความเข้าใจกับทางสถานศึกษาหรือไม่

ตอบ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จะดำเนินการประชุมชี้แจงสถาบันต่าง ๆ ใน ๕ ภูมิภาค ในช่วงประมาณเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒

๑๑) การที่มหาวิทยาลัยกำหนดมาตรฐานของตัวเองเรียบร้อยแล้ว มีกลไกการตรวจสอบอย่างไรว่าเป็นมาตรฐานที่ดีที่สุดแล้ว

ตอบ : เมื่อทางมหาวิทยาลัยกำหนดมาตรฐานของสถาบันเรียบร้อยแล้ว ทางสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะดูว่าสอดคล้องกับมาตรฐานอุดมศึกษาหรือไม่ และเมื่อตั้งพันธกิจ ๕ ด้านเรียบร้อยแล้ว ในการประกันคุณภาพมี KPI ในด้านต่าง ๆ อย่างไร ทางสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาก็ใช้เกณฑ์เดียวกับของทางมหาวิทยาลัย ซึ่งเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา คือ Minimum Standard

๑๒) เมื่อกำหนด KPI เรียบร้อยแล้ว มหาวิทยาลัยต้องนำข้อมูลเข้าระบบฐานข้อมูลเพื่อพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (CHE Curriculum Online : CHE CO) ทั้งหมดหรือไม่

ตอบ : มหาวิทยาลัยดำเนินการได้ตามนั้น แต่ต้องมีข้อมูลพื้นฐานและการกำกับมาตรฐานของทางมหาวิทยาลัย ส่วน KPI ตัวอื่นส่งเป็น PDF ไฟล์แนบมาก็ได้

๑๓) อยากให้ยกตัวอย่างการเขียน Learning Outcome ในสาขาครุภาษาอังกฤษ

ตอบ : Learning Outcome จะต้องสัมพันธ์กับผลลัพธ์ผู้เรียนที่มหาวิทยาลัยกำหนดในแต่ละปี เช่น กำหนดว่าในปีที่ ๑ นักศึกษาครูต้องรู้จรรยาบรรณ มีจิตอาสา จิตวิญญาณความเป็นครู แต่ในหลักสูตรมีสอนในชั้นปีที่ ๓ ซึ่งไม่สัมพันธ์กัน ซึ่งตอนออกแบบหลักสูตรเป็นอิสระของทางมหาวิทยาลัย ทาง สกอ. จะดูว่า ผลลัพธ์ผู้เรียนที่ได้ใน ๕ ชั้นปีครบถ้วนก็ผ่านขึ้นเผยแพร่ทันที ทาง สกอ. จะไม่ไปยุ่งกับกระบวนการของทางมหาวิทยาลัย ส่วนของผลลัพธ์ผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติอย่างไรก็ดูจาก Outcome เช่น ด้านผู้เรียนรู้ ได้ครูที่มีความรู้ภาษาอังกฤษ มีความสามารถเชิงวิชาชีพ ด้านผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม ได้ครูที่สามารถออกแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีความเหมาะสมกับนักเรียนแต่ละประเภท ด้านพลเมืองที่เข้มแข็ง ได้ครูที่มีจิตวิญญาณ ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตอาสา

๑๔) ในกรณีปรับเปลี่ยนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรต้องทำอย่างไร

ตอบ : ขอให้มหาวิทยาลัยเข้าไปปรับปรุงข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเพื่อพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (CHE Curriculum Online : CHE CO) ได้เลย

๑๕) กรณีมีหลักสูตรที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาอนุมัติแล้วหรือรับทราบหลักสูตรก่อนจะมี ระบบฐานข้อมูลเพื่อพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (CHE Curriculum Online : CHE CO) ต้องนำหลักสูตรนี้เข้าระบบฐานข้อมูลดังกล่าวอีก หรือไม่

ตอบ : ไม่ต้อง จนกว่าจะมีการปรับปรุงหลักสูตรใหม่รวมถึงหลักสูตรที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบก่อนกรกฎาคม ๒๕๖๑ ไม่ต้องนำเข้าระบบฐานข้อมูลเพื่อพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (CHE Curriculum Online : CHE CO)

๑๖) ในการประกันคุณภาพและการรายงานผลการดำเนินการตามมาตรฐานการอุดมศึกษา มีรายละเอียดอย่างไร

ตอบ : สถานศึกษาเมื่อจัดการศึกษาตามมาตรฐานของสถานศึกษาแต่ละแห่งที่สอดคล้องกับมาตรฐานการอุดมศึกษาแล้วต้องรายงานผลการดำเนินงานให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับด้วย ซึ่งในรายงาน หรือ SAR ของมหาวิทยาลัยต้องมีรายละเอียดตามพันธกิจสถานศึกษา ๕ ข้อ ว่าในพันธกิจด้านผลลัพธ์ผู้เรียน ทำอะไรไปบ้าง เกิดผลต่อผู้เรียนอย่างไร ด้านวิจัยนวัตกรรม เป็นแบบไหน ด้านบริการวิชาการ ด้านทำนุบำรุงศิลปะความเป็นไทย และด้านบริหารจัดการ ซึ่งกำหนดกรอบรายงานประมาณ ๓ หน้า ซึ่งสามารถส่งรายงาน SAR ผ่านทางระบบ CHE QA Online ได้เลย ซึ่งจะ Link กับระบบฐานข้อมูลเพื่อพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (CHE Curriculum Online : CHE CO) ซึ่งเมื่อทำการประเมินระบบจะดึงข้อมูลของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรเข้าไปเป็นสารตั้งต้นในการประเมินต่อไป

ส่วนที่ ๕

หน่วยงานต้นสังกัดร่วมขับเคลื่อน

มาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ

นับจากมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ หน่วยงานต้นสังกัดได้นำมาตรฐานการศึกษาของชาติไปเป็นกรอบในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสังกัดตน รวมทั้งมีแผนการปรับหลักสูตรการศึกษาในแต่ละระดับและประเภททางการศึกษา การส่งเสริม กำกับ ดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา สรุปดังนี้

◇ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ดำเนินการขับเคลื่อนมาตรฐานด้วยการสื่อสารสร้างความเข้าใจกับหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัด เรื่องมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๖๑ การจัดทำมาตรฐานสถานศึกษา การเขียนรายงานการประเมินตนเองเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ทั้งนี้ เนื่องจากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการประกาศใช้เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๑ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงขอให้ สพฐ. ดำเนินการวิเคราะห์ความสอดคล้องของมาตรฐานฯ พบว่า มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ กำลังดำเนินการพัฒนาหลักสูตรร่วมกับองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Co-operation and Development : OECD) ซึ่งการปรับและพัฒนาหลักสูตร มีเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ มีการกระจายอำนาจการบริหารหลักสูตรให้กับทางโรงเรียนให้โรงเรียนมีอิสระในการบริหารงานด้านต่าง ๆ มากขึ้น และมีการวางแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยเตรียมความพร้อมให้สถานศึกษาที่พร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก จำนวน ๔๕๕ แห่ง เป็นต้น

◇ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ดำเนินการขับเคลื่อนมาตรฐานด้วยการสื่อสารสร้างความเข้าใจกับหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัด เรื่องมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๖๑ การจัดทำมาตรฐานสถานศึกษา การเขียนรายงานการประเมินตนเองเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ทั้งนี้ เนื่องจากมาตรฐานการอาชีวศึกษาได้มีการประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๑ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงขอให้ สอศ. ดำเนินการวิเคราะห์ความสอดคล้องของมาตรฐานฯ พบว่า มาตรฐานการอาชีวศึกษา มาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ ๓ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ และได้ใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นกรอบในการปรับหลักสูตร ปวช.๑ และจะใช้เป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตรอื่น ๆ ต่อไป ส่วนการประกันคุณภาพการศึกษา สอศ.ได้จัดทำระบบ SAR Online เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่สถานศึกษา ซึ่งจะมีการปรับปรุงให้เหมาะสมรองรับความแตกต่างตามบริบทและอัตลักษณ์ของสถานศึกษาแต่ละแห่งต่อไป

◇ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) นำมาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นกรอบในการกำหนดมาตรฐานการอุดมศึกษา มาตรฐานที่ ๑ ด้านผลลัพธ์ของผู้เรียน คือ (๑) เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และความรอบรู้ด้านต่าง ๆ ในการสร้างสัมมาอาชีพ (๒) เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และ (๓) เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีแผนการดำเนินงานเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจน ให้แก่สถาบันการศึกษาและดำเนินการเป็นไปตามแผนงาน ในการกำหนดหลักสูตรนั้นสถาบันการศึกษาจะดำเนินการตามมาตรฐานการอุดมศึกษาตามบริบทและอัตลักษณ์ในแต่ละสถาบันต่อไป ส่วนการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกใหม่นั้น มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นสถาบันการศึกษาที่รับการตรวจประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ. เพียงแห่งเดียวในปีงบประมาณ ๒๕๖๒

สำหรับหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่ สพฐ. สอศ. และ สกอ. กำหนด ขณะที่สำนักงาน กศน. ได้นำมาตรฐานการศึกษาของชาติไปเป็นกรอบในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สำนักงาน กศน. ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาลงนามประกาศกำหนดต่อไป

◇ หน่วยงานต้นสังกัดร่วมขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ ◇

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี ข้อ ๒ ที่มอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเร่งดำเนินการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานของมาตรฐานการศึกษาของชาติให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจน ถูกต้องตรงกัน และสามารถแปลงกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างสอดคล้อง เชื่อมโยง และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ จึงได้ดำเนินการขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ สู่การปฏิบัติ ด้วยการ

> จัดทำสื่อเผยแพร่สร้างความรู้ ความเข้าใจ ในรูปแบบที่หลากหลาย อาทิ หนังสือมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ฉบับภาษาไทย จำนวน ๔๐,๐๐๐ เล่ม และภาษาอังกฤษ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม โปสเตอร์ จำนวน ๓๐,๐๐๐ ใบ แผ่นพับ จำนวน ๔๐,๐๐๐ แผ่น นิทรรศการเคลื่อนที่ จำนวน ๑ ชุด คลิปวีดิทัศน์ จำนวน ๓ คลิป

> แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ โดยมีองค์ประกอบจากกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนดำเนินงานนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

> ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ โดยวิเคราะห์บทเรียนจากต่างประเทศที่มีการจัดการศึกษามีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับ มีแนวปฏิบัติที่สามารถนำมาจัดทำเป็นข้อเสนอที่มีประสิทธิภาพใน ๔ ด้าน คือ ๑) แนวทางการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของแต่ละระดับ ๒) แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติแต่ละระดับสู่การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาและการประเมินผล ๓) แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา และ ๔) แนวทางการกำกับติดตามการประเมินเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานที่มีประสิทธิภาพ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนินการร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

> จัดสัมมนาวิชาการเรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำมาตรฐานการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาทุกสังกัด ทุกระดับ และประเภทการศึกษา ให้สอดคล้อง เชื่อมโยง และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจ ในแนวปฏิบัติใหม่เกี่ยวกับระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ใน ๔ ภูมิภาค ๖ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ กรุงเทพมหานคร วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๒ จังหวัดอุบลราชธานี วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๒ จังหวัดเชียงราย วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๒ จังหวัดอุดรธานี วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๒ และจังหวัดสุราษฎร์ธานี วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ผู้เข้าร่วมสัมมนาวิชาการในแต่ละพื้นที่ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในแต่ละจังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานเรื่องมาตรฐานการศึกษา หลักสูตรการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา การส่งเสริม สนับสนุนการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ ทุกสังกัด ทุกระดับ และประเภทการศึกษา จำนวนประมาณ ๒,๐๐๐ คน

> วางแผนการติดตามการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ โดยในช่วงปี ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นปีแรกของการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ จะติดตามประเมินใน ๒ ประเด็น คือ ๑) การรับรู้ของผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่เกี่ยวข้องที่นำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ไปสู่การปฏิบัติ ผลการติดตามพบว่า ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่ามีการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ ขณะผู้ที่ทราบและรับรู้ข้อมูลจะรับรู้จากหน่วยงานต้นสังกัดและเอกสารต่างๆ ที่ได้รับ และ ๒) ผลของการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ไปปฏิบัติ ผลการติดตามพบว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับหน่วยงานในพื้นที่อย่างทั่วถึง ในเบื้องต้นหน่วยงานต้นสังกัดควรกำหนดกรอบ แนวทางการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ให้กับผู้ปฏิบัติงานอย่างชัดเจน

◊ บทบาทในการดำเนินงานของหน่วยงานระดับนโยบาย (Policy Maker) หน่วยงานสนับสนุน (Supporter) (ต้นสังกัด ส่วนกลาง/ส่วนภูมิภาค) หน่วยงานระดับปฏิบัติ (Operator) (สถานศึกษา) และหน่วยงานตรวจสอบ (Regulator) (สมศ.)

● หน่วยงานระดับนโยบาย (Policy Maker)

หน่วยงานระดับนโยบายมีการดำเนินงานที่สอดคล้อง เชื่อมโยง และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยมุ่งเป้าหมายของการพัฒนาคนตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี โดยพัฒนาคนในทุกมิติ ทุกช่วงวัย ให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ มีความพร้อมสำหรับการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ในรูปแบบที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education : DOE Thailand) ๓ ด้าน คือ ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง เพื่อพัฒนาคุณภาพที่พึงประสงค์ของคนไทย ๔.๐ ตอบสนองต่อวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ และแผนการศึกษาแห่งชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ที่สามารถสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ให้กับประเทศเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศทุกมิติ มาตรฐานการศึกษาของชาติดังกล่าวได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เร่งดำเนินการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเกิดความเข้าใจที่ชัดเจน ถูกต้อง สามารถแปลงกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ไปสู่การปฏิบัติที่สอดคล้อง เชื่อมโยงและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ผ่านการประชาสัมพันธ์หลากหลายรูปแบบทั้งจัดทำเป็นเอกสาร นิทรรศการ และการสัมมนาวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยรัฐมนตรีประกาศกำหนดเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๑ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๑ เพื่อเป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้งประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในการพัฒนาส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

- **หน่วยงานสนับสนุน (Supporter) (ต้นสังกัด ส่วนกลาง/ส่วนภูมิภาค)**

การสนับสนุนให้การดำเนินงานนำมาตราฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ หน่วยงานต้นสังกัดของแต่ระดับและประเภทการศึกษาดำเนินการ กำหนดนโยบาย วางกลยุทธ์ วางระบบการทำงาน การกำกับติดตาม และการประเมิน การทำประกันคุณภาพภายใน จัดทำคู่มือหลักการจัดทำมาตรฐานสถานศึกษา แนวทางเรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษา ตลอดจนกำหนดเกณฑ์เพื่อการประกันคุณภาพ รวมทั้งการประชุมสร้างความเข้าใจให้กับหน่วยงานและผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ของสังกัดตน

ส่วนหน่วยงานระดับพื้นที่ เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาธิการจังหวัด ศูนย์ส่งเสริมส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาระดับภาค ศึกษาพิเศษเขตฯ จัดประชุมสร้างความเข้าใจให้กับสถานศึกษาในสังกัดของตน ตลอดจนติดตาม ดูแล ให้สถานศึกษาจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การประกันคุณภาพภายใน และการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง หรือ SAR

- **หน่วยงานระดับปฏิบัติการ (Operator)**

สถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษาจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษาโดยใช้กรอบของมาตรฐานการศึกษาของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา รวมทั้งมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมาตรฐานสถานศึกษา จะกำหนดคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนซึ่งจะแตกต่างกันตามบริบทของสถานศึกษา รวมทั้งกำหนดรายละเอียดเพื่อนำไปสู่การสร้างเด็ก สร้างผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ รวมไปถึงเรื่องหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือ SAR (Self-Assessment Report) สั้น ๆ ประมาณ ๓ - ๕ หน้า เพื่อประกันคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา สำหรับส่งให้หน่วยงานต้นสังกัดวิเคราะห์ และจัดส่งให้ สมศ. ประเมินคุณภาพภายนอก

- **หน่วยงานกำกับ ติดตาม (Regulator)**

สมศ. กำหนดกรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สี่ โดยการพัฒนากระบวนการประเมินแนวใหม่ และปรับเปลี่ยนบทบาทเป็นการประเมินเพื่อสะท้อนผลการดำเนินการของสถานศึกษาตามที่สถานศึกษาได้ประเมินคุณภาพตนเอง โดยไม่จัดทำมาตรฐานการประเมินเพื่อไปตัดสิน เป็นการประเมินที่เน้นการสะท้อนผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามความเป็นจริงเพื่อพัฒนาแล้วบอกระดับคุณภาพว่า สิ่งที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้มีอะไรที่เป็นจุดที่ควรพัฒนา แล้วนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงพัฒนา ทั้งนี้เป็นการประเมินเพื่อยืนยันว่าผลของการดำเนินงานที่สถานศึกษาดำเนินการอยู่ว่ามีคุณภาพจริง ๆ หรือต้องเติมเต็มในเรื่องใดบ้าง โดย สมศ. จะทำงานร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาระบบในแต่ละระดับ ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา การประเมิน กำกับ ติดตาม ดังกล่าวนั้นการจัดทำระบบการส่งข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์เพื่อลดภาระการจัดทำเอกสารจำนวนมาก ปรับรูปแบบการประเมินจาก analytic approach เป็น holistic approach และ expert judgement ปรับปรุงกระบวนการประเมินและมาตรฐานของผู้ประเมินภายนอก

◇ ข้อเสนอแนะ

๑. ควรมีความชัดเจนในเรื่องแนวทางหรือวิธีการในการนำมาตราฐานสู่การปฏิบัติทั้งระดับนโยบาย (Policy) หน่วยงานสนับสนุน (Supporter) เพื่อให้ผู้ปฏิบัติ (Operator) ของแต่ละหน่วยงาน ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายที่นโยบายกำหนด

๒. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้วยรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ เช่น เอกสารเผยแพร่หรือคลิปวิดีโอ การประชุมการฝึกอบรม ฯลฯ จะต้องทำให้เห็นภาพรวมทั้งระบบของมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ตั้งแต่มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานระดับอาชีวศึกษา มาตรฐานระดับอุดมศึกษา ที่เชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ เพื่อประโยชน์ในการสร้างการรับรู้ให้หน่วยงานสนับสนุน หน่วยปฏิบัติ และหน่วยกำกับติดตาม มีความเข้าใจที่ตรงกัน และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมตามบริบท

๓. หน่วยงานสนับสนุนทั้งในส่วนกลางและระดับพื้นที่ จะต้องเร่งดำเนินการให้ผู้ปฏิบัติ (ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ในสถานศึกษาทุกแห่ง) สามารถจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษาได้อย่างแท้จริงตามบริบทของตนเอง ภายใต้กรอบมาตรฐานการศึกษาของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา ด้วยการดูแล แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน อย่างใกล้ชิด เพื่อให้เกิดการประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่างแท้จริงตามมาตรฐานการศึกษา โดยไม่เพียงแต่จัดทำเป็นคู่มือ แนวทาง หรือเกณฑ์เพื่อการประกันคุณภาพ เท่านั้น เนื่องจากสถานศึกษาส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมประชุมในระดับภูมิภาคยังไม่เข้าใจและไม่สามารถจัดทำมาตรฐานสถานศึกษาของตนเองได้ ซึ่งถ้าสถานศึกษาไม่มีมาตรฐานสถานศึกษาของตนเองก็จะไม่สามารถประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกได้

๔. หน่วยงานระดับนโยบายจะต้องวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศให้ชัดเจนตามเป้าหมายผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาที่กำหนดในมาตรฐานการศึกษาของชาติ รวมทั้งจัดทำแผนการสนับสนุนทั้งนโยบายด้านงบประมาณ แผนการพัฒนาคูและบุคลากร แผนการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ที่ทันสมัยและเป็นจริง เพื่อรองรับการผลิตและพัฒนากำลังคนให้เป็นไปตามทิศทางของรัฐบาล และตอบโจทยความต้องการการจัดการศึกษา

๕. ควรกำหนดหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประเมินการใช้หลักสูตร ผู้สำเร็จการศึกษา วิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรกับสมรรถนะและทักษะ คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรให้ได้ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์หรือคุณลักษณะคนที่ ๔.๐ ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ

๖. หน่วยงานที่กำหนดนโยบายควรสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ให้กับสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอน ทั้งด้านบุคลากร ด้านเทคโนโลยี ด้านงบประมาณ ฯลฯ เพื่อให้สถานศึกษามีความพร้อมและสามารถจัดการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มประสิทธิภาพ

๗. หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานระดับนโยบายควรกำกับการจัดอบรมเชิงปฏิบัติเรื่องการประเมินและประกันคุณภาพสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อย่างต่อเนื่อง เพื่อการเข้าถึงข้อมูลและการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง ไม่ใช่จัดแค่ครั้งหรือสองครั้ง เพราะการดำเนินงานในระดับพื้นที่/จังหวัด ยังพบปัญหาเรื่องความเข้าใจในการจัดทำมาตรฐานสถานศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา เกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา

ກາດຜນວກ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
รับที่..... กศ ๑๘
วันที่..... ๑๒ ต.ค. ๒๕๖๑
เวลา..... ๑๘.๐๖

สำนักงานรัฐมนตรี
เลขรับที่..... ๑๖๖
วันที่..... - 5 ต.ค. 2561
เวลา..... 10-๒๐

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/๓๐๗๗๖

รองเลขาธิการสภาการศึกษา
รับที่..... 25๗7
วันที่..... ๑๒ ต.ค. ๒๕๖๑
เวลา..... 1๖.๕๕๖.

ตุลาคม ๒๕๖๑

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

รพ.ศ.
เลขที่..... 4482
วันที่..... - 9 ต.ค. 2561

รพ.ศ. 2
เลขที่รับ..... 3032
วันที่..... - ๙ ต.ค. ๒๕๖๑
เวลา..... 10.25

เรื่อง ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

อ้างถึง หนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ ๐๓๐๕/๓๐๔๘ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชีสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วย

ตามที่ได้เสนอเรื่อง ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียด
แจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนโยบายและพัฒนาศึกษา
ได้เสนอความเห็นไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามบัญชีสำเนาหนังสือ
ที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ ลงมติว่า

๑. เห็นชอบในหลักการร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ
และให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณากำหนดรายละเอียดตามร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.
ให้ครอบคลุมมาตรฐานด้านต่าง ๆ เพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาด้วย เช่น มาตรฐานครู
และบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียน หนังสือและแบบเรียน การจัดทำแบบทดสอบ การประเมินผล
การจัดการเรียนการสอน การใช้จ่ายงบประมาณ การผลิตบุคลากรให้ตรงกับความต้องการด้านแรงงาน
ของประเทศ การศึกษาทวิภาคี เป็นต้น และดำเนินการต่อไปได้

๒. ให้กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา) เร่งดำเนินการชี้แจงแนวทาง
การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของชาติให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจน ถูกต้องตรงกัน
และสามารถแปลงกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างสอดคล้อง เชื่อมโยงและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน
ทั้งนี้ ให้กระทรวงศึกษาธิการรับความเห็นของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ
นโยบายและพัฒนาศึกษาไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย

๓. ให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำมาตรฐานการศึกษาของชาติ
ไปเป็นกรอบในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา
รวมทั้งการส่งเสริม กำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษาด้วย

๔. ให้กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ
ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน รวมทั้งให้ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจน
แก่ประชาชนเกี่ยวกับผลลัพธ์ของการดำเนินการและประโยชน์ที่จะได้รับด้วย

๕. ให้กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา) กำกับ ติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถนำผลการประเมิน มาปรับปรุงการดำเนินการให้เหมาะสมและสามารถยกระดับการศึกษาของไทยได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

จึงเรียนยืนยันมา ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้าย ทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายปัญญาพล ศรีแสงแก้ว)

ที่ปรึกษาประจำสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

เรียน รมว.ศธ. เพื่อโปรดพิจารณา

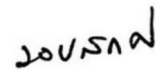

(นายอุดม คชินทร)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

- ๙ ต.ค. ๒๕๖๑

กองพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๖๓๓ (สุกัญญา) ๑๕๓๓ (บุษกร)
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖
www.soc.go.th
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ spt55@soc.go.th (กัญญานันท์/บุษกร)

(นายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

11 ต.ค. 2561

กำหนดการสัมมนาวิชาการ

เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐ ครั้งที่ ๑
วันจันทร์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.
ณ ห้องเทียนกิ่ง ชั้น ๓ โรงแรมเฮลท์แลนด์ รีสอร์ท แอนด์ สปา พัทยาใต้ จังหวัดชลบุรี

- ๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น. ลงทะเบียน
- ๐๙.๐๐ - ๐๙.๕๐ น. กล่าวเปิดการสัมมนาวิชาการ และบรรยายพิเศษ
เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐
โดย รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ไศภณ นภาธร
ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงศึกษาธิการ
กล่าวรายงานโดย รองเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์)
- ๐๙.๕๐ - ๑๐.๐๐ น. รับชมวีดิทัศน์ เปิดตัวกราฟิกใหม่ในการประกันคุณภาพการศึกษา
- ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. การเสวนา เรื่อง การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติและการประกันคุณภาพการศึกษา
สู่การปฏิบัติ: การดำเนินงานระดับชาติ
- มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑
โดย รองเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์)
 - มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๖๑
โดย ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา (ดร.วิษณุ ทรัพย์สมบัติ)
 - มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑
โดย ผู้อำนวยการวิทยาลัยพัฒนวิชาการเซตุน (ดร.สมพร ชูทอง)
 - การประเมินคุณภาพภายนอก
โดย รักษาการผู้อำนวยการ สมศ. (นางสาวชนิษฐา ตั้งวรสิทธิชัย)
- ๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น. รับประทานอาหารกลางวัน
- ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. การอภิปรายกลุ่มย่อย: แลกเปลี่ยนเรียนรู้การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ:
การดำเนินงานในสถานศึกษา
- ห้องย่อยที่ ๑ การศึกษาปฐมวัย
ดำเนินการโดย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.)
๑. ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ (นายสำเนา เนื้อทอง)
 ๒. ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษาปฐมวัย (นางสาวจันทิมา ศุภรพงศ์)
- ห้องย่อยที่ ๒ การศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดำเนินการโดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๑. ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา สพฐ. (ดร.ไพโรจน์ พิทักษ์สาถิ)
 - ๒.ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพป. ชลบุรี เขต ๒ (นางสาวสมลักษณ์ พิมสกุล)
- ห้องย่อยที่ ๓ การอาชีวศึกษา
ดำเนินการโดย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)
๑. หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ (ดร.ผ่องพรรณ จรัสจินดารัตน์)
 ๒. ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ (นายปิ่นชัย สุขทั้งปี)
- ๑๖.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. สรุปและปิดการสัมมนาวิชาการ

หมายเหตุ ๑. กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม ๒. รับประทานอาหารว่างเช้าและบ่ายในห้องสัมมนาวิชาการ

กำหนดการสัมมนาวิชาการ

เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐ ครั้งที่ ๒
วันพุธที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๒ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.

ณ ห้องแกรนด์บอลรูม คอนเวนชัน ชั้น ๔ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชัน กรุงเทพมหานคร

- ๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น. ลงทะเบียน
- ๐๙.๐๐ - ๐๙.๕๐ น. กล่าวเปิดการสัมมนาวิชาการ และบรรยายพิเศษ
เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐
โดย ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์อุดม คชินทร
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
กล่าวรายงานโดย เลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สุภัทรา จำปาทอง)
- ๐๙.๕๐ - ๑๐.๐๐ น. รับชมวีดิทัศน์ เปิดตัวกราฟิใหม่ในการประกันคุณภาพการศึกษา
- ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. การเสวนา เรื่อง การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติและการประกันคุณภาพการศึกษา
สู่การปฏิบัติ: การดำเนินงานระดับชาติ
- มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑
โดย รองเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์)
 - มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๖๑
โดย ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ. (ดร.วิษณุ ทรัพย์สมบัติ)
 - มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑
โดย ผู้อำนวยการวิทยาลัยพัฒนศึกษาเขตพนา (ดร.สมพร ชูทอง)
 - มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑
โดย ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา
รักษาการที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา (นางสาวนุชนภา รื่นอบเชย)
 - การประเมินคุณภาพภายนอก
โดย รักษาการผู้อำนวยการ สมศ. (นางสาวชนิษฐา ตั้งวรสิทธิชัย)
- ๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น. รับประทานอาหารกลางวัน
- ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. การอภิปรายกลุ่มย่อยแลกเปลี่ยนเรียนรู้การนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ:
การดำเนินงานในสถานศึกษา
- ห้องย่อยที่ ๑ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาปฐมวัย
(ห้อง Grand B,C) ดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๑. นางสาวมธุรส ประภาจันทร์ ๒. ดร.ไพโรจน์ พิทักษ์สาธิต
๓. นางพีรานุช ไชยพิเดช และ ๔. นายสยาม ปิยะนราธร
- ห้องย่อยที่ ๒ การอาชีวศึกษา
(ห้อง Boardroom) ดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
(ดร.ผ่องพรรณ จรัสจินดารัตน์ และนายปิ่นชัย สุขทั้งปี)
- ห้องย่อยที่ ๓ การอุดมศึกษา
(ห้อง Grand A) ดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
(นางสาวนุชนภา รื่นอบเชย)
- ๑๖.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. สรุปลงและปิดการสัมมนาวิชาการ
- หมายเหตุ ๑. กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม
๒. รับประทานอาหารว่างเข้าก่อนการสัมมนา และรับประทานอาหารว่างบ่ายในห้องสัมมนา

กำหนดการสัมมนาวิชาการ

เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐

วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๒ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมทัพบกสยาม ๒ ชั้น ๕ โรงแรมสุนีย์แกรนด์ จังหวัดอุบลราชธานี

- ๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น. ลงทะเบียนรับชมวีดิทัศน์ เปิดตัวกราฟใหม่ในการประกันคุณภาพการศึกษา
- ๐๙.๐๐ - ๐๙.๕๐ น. กล่าวเปิดการสัมมนาวิชาการ และบรรยายพิเศษ
เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐
โดย รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ไศภณ นภาธร
ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงศึกษาธิการ
กล่าวรายงานโดย เลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สุภัทร จำปาทอง)
- ๐๙.๕๐ - ๑๐.๐๐ น. การบรรยายพิเศษ เรื่อง มาตรฐานการศึกษากับการพัฒนาประเทศ: มุมมองต้นสังกัด
โดย เลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สุภัทร จำปาทอง)
- ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. การเสวนา เรื่อง การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติและการประกันคุณภาพการศึกษา
สู่การปฏิบัติ: การดำเนินงานระดับชาติ
- มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑
โดย รองเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์)
- มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๖๑
โดย ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ สพฐ. (ดร.มธุรส ประภาจันทร์)
- มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑
โดย ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคประจวบคีรีขันธ์ (นายบรรยงค์ วงศ์สกุล)
- มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑
โดย ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา
รักษาการที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา(นางสาวนุชนภา รื่นอบเชย)
- การประเมินคุณภาพภายนอก
โดย รองผู้อำนวยการ สมศ. (ดร.วรวิษ ภาสาวสุวัต)
- ๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น. รับประทานอาหารกลางวัน (ห้องทัพบกสยาม ๑ ชั้น ๕)
- ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. การอภิปรายกลุ่มย่อย: แลกเปลี่ยนเรียนรู้การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ :
การดำเนินงานในสถานศึกษา
ห้องย่อยที่ ๑ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาปฐมวัย
(ห้องทัพบกสยาม ๒) ดำเนินการโดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๑. ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ (ดร.มธุรส ประภาจันทร์)
๒. ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา (ดร.ไพรวลัย พิทักษ์สาถ์)
๓.ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ (นางสาวพิไลลักษณ์ หมั่นวงศ์)
๔. ผู้อำนวยการโรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม (นายสันติพงศ์ โนนจันทร์)
ห้องย่อยที่ ๒ การอาชีวศึกษา
(ห้องปทุมทิพย์) ดำเนินการโดย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๑. ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมอาชีวศึกษาคณะวันออกเฉียงเหนือ (ดร.จรรยา เศรษฐเจริญกิจ)
๒. ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ (ดร.ภรณีพัฑ มุลไชย)
- ๑๖.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. สรุปและปิดการสัมมนาวิชาการ

หมายเหตุ ๑. กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม ๒. รับประทานอาหารว่างเช้า และบ่ายในห้องสัมมนาวิชาการ

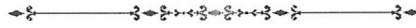

กำหนดการสัมมนาวิชาการ

เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐ ครั้งที่ ๔
วันพฤหัสบดีที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๒ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมกสินรี Hall โรงแรมลักซัวร์ รีสอร์ท อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

- ๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น. ลงทะเบียน
- ๐๙.๐๐ - ๐๙.๕๐ น. กล่าวเปิดการสัมมนาวิชาการ และบรรยายพิเศษ
เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐
โดย เลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สุภัทร จำปาทอง)
กล่าวรายงานโดย ผู้อำนวยการกลุ่มมาตรฐานการศึกษา (ดร.ประวีณา อัสโย)
- ๐๙.๕๐ - ๑๐.๐๐ น. รับชมวีดิทัศน์ เปิดตัวกราฟใหม่ในการประกันคุณภาพการศึกษา
- ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. การเสวนา เรื่อง การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติและการประกันคุณภาพการศึกษา
สู่การปฏิบัติ: การดำเนินงานระดับชาติ
- มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑
โดย เลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สุภัทร จำปาทอง)
- มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๖๑
โดย ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ. (ดร.วิษณุ ทรัพย์สมบัติ)
- มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑
โดย ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคประจวบคีรีขันธ์ (นายบรรยงค์ วงศ์สกุล)
- การประเมินคุณภาพภายนอก
โดย รักษาการผู้อำนวยการ สมศ. (นางสาวชนิษฐา ตั้งวรสิทธิชัย)
- ๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น. รับประทานอาหารกลางวัน (ห้องราชพฤกษ์ ชั้น ๑)
- ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. การอภิปรายกลุ่มย่อย: แลกเปลี่ยนเรียนรู้การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ :
การดำเนินงานในสถานศึกษา
ห้องย่อยที่ ๑ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาปฐมวัย
(ห้องกสินรี Hall) ดำเนินการโดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๑. ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา (ดร.ไพรัช พิทักษ์สาถ์)
๒. ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ (ดร.มธุรส ประภาจันทร์)
๓. ศิษยานุศิษย์ชำนาญการพิเศษ (นางณัฐภรณ์ ท้าวแพทย์)
๔. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหัวดอย จังหวัดเชียงราย (นางสุธีรัตน์ อริเดช)
ห้องย่อยที่ ๒ การอาชีวศึกษา
(ห้องทิมพร) ดำเนินการโดย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๑. ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ (นายวิทยา ใจวิถ์)
๒. ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคประจวบคีรีขันธ์ (นายบรรยงค์ วงศ์สกุล)
- ๑๖.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. สรุปลงและปิดการสัมมนาวิชาการ

หมายเหตุ

- กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม
- รับประทานอาหารว่างเช้า และบ่ายในห้องสัมมนาวิชาการ

กำหนดการสัมมนาวิชาการ
เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐ ครั้งที่ ๕
วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๒ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.
ณ ห้องประชุมอุดรดุสิต โรงแรมเจริญไฮเต็ล อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

- ๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น. ลงทะเบียน และรับชมวีดิทัศน์ เปิดตัวกราฟใหม่ในการประกันคุณภาพการศึกษา
- ๐๙.๐๐ - ๐๙.๔๐ น. กล่าวเปิดการสัมมนาวิชาการ และบรรยายพิเศษ
เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐
 โดย เลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สุภัทธร จำปาทอง)
 กล่าวรายงานโดย รองเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์)
- ๐๙.๔๐ - ๐๙.๕๐ น. การบรรยายพิเศษ เรื่อง มาตรฐานการศึกษากับการพัฒนาประเทศ: มุมมองต้นสังกัด
 โดย เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (นายชล้า อรรถธรรม)
- ๐๙.๕๐ - ๑๐.๐๐ น. รับชมวีดิทัศน์ เปิดตัวกราฟใหม่ในการประกันคุณภาพการศึกษา
- ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. การเสวนา เรื่อง การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติและการประกันคุณภาพการศึกษา
สู่การปฏิบัติ: การดำเนินงานระดับชาติ
 - มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑
 โดย เลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สุภัทธร จำปาทอง)
 - มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๖๑
 โดย ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ดร.มธุรส ประภาจันทร์)
 - มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑
 โดย ผู้อำนวยการวิทยาลัยพัฒนวิชาการเซตุน (ดร.สมพร ชูทอง)
 - มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑
 โดย ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา
 รักษาการที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา (นางสาวนุชนภา รื่นอบเชย)
 - การประเมินคุณภาพภายนอก
 โดย รองผู้อำนวยการ สมศ. (ดร.ววิช ภาสวาสวัต)
 ดำเนินรายการ โดย รองเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์)
- ๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น. รับประทานอาหารกลางวัน
- ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. การอภิปรายกลุ่มย่อย: แลกเปลี่ยนเรียนรู้การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ :
การดำเนินงานในสถานศึกษา
 ห้องย่อยที่ ๑ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาปฐมวัย
 (ห้องอุดรดุสิต) ดำเนินการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 ๑. ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา (ดร.ไพโรจน์ พิทักษ์สาส์)
 ๒. ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ (ดร.มธุรส ประภาจันทร์)
 ๓. ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ (ดร.กนกมนตร นาจวง)
 ๔. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองสะแบงศรีชุมพร (นายสมพงศ์ จินา)
 ห้องย่อยที่ ๒ การอาชีวศึกษา ดำเนินการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
 (ห้องลาวเจริญศรี) ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมอาชีวศึกษาคณะวันออกเฉียงเหนือ (ดร.จรูญ เตชะเจริญกิจ)
 ห้องย่อยที่ ๓ การอุดมศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
 (ห้องลาวเสียงเทียน) รักษาการที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา (นางสาวนุชนภา รื่นอบเชย)
- ๑๖.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. สรุปลงและปิดการสัมมนาวิชาการ

หมายเหตุ ๑. กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม ๒. รับประทานอาหารว่างเช้า และบ่ายในห้องสัมมนาวิชาการ

กำหนดการสัมมนาวิชาการ
เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐
วันพฤหัสบดีที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.
ณ ห้องประชุมบรรจงแกรนด์บอลรูม ๑๐ โรงแรมบรรจงบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

- ๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น. ลงทะเบียน
- ๐๙.๐๐ - ๐๙.๕๐ น. กล่าวเปิดการสัมมนาวิชาการ และบรรยายพิเศษ
เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐
โดย รองเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สมศักดิ์ ตลประสิทธิ์)
กล่าวรายงานโดย ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ (นายสำเนา เนื้อทอง)
- ๐๙.๕๐ - ๑๐.๐๐ น. รับชมวีดิทัศน์ เปิดตัวกราฟิ์ใหม่ในการประกันคุณภาพการศึกษา
- ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. การเสวนา เรื่อง การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติและการประกันคุณภาพการศึกษา
สู่การปฏิบัติ: การดำเนินงานระดับชาติ
- มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑
โดย ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ (นายสำเนา เนื้อทอง)
 - มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๖๑
โดย ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ. (ดร.วิษณุ ทรัพย์สมบัติ)
 - มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑
โดย ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ (นายพงษ์ศักดิ์ น้อยเจริญ)
 - มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑
โดย ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา
รักษาการที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา (นางสาวนุชนภา รื่นอบเชย)
 - การประเมินคุณภาพภายนอก
โดย รักษาการผู้อำนวยการ สมศ. (นางสาวชนิษฐา ตั้งวรสิทธิ์ชัย)
- ๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น. รับประทานอาหารกลางวัน
- ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. การอภิปรายกลุ่มย่อย: แลกเปลี่ยนเรียนรู้การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ :
การดำเนินงานในสถานศึกษา
- ห้องย่อยที่ ๑ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาปฐมวัย**
(ห้องบรรจงแกรนด์ บอลรูม ๑๐) ดำเนินการโดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)
๑. ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา (ดร.ไพรวลัย พิทักษ์สาธิต)
 ๒. ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ (ดร.มธุรส ประภาจันทร์)
 - ๓.ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ (นางอรอนงค์ พรหมวิหาร)
 ๔. ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านนาหวา จ.นครศรีธรรมราช (นายสมพงษ์ จินา)
- ห้องย่อยที่ ๒ การอาชีวศึกษา**
(ห้องบรรจงแกรนด์ บอลรูม ๕) ดำเนินการโดย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)
๑. ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ (นางปรีญา ตันวิพัฒน์)
 ๒. ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ (นายพงษ์ศักดิ์ น้อยเจริญ)
- ห้องย่อยที่ ๓ การอุดมศึกษา**
(ห้องบรรจงแกรนด์ บอลรูม ๖) ดำเนินการโดย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)
- รักษาการที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา (นางสาวนุชนภา รื่นอบเชย)
- ๑๖.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. สรุปลงและปิดการสัมมนาวิชาการ
- หมายเหตุ ๑. กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม ๒. รับประทานอาหารว่างภายในห้องสัมมนาวิชาการ

ตารางสรุปจำนวนผู้เข้าร่วมสัมมนาวิชาการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐ ครั้งที่ ๑ - ๖

ลำดับ	หน่วยงาน	จำนวนผู้เข้าร่วมสัมมนา (คน)						รวม
		๑. จ. ชลบุรี	๒. กรุงเทพฯ	๓. จ. อุบลราชธานี	๔. จ. เชียงราย	๕. จ. อุตรดิตถ์	๖. จ. สุราษฎร์ธานี	
๑	ผู้บริหาร/ข้าราชการ เจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา / วิทยากรและคณะทำงานขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษา	๕๓	๑๑๕	๔๑	๓๘	๔๕	๓๒	๓๑๔
๒	ศึกษาธิการภาคและศึกษาธิการจังหวัด	๑๕	๓๗	๑๙	๒๑	๓๐	๒๓	๑๔๕
๓	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพป./สพม.)	๒๔	๔๓	๓๘	๒๖	๖๓	๒๘	๒๒๒
๔	องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล	๑๕	๑๖	๒๒	๑๒	๙	๑๐	๘๔
๕	สำนักงาน กศน. จังหวัด และศูนย์ กศน. อำเภอ	๒๗	๓๙	๒๒	๓๒	๒๓	๒๖	๑๖๙
๖	ประธานอาชีวศึกษาภาค อาชีวศึกษาจังหวัดและสถานศึกษาในสังกัด สอศ.	๔๖	๔๘	๒๓	๒๓	๓๙	๕๐	๒๒๙
๗	สำนักงานศึกษาเอกชน / โรงเรียนระดับปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัด สช.	๑๑	๓๐	๒๑	๒๘	๑๘	๒๓	๑๓๑
๘	โรงเรียนระดับปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัด สพฐ.	๖๓	๙๓	๕๗	๔๐	๔๑	๓๘	๓๓๒
๙	โรงเรียนระดับปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัด อบต. อบจ. และเทศบาล	๑๘	๒๔	๑๒	๑๓	๑๓	๑๗	๙๗
๑๐	โรงเรียนระดับปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัด กทม.	-	๖๕	-	-	-	-	๖๕
๑๑	มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษา / โรงเรียนสาธิต	๒	๙๗	๒	๑๒	๒๐	๒๔	๑๕๗
๑๒	กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน	๓	๑	๖	๖	๙	๙	๓๒

ตารางสรุปจำนวนผู้เข้าร่วมสัมมนาวิชาการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐ ครั้งที่ ๑ - ๖ (ต่อ)

ลำดับ	หน่วยงาน	จำนวนผู้เข้าร่วมสัมมนา (คน)						รวม
		๑.จ.ชลบุรี	๒.กรุงเทพฯ	๓.จ.อุบลราชธานี	๔.จ. เชียงราย	๕.จ. อุตรดิตถ์	๖.จ. สุราษฎร์ธานี	
๑๓	กรมพลศึกษา	-	-	-	-	๙	๑๐	๑๕
๑๔	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	-	๒	๒	-	-	-	๔
๑๕	วิทยาลัยพยาบาล	-	-	-	-	๑	๑	๑๓
๑๖	สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	-	๒	-	-	-	-	๒
๑๗	มูลนิธิส่งเสริมการพัฒนาบุคคล / ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา	-	๒	-	-	๑	๖	๑
๑๘	สื่อมวลชน	๕	๑๓	-	-	-	๒	๒๐
	รวม	๒๗๒	๖๒๗	๒๖๕	๒๕๑	๓๒๔	๓๐๑	๒,๐๑๕*

*เจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาที่มีการนับซ้ำทั้ง ๖ ครั้ง

ตารางสรุปจำนวนผู้เข้าร่วมสัมมนาวิชาการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐ ครั้งที่ ๑ - ๒

หัวข้อการสัมมนา	รายชื่อวิทยากรในการสัมมนาวิชาการ			
	ครั้งที่ ๑	ครั้งที่ ๒	ครั้งที่ ๓	ครั้งที่ ๔
๑ การสัมมนาวิชาการภาคเช้า				
การบรรยายพิเศษ	รศ.นพ.ไศยกุล นภาธร	รศ.นพ.ไศยกุล นภาธร	รศ.นพ.ไศยกุล นภาธร	ดร.สุภัทรา จำปาทอง
เรื่อง มาตรฐานการศึกษา	ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำ	รัฐมนตรีช่วยว่าการ	ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำ	เลขาธิการสภาการศึกษา
สู่การยกระดับคุณภาพ	กระทรวงศึกษาธิการ	กระทรวงศึกษาธิการ	กระทรวงศึกษาธิการ	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
คนไทย ๔.๐				
๒. การเสวนา				
เรื่อง การนำมาตรฐาน	๑. ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์	๑. ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์	๑. ดร.สุภัทรา จำปาทอง	๑. นายสำเนา เมื่อทอง
การศึกษาของชาติและ	รองเลขาธิการ สกศ.	รองเลขาธิการ สกศ.	เลขาธิการสภาการศึกษา	ผอ. สำนักมาตรฐานฯ สกศ.
การประกันคุณภาพ	๒. ดร.วิษณุ ทวีชัยสมบัติ	๒. ดร.วิษณุ ทวีชัยสมบัติ	๒. ดร.วิษณุ ทวีชัยสมบัติ	๒. ดร.วิษณุ ทวีชัยสมบัติ
การศึกษาศูทการปฏิบัติ:	ผอ. สำนักทดสอบ	ผอ. สำนักทดสอบ	ผอ. สำนักทดสอบ	ผอ. สำนักทดสอบทาง
การดำเนินงานระดับชาติ	ทางการศึกษา สพฐ.	ทางการศึกษา สพฐ.	ทางการศึกษา สพฐ.	การศึกษา สพฐ.
	๓. ดร.สมพร ชูทอง	๓. ดร.สมพร ชูทอง	๓. นายบรรยงค์ วงศ์สกุล	๓. ดร.สมพร ชูทอง
	ผอ.วิทยาลัย	ผอ.วิทยาลัย	ผอ.วิทยาลัยเทคนิค	ผอ. วิทยาลัย
	พณิชยการเซตพน	พณิชยการเซตพน	ประจำวนศิริพันธ์	พณิชยการเซตพน
	๔. น.ส.ชนิษฐา ตั้งวรสิทธิ์ชัย	๔. น.ส.นุชนาภา รื่นอบไทย	๔. น.ส.นุชนาภา รื่นอบไทย	๔. น.ส.นุชนาภา รื่นอบไทย
	ผอ.สกมศ. (รักษาการ)	ที่ปรึกษาตำแหน่งมาตรฐาน	ที่ปรึกษาตำแหน่งมาตรฐาน	ที่ปรึกษาตำแหน่งมาตรฐาน
		สกอ. (รักษาการ)	สกอ. (รักษาการ)	สกอ. (รักษาการ)
		๕. น.ส.ชนิษฐา ตั้งวรสิทธิ์ชัย	๕. ดร.วรวิฑูร ภาสกรสุวัศ	๕. น.ส.ชนิษฐา ตั้งวรสิทธิ์ชัย
	ผอ. สกมศ. (รักษาการ)	รอง ผอ. สกมศ.	รอง ผอ. สกมศ.	รอง ผอ. สกมศ. (รักษาการ)

๑๐ การสัมมนาวិชาการภาคบ่าย : การอภิปรายกลุ่มย่อยแลกเปลี่ยนเรียนรู้การนมามาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ : การดำเนินงานในสถานศึกษา

การอภิปรายกลุ่มย่อยที่ ๑ : กลุ่มการศึกษาปฐมวัยและ กลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๑. ดร.ไพรัชย์ พิทักษ์สวัสดิ์ ที่ปรึกษาด้านมาตรฐาน สพฐ.	๑. ดร.ไพรัชย์ พิทักษ์สวัสดิ์ ที่ปรึกษาด้านมาตรฐาน สพฐ.	๑. ดร.ไพรัชย์ พิทักษ์สวัสดิ์ ที่ปรึกษาด้านมาตรฐาน สพฐ.	๑. ดร.ไพรัชย์ พิทักษ์สวัสดิ์ ที่ปรึกษาด้านมาตรฐาน สพฐ.	๑. ดร.ไพรัชย์ พิทักษ์สวัสดิ์ ที่ปรึกษาด้านมาตรฐาน สพฐ.
การอภิปรายกลุ่มย่อยที่ ๑ : กลุ่มการศึกษาปฐมวัยและ กลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)	๒. น.ส.สมลักษณ์ พิมสกุล ศน.ชำนาญการพิเศษ สพม. เขต ๒ ชลบุรี	๒. ดร.มธุรส ประภาจันทร์ ผอ.กลุ่มพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพ	๒. ดร.มธุรส ประภาจันทร์ ผอ.กลุ่มพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพ	๒. ดร.มธุรส ประภาจันทร์ ผอ.กลุ่มพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพ	๒. ดร.มธุรส ประภาจันทร์ ผอ.กลุ่มพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพ
	๓. นางพิราบุษ ไชยพิเดช ผอ.โรงเรียนอนุบาล พิบูลย์เวศ	๓. น.ส.พัลลภกษณ์ หนึ่งวงศ์ ศน.ชำนาญการพิเศษ	๓. นางณัฐภรณ์ ท้าวแพทย ศน.ชำนาญการพิเศษ	๓. น.ส. กนกมนตร นาจวง ศน.ชำนาญการพิเศษ	๓. นางอรอนงค์ พรหมวิหาร ศน.ชำนาญการพิเศษ
	๔. นายสยาม ปิยะนราธร ศน.ชำนาญการพิเศษ	๔. สันติพงษ์ โนนจันทร์ ผอ.โรงเรียนมูลนิธิวิวัฒน์ ศรีอุบลรัตนาราม	๔. นายสุวิรัตน์ อริเดช ผอ.โรงเรียนบ้านหัวดอย ศรีชุมพร	๔. นายไพฑูริย์ ไชคชัย ผอ.โรงเรียนหนองสระแบง บ้านฉวา	๔. นายสมพงษ์ จินา ผอ.โรงเรียนบ้านชุมชาน บ้านฉวา

การอภิปรายกลุ่มย่อยที่ ๒ : กลุ่มการศึกษาชาวศึกษา	๑. ดร.ผ่องพรรณ จรัสจินดารัตน์ หน.หน่วยศึกษานิเทศก์	๑. ดร.จตุฎฐา เจริญกิจ ผอ.ศูนย์ส่งเสริมและ พัฒนาอาชีพภาคเหนือ	๑. ดร.จตุฎฐา เจริญกิจ ผอ.ศูนย์ส่งเสริมและ พัฒนาอาชีพภาคเหนือ	๑. นางปรีญา ตันวิวัฒน์ ผอ.ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนา อาชีพศึกษาภาคใต้	๑. นางปรีญา ตันวิวัฒน์ ผอ.ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนา อาชีพศึกษาภาคใต้
	๒. นายบัณฑิต สุขทั้งปี ศน.ชำนาญการพิเศษ	๒. นายบรรยงค์ วงศ์สกุล ผอ.วิทยาลัยเทคนิค ประจวบคีรีขันธ์	๒. นายบรรยงค์ วงศ์สกุล ผอ.วิทยาลัยเทคนิค ประจวบคีรีขันธ์	๒. นายพงษ์ศักดิ์ นุ้ยเจริญ ผอ.วิทยาลัยอาชีวศึกษา เชียงใหม่และอ	๒. นายพงษ์ศักดิ์ นุ้ยเจริญ ผอ.วิทยาลัยอาชีวศึกษา เชียงใหม่และอ
การอภิปรายกลุ่มย่อยที่ ๓ : กลุ่มการอุดมศึกษา	-	น.ส.นุชนภา รันอบชย ที่ปรึกษาด้านมาตรฐาน สกอ. (รักษาการ)	-	น.ส.นุชนภา รันอบชย ที่ปรึกษาด้านมาตรฐาน สกอ. (รักษาการ)	น.ส.นุชนภา รันอบชย ที่ปรึกษาด้านมาตรฐาน สกอ. (รักษาการ)
การอภิปรายกลุ่มย่อยที่ ๔ : กลุ่มการศึกษาปฐมวัย	๑. นายลำเนา น้อยทอง ผอ.สำนักมาตรฐาน การศึกษา สกศ.	-	-	-	-
	๒. น.ส.จันทิมา ศุภราชวงศ์ ผอ.กลุ่มพัฒนาการศึกษา ปฐมวัย สกศ.	-	-	-	-

ประมวลภาพการสัมมนาวิชาการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐ ครั้งที่ ๑ วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ณ โรงแรมเฮลท์แลนด์ รีสอร์ท แอนด์ สปา พัทยา จังหวัดชลบุรี

ประมวลภาพการสัมมนาวิชาการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐ ครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชัน กรุงเทพมหานคร

ประมวลภาพการสัมมนาวิชาการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐
ครั้งที่ ๓ วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมสุโขทัย แกรนด์ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ประมวลภาพการสัมมนาวิชาการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐ ครั้งที่ ๔ วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๒ ณ โรงแรมลักซัวร์ ริสอร์ท อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ประมวลภาพการสัมมนาวิชาการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐
ครั้งที่ ๕ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๒ ณ โรงแรมเจริญไฮเทล อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ประมวลภาพการสัมมนาวิชาการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐ ครั้งที่ ๖ วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมบรรจงบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

◇ การเผยแพร่ผ่านช่องทางหนังสือพิมพ์ ◇

ที่มา : หนังสือพิมพ์สยามรัฐ
ฉบับวันศุกร์ที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๒ หน้า ๔

ที่มา : หนังสือพิมพ์แนวหน้า
ฉบับวันศุกร์ที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๒ หน้า ๔

ที่มา : หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
ฉบับวันจันทร์ที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๒ หน้า ๑๒

◇ การเผยแพร่ผ่านช่องทางหนังสือพิมพ์ ◇

เรียงคน มาเป็นข่าว

สัมมนา - สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) จัดสัมมนาเรื่อง "มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย 4.0" โดย รศ.นพ.โคกน นกธร ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน พร้อมด้วย วัฒนาพร ระงับทุกข์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมเสวนาเรื่อง การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติและการประกันคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ : การดำเนินงานระดับชาติ ณ จ.ชลบุรี เมื่อเร็ว ๆ นี้

ที่มา : หนังสือพิมพ์มติชน
ฉบับวันจันทร์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๒ หน้า ๔

เรียงคน มาเป็นข่าว

สัมมนา - สุภัทร จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา เป็นประธานการสัมมนาวิชาการ เรื่อง "มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย 4.0" ณ โรงแรมลักขวรรณ จังหวัดเชียงราย เมื่อเร็ว ๆ นี้

ที่มา : หนังสือพิมพ์มติชน
ฉบับวันจันทร์ที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๒ หน้า ๔

มาตรฐานการศึกษา พัฒนาระบบไทย ไปสู่พลเมืองโลก

ศาสตราจารย์คลินิกนายแพทย์อุดม คชินธร
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

“มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 มุ่งสร้างคนไทย 4.0 ให้ก้าวไปพร้อมกับโลกอนาคต เปลี่ยนสังคมไทย จากสังคมแอนะล็อก (Analog) สู่มجتمعดิจิทัล (Digital) พัฒนาขีดความสามารถของเยาวชนไทย ให้พร้อมเป็นพลเมืองที่ดีของโลก”

ภายหลังคณะรัฐมนตรีมีความเห็นชอบ “มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561” เพื่อเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ของคนไทยให้สถานศึกษาทุกแห่งยึดเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2561 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดึงหน้าชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ผ่านการสัมมนาวิชาการ “มาตรฐานการศึกษาสู่ยกระดับคุณภาพคนไทย 4.0” ซึ่งได้รับเกียรติจาก ศาสตราจารย์คลินิกนายแพทย์อุดม คชินธร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานเปิดการสัมมนาพร้อมบรรยายพิเศษ เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2562 โดยมีหน่วยงานภาคการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทในพื้นที่กรุงเทพมหานครเข้าร่วม

ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์อุดม คชินธรกล่าวว่า มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 แตกต่างจากมาตรฐานฉบับเดิมตรงที่มุ่งผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาที่เหมาะสมตามช่วงวัยในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา เด็กและเยาวชนต้องมีคุณภาพ มีมาตรฐานตอบโจทย์ความต้องการของประเทศ โดยให้อิสระกับสถานศึกษาในการกำหนดแนวคิด ปรัชญา และวิสัยทัศน์ของการจัดการศึกษาให้เป็นอัตลักษณ์ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และตามความถนัดของผู้เรียน ต่อเนื่องเชื่อมโยงกันตั้งแต่ระดับปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา เพื่อให้เกิดคุณภาพทางการศึกษาที่ชัดเจน

“ปัจจุบันประเทศไทยยังติดกับดักกลุ่มประเทศรายได้ปานกลาง คนไทยมีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 16,000 บาทต่อคน แต่ถ้าจะให้หลุดจากกับดักประเทศปานกลาง คนไทยจะต้องมีรายได้ไม่ต่ำกว่าเดือนละ 32,000 บาทต่อคน ดังนั้นการจะยกระดับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (จีดีพี) ไปสู่การเป็นประเทศในโลกรดับที่ 1 หรือประเทศที่พัฒนาแล้ว ต้องเริ่มจากการพัฒนาคน เพราะคนเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทุกภาคส่วนจึงต้องร่วมกันยกระดับคุณภาพการศึกษาลดช่องว่างของความเหลื่อมล้ำระหว่างสถานศึกษาขนาดใหญ่ กับสถานศึกษาขนาดย่อม ให้สถานบันการศึกษาทุกระดับ ทุกพื้นที่สามารถยกระดับขั้นสู่มาตรฐานเดียวกัน”

มาตรฐานการศึกษาใหม่ เป็นเพียงกรอบการปฏิบัติที่เปิดกว้าง มุ่งผลลัพธ์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อสร้างคนไทย 4.0 ให้มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะอย่างสูง ทันสมัย ทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี พร้อมก้าวสู่โลกอนาคต เรียนรู้อย่างมีเป้าหมาย มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหา

ดร.สุกิตร์ จีปาเกอ
เลขาธิการสภาการศึกษา

◇ การเผยแพร่ผ่านช่องทางหนังสือพิมพ์ ◇

จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา ในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอน ที่ไม่เพียงมุ่งสร้างความรู้เชิงทฤษฎี แต่ต้องมีการเรียนรู้สอดแทรกประสบการณ์จริง (Learning by Doing) เพื่อกระตุ้นให้เกิดจินตนาการนำไปสู่การสร้างนวัตกรรม ควบคู่กับการพัฒนาทักษะการสื่อสาร เพื่อให้เกิดการขยายตัวของความรู้ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ด้าน ดร.สุภัทรา จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษากล่าวเพิ่มเติมว่า มาตรฐานการศึกษาใหม่กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ขึ้นต่อของผู้เรียน 3 ด้าน ประกอบด้วย ผู้เรียนรู้ (Learner Person) เพื่อสร้างงานและคุณภาพชีวิตที่ดี ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Co-creator) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งที่มีประโยชน์ เพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน และพลเมืองที่เข้มแข็ง (Active Citizen) เพื่อสันติสุข

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ดำเนินการวางกรอบมาตรฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ให้หน่วยงานต้นสังกัดใช้เป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษา โดยเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเป็นผู้ออกแบบกระบวนการเรียนการสอนด้วยตนเอง เพื่อสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับผู้เรียน ทั้งในระหว่างที่กำลังศึกษา และวางรากฐาน

มาตรฐานการศึกษาของชาติ

พ.ศ. ๒๕๖๑

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

คณะกรรมการระดับชาติว่าด้วยมาตรฐานการศึกษา
เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๐

สอตนบอญตค้บตีบตี
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
99/20 ถนนสุรินทร์ เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 0 2668 7123 www.onec.go.th
FB : ฝากใจเป็นใจ โลกการศึกษา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์หลังจากสำเร็จการศึกษา พลิกโฉมการประกันคุณภาพการศึกษา จากการมุ่งเน้นกระบวนการจัดการกับผู้เรียน ไปสู่การสร้างการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีพอยู่ได้ เสริมทักษะความสามารถเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ

"ขณะนี้ไม่มีผู้สำเร็จการศึกษาเฉลี่ยปีละ 300,000 คน แต่มีจำนวนไม่ถึง 60,000 คนที่ผ่านหลักสูตร การเรียนภาคทฤษฎี ควบคู่กับการปฏิบัติงานจริง สถานศึกษาไทย จึงต้องปรับวิธีการเรียนการสอน จัดการศึกษาแบบบูรณาการการทำงานเพิ่มมากขึ้น ให้โรงงานเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ที่ไม่เพียงช่วยเพิ่มโอกาสด้านการประกอบอาชีพให้กับผู้สำเร็จการศึกษา แต่ยังเป็นการพัฒนาทักษะของครู-อาจารย์ในอุตสาหกรรมจริงไปพร้อมๆ กัน"

สำหรับการสัมมนาวิชาการ "มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย 4.0" ครั้งนี้ จัดขึ้นเป็นครั้งที่ 2 หลังจากที่มีการลงพื้นที่สร้างความเข้าใจให้กับหน่วยงานภาคการศึกษาในจังหวัดชลบุรี และพื้นที่ใกล้เคียง เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา โดยมีการเปิดรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ปฏิบัติจริง เกี่ยวกับมุมมองและประสบการณ์การดำเนินงานจัดการศึกษาดมมาตรฐานการศึกษาของชาติ เพื่อวางแนวทางการพัฒนาการศึกษาในทุกมิติ ซึ่งหลังจากนี้จะมีการสัมมนาในพื้นที่จังหวัดสุบลราชธานี เชียงราย อุตรดิตถ์ และสุราษฎร์ธานี เพื่อสร้างความเข้าใจมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาทุกสังกัด ทุกระดับ และทุกประเภทการศึกษาต่อไป

“สถานศึกษาต้องปรับการเรียนการสอน เพื่อกระตุ้นศักยภาพของเด็กให้เติบโตตามพลัฟฟอร์มที่พึงประสงค์ สอดแทรกกับการพัฒนาทักษะในการดำรงชีพ เตรียมความพร้อมของเยาวชน

ที่มา : หนังสือพิมพ์พิมพ์มติชน
ฉบับวันศุกร์ที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๒ หน้า ๓

ยกระดับคุณภาพคนไทย 4.0

เรียนรู้ สร้างนวัตกรรม พลเมืองเข้มแข็ง

ดร.วิฒนาพร-ระจับทุกซ์

สภค. เดินหน้าทำความเข้าใจมาตรฐานการศึกษาของชาติ สู่หน่วยงานปฏิบัติ ต้นสังกัดจัดทำมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับให้สอดคล้อง มุ่งสร้างคุณภาพผู้เรียนยุค 4.0 ชู 3 คุณลักษณะ ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง “สพฐ.” วางกรอบปรับหลักสูตร ยกระดับสถานศึกษา ขณะที่ “อาชีววะ” จัด 3 มาตรฐาน 9 ประเด็นการประเมิน สร้างคนสร้างนวัตกรรม และ “อุดมศึกษา” กำหนด 5 มาตรฐาน สะท้อนสถาบันอุดมศึกษาเข้าใจบทบาทตามบริบทของแต่ละแห่ง

เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2561 คณะรัฐมนตรี (ครม.) มีมติให้ความเห็นชอบ “มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561” ซึ่งเป็นก้าววางรากฐานสร้างผู้เรียน คนรุ่นใหม่ให้มีคุณลักษณะของคนไทย 4.0 พัฒนาค้น สร้างตัวคนให้เป็นผู้มีความรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง โดยกำหนดคุณลักษณะขั้นต่ำ ครอบคลุมกว้างๆ เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่ง

ยึดเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาผู้เรียนไปสู่ผลลัพธ์ที่ประสงค์ของการศึกษา และให้หน่วยงานต้นสังกัดใช้เป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษา กำหนดมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับที่เหมาะสมตามช่วงวัย ประเภทการศึกษา และบริบทแต่ละพื้นที่

ดร.วิฒนาพร-ระจับทุกซ์

3คุณลักษณะคนไทย 4.0

เมื่อเร็วๆ นี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดสัมมนาวิชาการเรื่อง “มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย 4.0” เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติแก่ผู้ปฏิบัติงานและหน่วยงานต้นสังกัด โดย ดร.วิฒนาพร ระจับทุกซ์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา กล่าวว่า สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สภค.) ได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติร่วมกับหน่วยงานองค์กรหลักที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของประเทศ ถือเป็นกรอบสำหรับสร้างคนไทย

◇ การเผยแพร่ผ่านทางหนังสือพิมพ์ ◇

4.0 ที่แตกต่างกันตามบริบทของแต่ละสังกัด ระดับการศึกษา สถานศึกษาและท้องถิ่น

ซึ่งมาตรฐานการศึกษาของชาติมีการกำหนด

ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา 3 ด้าน คือ 1. ผู้เรียนรู้ เพื่อสร้างงานและคุณภาพชีวิตที่ดี 2. ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน และพลเมืองที่เข้มแข็ง เพื่อสันติสุข โดยต้องมีค่านิยมร่วมในการสร้างความเพียร ความพอเพียง วิถีประชาธิปไตย และความเท่าเทียมเสมอภาค ควบคู่กับการมีคุณธรรม ลักษณะนิสัยที่ดีและคุณธรรมพื้นฐานที่เป็นความดีงาม เช่น ความมีวินัย ขยัน ซื่อสัตย์ รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

□ ปรับหลักสูตรสถานศึกษา

ดร.วิญญู ทรัพย์สมบัติ ผู้อำนวยการสำนักงานทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กล่าวว่า สพฐ. ได้จัดทำมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561 ที่เน้นเพื่อเป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง ซึ่งมีคุณภาพผู้เรียน สพฐ. ได้ปรับหลักสูตรเป็นแผนแม่บททำให้ผู้เรียนมีมาตรฐานตามเป้าหมายที่กำหนด

รวมถึงสร้างความเข้าใจกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพราะคุณภาพผู้เรียน สถานศึกษาเกิดขึ้นได้ต้องเริ่มจากห้องเรียน กระบวนการพัฒนาคุณภาพในโรงเรียน

การจัดการเรียนการสอนต้องเข้มแข็ง แผนกิจกรรมในโรงเรียน สอดคล้องบริบท สภาพของโรงเรียน โดย สพฐ. จะต้องส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณ การวิจัย พัฒนาสื่อสาร การสร้างความเข้าใจ มีความต่อเนื่องในการทำงานเพื่อนำไปสู่การสร้างคุณภาพของสถานศึกษา

□ สร้างคนสร้างนวัตกรรม

ดร.สมพร ชูทอง ผู้อำนวยการวิทยาลัยพาณิชยกรรมการเขตคน กล่าว ว่า อาชีวศึกษาได้กำหนดมาตรฐานการศึกษา พ.ศ.2561 ในการจัดการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และการฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อสร้างคนสร้างนวัตกรรม โดยกำหนด 3 มาตรฐาน 9 ประเด็นการประเมิน คือ 1. มาตรฐานคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์

น.ส.นุชณา รีนอบเชย

โดยมีประเด็นการประเมินดังนี้ 1. ด้านความรู้ 2. ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ และ 3. ด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2. มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษา สถานศึกษา ต้องใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีประเด็นการประเมิน ดังนี้ 4. ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา 5. ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา 6. ด้านการบริหารจัดการ 7. ด้านการผ่านนโยบายสู่การปฏิบัติ และ

3. มาตรฐานการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ต้องร่วมมือกับชุมชน องค์กรต่างๆ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมีประเด็นการประเมิน ดังนี้ 8. ด้านความร่วมมือสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และ 9. ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ และงานวิจัย

□ อุดมศึกษาผลิตคนตามบริบท

น.ส.นุชณา รีนอบเชย รักษาการที่ปรึกษา ด้านมาตรฐานการศึกษา กล่าวว่า สำหรับมาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ.2561 นั้น ไม่ได้กำหนดโดยมุ่งผลลัพธ์ของผู้เรียนเพียงอย่างเดียว เพราะบทบาทหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาไม่ใช่ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเท่านั้น แต่ต้องทำหน้าที่ด้านศึกษาวิจัย สร้างนวัตกรรม การบริการวิชาการ และการดำรงศิลปวัฒนธรรมความเป็นไทย ดังนั้นมาตรฐานการอุดมศึกษาจะเป็นการสะท้อนให้สถาบันอุดมศึกษากระทำโนสิ่งที่สอดคล้องกับบริบทและความหลากหลายของอุดมศึกษาแต่ละแห่ง

ซึ่งได้กำหนด 5 มาตรฐาน ดังนี้

1. มาตรฐานผลลัพธ์ผู้เรียน ต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ บูรณาการศาสตร์ต่างๆ มีความกล้าหาญทางจริยธรรม 2. มาตรฐานด้านการวิจัย

◇ การเผยแพร่ผ่านช่องทางหนังสือพิมพ์ ◇

และนวัตกรรม ใช้อัจฉริยภาพสร้างสรรค นวัตกรรมหรือทรัพย์สินทางปัญญา ตามศักยภาพ และอัตลักษณ์ของสถาบันการศึกษา 3.ด้านการ บริกรารวิชาการ สอดคล้องกับบริบทและคอบ สสนองความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน และ สังคม 4.มาตรฐานด้านศิลปวัฒนธรรมและความ เป็นไทย และ 5.ด้านการบริหารจัดการ มี หลักระบวนทัศน์และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนา ผู้เรียนแบบบูรณาการ

● ชุตีพร ธรรมเนตร ●

qualitylife4444@gmail.com

กรอบสร้างคนแต่ละช่วงชั้น ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ

1.ปฐมวัย

- พัฒนาการรอบด้านและสมดุล
- สนใจเรียนรู้กำกับตัวเองให้ทำสิ่งต่างๆ เหมาะสม ตามช่วงวัยสำเร็จ

2.ประถมศึกษา

- ผู้เรียนรู้ต้องรักและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้
- ชอบการอ่าน มีความรู้พื้นฐาน ทักษะและสมรรถนะ ทางภาษาการคำนวณ
- มีเหตุผล มีนิสัยและสุขภาพที่ดี
- ทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความรู้ ทักษะและสมรรถนะ ทางเทคโนโลยีดิจิทัล
- การคิดสร้างสรรค์สื่อสารและความรอบรู้ด้านต่างๆ
- พลเมืองที่เข้มแข็ง ต้องแยกแยะผิดถูก

3.มัธยมศึกษาตอนต้น

- ต้องรู้จักตนเองและผู้อื่น
- มีเป้าหมายและทักษะการเรียนรู้บริหารจัดการ ตนเอง
- มีทักษะการทำงานร่วมกัน สื่อสาร รอบรู้ทางข้อมูล สารสนเทศและดิจิทัล
- เชื่อมั่นในความถูกต้อง ยุติธรรม มีจิตประชาธิปไตย

4.มัธยมศึกษาตอนปลาย/อาชีวศึกษา

- สามารถเข้าใจการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต รอบรู้ รู้ทันการ เปลี่ยนแปลง
- สามารถแก้ปัญหา สื่อสารเชิงบวก ทักษะข้าม วัฒนธรรม
- สะท้อนความคิด วิพากษ์เพื่อสร้างนวัตกรรม
- เป็นผู้ประกอบการได้
- สร้างให้เชื่อมั่นในความเท่าเทียม เป็นธรรม มีจิต อาสา

5.อุดมศึกษา

- ต้องสร้างผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต
- พร้อมเผชิญความเปลี่ยนแปลง
- มีความเป็นผู้นำเพื่อสร้างสัมมาอาชีพที่ดี
- ร่วมแก้ไขปัญหาสังคม
- บูรณาการข้ามศาสตร์ สร้างสรรค์นวัตกรรม
- กล้าต่อต้านการกระทำในสิ่งที่ไม่ดีให้คุณค่ากับความรู้
- ความสามารถร่วมมือสร้างสรรค์การพัฒนาที่ยั่งยืน
- บริหารจัดการความขัดแย้งและสร้างสันติสุขทั้งในสังคมไทย และประชาคมโลก

ที่มา : มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561

ที่มา : หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก

ฉบับวันจันทร์ที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๒ หน้า ๑

◇ การเผยแพร่ผ่านช่องทางหนังสือพิมพ์ ◇

กรุงเทพฯ ๑๖ มิ.ย. ๖๒ • “รมช.ศึกษาธิการ” เชื่อมาตรฐานการศึกษาของชาติเน้นผลสัมฤทธิ์ ผู้เรียนต้องเป็นสร้างคนไทย 4.0 มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะอย่างสูง ทันสมัย ทันเทคโนโลยี ย้ำเด็กจะต้องมีคุณภาพ มีมาตรฐาน ตอบโจทย์ประเทศ เป็นคนไทยที่สามารถไปทำงานที่ไหนบนโลกใบนี้ก็ได้

วานนี้ (13 มิ.ย.) ศ.นพ.อุดม คชินทร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประธานเปิดงานสัมมนาวิชาการเรื่อง “มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย 4.0” จัดโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ที่โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น พร้อมกล่าวบรรยายพิเศษความตอนหนึ่งว่า

การสัมมนาครั้งนี้เป็นการชี้แจงและทำความเข้าใจเรื่องมาตรฐานการศึกษาทุกระดับการศึกษา กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 มีความแตกต่างไปจากเดิม โดยจะเน้นเรื่องผลสัมฤทธิ์ ผลลัพธ์ เน้นที่ตัวผู้เรียน นักเรียนว่าจะเป็นอย่างไร โดยตั้งเป้าว่าเด็กจะต้องมีคุณภาพ มีมาตรฐาน และที่สำคัญคือต้องตอบโจทย์ประเทศ เป็นคนไทย 4.0 ที่มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะอย่างสูง ทันสมัย ทันโลก ทันเทคโนโลยี และต้องเป็นคนไทยที่สามารถไปทำงาน

ศธ.เชื่อมาตรฐานศึกษาชาติ สร้างคนไทยก้าวทันเทคโนโลยี

ที่ไหนบนโลกใบนี้ก็ได้ ที่สำคัญต้องเป็น ที่ต้องการของตลาดแรงงานโลก

“ปัจจุบัน ประเทศไทยยังคงมีปัญหา เรื่องความสามารถทางการแข่งขันที่ยังสู้ ประเทศอื่นไม่ได้ และยังติดกับดักประเทศ รายได้ปานกลาง โดยขณะนี้คนไทยมี รายได้เฉลี่ยต่อคนเดือนละ 1.6 หมื่นบาท หากจะหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ ปานกลางได้นั้น คนไทยต้องมีรายได้เกิน 3.2 หมื่นบาทต่อคนเดือน ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ยากมาก แต่เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไข และเราจะต้องเริ่มตั้งแต่วันนี้

เริ่มจากคนที่เป็นที่ฐานการพัฒนา ประเทศในทุกด้าน และการที่จะยกระดับ คนได้ในทิศทางเดียวกัน ต้องยกระดับ คุณภาพการศึกษา ต่อให้ตอนนี้คุณภาพ การศึกษามีความเหลื่อมล้ำมาก ดังนั้นการ ออกมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561 จะทำให้ทุกสถานศึกษาทุกระดับสามารถ ยกระดับขึ้นมาอยู่ในคุณภาพและมาตรฐาน เดียวกัน ทั้งด้านความรู้ ทักษะรอบด้าน

และอุปนิสัย คือการรู้จักหน้าที่ มีวินัย เป็น พลเมืองที่เข้มแข็ง ต้องมีการเรียนรู้เรื่อง ดิจิทัล ให้ทันโลก และความสามารถด้าน ภาษาอังกฤษ” รมช.ศึกษาธิการ กล่าว

อนึ่งเมื่อวันที่ 2 ต.ค.2561 คณะ รัฐมนตรี (ครม.) มีมติให้ความเห็นชอบ “มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561” ซึ่งเป็นการวางรากฐานสร้างผู้เรียน คน รุ่นใหม่ให้มีคุณลักษณะของคนไทย 4.0 พัฒนาค้น สร้างตัวตนให้เป็นผู้มีควม ารู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค่นวัตกรรม และเป็น พลเมืองที่เข้มแข็ง

โดยกำหนดคุณลักษณะขั้นต่ำใน กรอบกว้างๆ เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่ง ยึดเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาผู้เรียน ไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา และให้หน่วยงานต้นสังกัดใช้เป็นเป้าหมาย ในการจัดการศึกษา กำหนดมาตรฐาน การศึกษาแต่ละระดับที่เหมาะสมตาม ช่วงวัย ประเภทการศึกษา และบริบท แต่ละพื้นที่

ที่มา : หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ

ฉบับวันพฤหัสบดีที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒ หน้า ๑๕

มาตรฐานการศึกษาชาติใหม่เป็นคุณภาพ

เมื่อวันที่ 13 มิ.ย. ที่โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) จัดสัมมนาวิชาการเรื่องมาตรฐานการศึกษา สู่การยกระดับคุณภาพคนไทย 4.0 โดย ศ.นพ.อุดม คชินทร รมช.ศึกษาธิการ บรรยายพิเศษระหว่างเปิดงานตอนหนึ่งว่า การสัมมนาครั้งนี้จัด ขึ้นเพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจเรื่องมาตรฐานการศึกษาทุกระดับการศึกษา กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561 ต่าง จากเดิมที่เน้นเรื่องผลสัมฤทธิ์ เน้นที่ตัวผู้เรียนว่าจะเป็นอย่างไร โดยตั้งเป้า ว่าเด็กต้องมีคุณภาพ มีมาตรฐาน และที่สำคัญคือ ต้องตอบโจทย์ประเทศ เป็นคนไทย 4.0 ที่มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะอย่างสูง ทันสมัย ทันโลก ทัน เทคโนโลยี สามารถไปทำงานที่ไหนก็ได้ในโลกนี้และเป็นที่ต้องการของตลาด แรงงานโลก แต่ปัจจุบันประเทศไทยยังคงมีปัญหาเรื่องความสามารถทางการ แข่งขันที่ยังสู้ประเทศอื่นไม่ได้ และยังติดกับดักประเทศรายได้ปานกลาง จะ เห็นว่ามาตรฐานการศึกษานี้เน้นเฉพาะสมรรถนะที่เป็นความสามารถและผลิตตัว ไปกับเด็กตลอด และให้สมรรถนะนี้ปรับตัวอยู่กับการเปลี่ยนแปลงของโลกได้

“ขณะนี้นักไทยวัยรายได้เฉลี่ยต่อคนเดือนละ 16,000 บาท หากจะหลุดพ้น จากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง ต้องมีรายได้เกิน 32,000 บาทต่อคนต่อ เดือนถือเป็นเรื่องที่ยากมาก แต่เราต้องเริ่มตั้งแต่วันนี้ เริ่มจากคนที่เป็นที่ฐาน การพัฒนาประเทศในทุกด้าน และการที่จะยกระดับคนได้มีทางเดียวคือ ยก ระดับคุณภาพการศึกษา แต่ปัจจุบันคุณภาพการศึกษาไม่มีความเหลื่อมล้ำมาก การที่เราออกมาตรฐานการศึกษาจะทำให้ทุกสถานศึกษาทุกระดับยกระดับ ขึ้นมาอยู่ในคุณภาพและมาตรฐานเดียวกัน ทั้งความรู้ ทักษะรอบด้าน อุปนิสัย คือ รู้จักหน้าที่ มีวินัย เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และการอยู่รู้โลกอนาคตได้ ต้องรู้เรื่องดิจิทัลให้ทันโลก และมีความสามารถด้านภาษาอังกฤษ” รมช. ศึกษาธิการกล่าว.

ที่มา : หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ฉบับวันศุกร์ที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๒ หน้า ๑๕

◇ การเผยแพร่ผ่านช่องทางหนังสือพิมพ์ ◇

ชี้การศึกษาอนาคต ต้องดึงศก.ประเทศ ฟื้นรายได้ปานกลาง

มิราเคิลแกรนด์ ● “หมอ
อุดม” ชี้มาตรฐานการศึกษา
ของชาติใหม่ เด็กไทยต้องมี
คุณภาพ ตอบโจทย์ประเทศ
สามารถทำงานที่ไหนก็ได้ใน
โลกนี้ และสามารถนำพาประ
เทศพ้นกับดัก “รายได้ปาน
กลาง” หรือมีเงินเดือน 32,000
บาทต่อเดือน จากปัจจุบัน
เฉลี่ยอยู่ที่ 16,000 บาทต่อเดือน
สำนักงานเลขาธิการ
สภาการศึกษา (สกศ.) ได้
จัดงานสัมมนาวิชาการเรื่อง
มาตรฐานการศึกษาสู่การยก
ระดับคุณภาพคนไทย 4.0
โดยมี น.พ.อุดม คชินทร รัฐมน
ตรช่วยว่าการกระทรวงศึกษา
ธิการ (รมช.ศธ.) เป็นประธาน
เปิดงาน พร้อมทั้งกล่าวบรรยาย
พิเศษตอนหนึ่งว่า การสัมมนา
ครั้งนี้เกิดขึ้นเพื่อชี้แจงและ
ทำความเข้าใจเรื่องมาตรฐาน
การศึกษาทุกระดับการศึกษา
กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่ง

ในมาตรฐานการศึกษาของ
ชาติ พ.ศ.2561 ต่างจากเดิม
ที่เน้นเรื่องผลสัมฤทธิ์ เน้นที่
ตัวนักเรียนว่าจะเป็นอย่างไ
โดยตั้งเป้าว่าเด็กจะต้องมี
คุณภาพ มีมาตรฐาน และ
ที่สำคัญคือ ต้องตอบโจทย์
ประเทศ เป็นคนไทย 4.0 ที่
มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะ
อย่างสูง ทันสมัย ทันโลก ทัน
เทคโนโลยี และจะต้องเป็น
คนไทยที่สามารถไปทำงาน
ที่ไหนก็ได้ในโลกนี้ และเป็น
ที่ต้องการของตลาดแรงงาน
โลก แต่ในปัจจุบันประเทศ
ไทยยังคงมีปัญหาเรื่องความ
สามารถทางการแข่งขันที่ยัง
สู้ประเทศอื่นไม่ได้ และยัง
ติดกับดักประเทศรายได้ปาน
กลาง ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่ง
จะเห็นว่ามาตรฐานการศึกษานี้จะ
เน้นเรื่องบ่มเพาะสมรรถนะ
ที่จะเป็นความสามารถและ
ติดตัวไปกับเด็กตลอด และ

ใช้สมรรถนะนี้ในการปรับตัว
อยู่กับการเปลี่ยนแปลงของ
โลกได้

“ตอนนี้คนไทยมีรายได้
เฉลี่ยต่อคนเดือนละ 16,000
บาท หากจะหลุดพ้นจากกับ
ดักประเทศรายได้ปานกลาง
ต้องมีรายได้เกิน 32,000 บาท
ต่อคนเดือน ซึ่งถือเป็นเรื่อง
ที่ยากมาก แต่เราจะต้องเริ่ม
ตั้งแต่วันนี้ เริ่มจากคนที่เป็
นพื้นฐานการพัฒนาประเทศ
ในทุกด้าน และการที่จะยก
ระดับคนได้มีทางเดียวคือ ยก
ระดับคุณภาพการศึกษา แต่
ในปัจจุบันเราต้องยอมรับว่า
คุณภาพการศึกษามีความ
เหลื่อมล้ำมาก ดังนั้นการที่
เราออกมาตรฐานการศึกษานี้
จะทำให้ทุกสถานศึกษาใน
ทุกระดับ สามารถยกระดับ
ขึ้นมาอยู่ในคุณภาพและ
มาตรฐานเดียวกัน ทั้งด้าน
ความรู้ ทักษะรอบด้าน และ
อุปนิสัย คือการรู้จักหน้าที่มี
วินัยเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง
นอกจากนี้การที่จะทำให้คน
ในประเทศเราสามารถอยู่กับ
โลกในอนาคตได้ ต้องมีการ
เรียนรู้เรื่องดิจิทัล ให้ทันโลก
และการสามารถด้านภาษา
อังกฤษ” รมช.ศธ.กล่าว.

ที่มา : หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์

ฉบับวันพฤหัสบดีที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒ หน้า ๘

คณะทำงาน

ที่ปรึกษา

ดร.สุภัทธร จำปาทอง	เลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
นางสาวสมรวัชนีกร อ่องเอิบ	ผู้ช่วยเลขาธิการสภาการศึกษา
นายสำเนา เนื้อทอง	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

ผู้ให้ข้อมูลการดำเนินงานมาตรฐานการศึกษา ระดับสังกัด

ดร.มธุรส ประภาจันทร์	ผู้อำนวยการกลุ่มประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นางสาวนพรัตน์ ประสาทเขตการณ์	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาคุณภาพอุดมศึกษา สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ดร.สมพร ชูทอง	ผู้อำนวยการวิทยาลัยพัฒนศึกษการเขตฯ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
ดร.ประยูร หรั่งทรัพย์	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านส่งเสริมมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
ดร.สุวีวัลย์ ลิ้มพิพัฒน์กุล	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านส่งเสริมมาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

บรรณาธิการ

ดร.ประวีณา อัสโย	ผู้อำนวยการกลุ่มมาตรฐานการศึกษา
นางสาวกรกมล จึงสำราญ	นักวิชาการศึกษานานาชาติพิเศษ

เรียบเรียงและจัดทำเอกสาร

ดร.ประวีณา อัสโย	ผู้อำนวยการกลุ่มมาตรฐานการศึกษา
นางสาวกรกมล จึงสำราญ	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
นางสุวรรณา สุวรรณประภาพร	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
ดร.วิภาดา วานิช	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นางสาวอุบล ตริรัตน์วิเศษ	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นายพรพรม เทพเรืองชัย	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางสาวนุรีญา วาจิ	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มมาตรฐานการศึกษา
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
๙๙/๒๐ ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๒๕๒๘, ๒๕๒๙
โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๑๑๒๙
Website : www.onec.go.th
e-mail: ed.standard2561@gmail.com

สื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
มาตรฐานการศึกษาของชาติ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

๙๙/๒๐ ถนนสุขุมวิท เขตดุสิตฯ กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๑๑๒๙

แบบสอบถามการนำรายงานการขับเคลื่อน
มาตรฐานการศึกษา ประจำปี ๒๕๖๒
ไปใช้ประโยชน์

ขอความร่วมมือจากท่านผู้ใช้เอกสารเล่มนี้
ตอบแบบแสดงความคิดเห็นในการนำหนังสือไปใช้ประโยชน์
เพื่อเป็นข้อมูลให้สำนักงานฯ ได้นำไปพัฒนาการศึกษาต่อไป
และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

การขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษา
ประจำปี ๒๕๖๒

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
โทร ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๒๕๒๘, ๒๕๒๙
โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๑๑๒๙
Website : www.onec.go.th